

Nummi-suutarit.

Komedia 5:ssä näytöksessä.

Kirjoittanut

Alexis Kivi.

Rummi-suntarit.

Komedía 5:ssä näytöksessä.

Kirjoittanut

Alexis Kivi.

Helsingissä,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa,

1864.

Painoluwan antanut: L. Heimbürger.

Jäsenet:

Sepetens, luffari.

Topias, suutarimestari.

Martta, hänen waimonsa.

Esko } hänen poikansa.
Jiwari }

Niko, merimies.

Jaana, hänen tyttärensä, Topiasin hoitolapsi.

Kristo, nuori seppä.

Karri, talonisäntä.

Kreetta, kaswatteensa.

Jaakko, puusuutari.

Sakeri, Martan weli, wiralta pantu poliisi.

Antres, kraatari ja klanetin-puhaltaja!

Teemu, wiulun-soittaja.

Gerikki, lautamies.

Leenan-Kalle.

Teemun isä.

Anna-muori.

Gräs nainen Karriin talossa.

Häämiehiä ja kuokawieraita.

Näytelmäpaikka Hämeessä.

Mikko Wilk

Ensimmäinen Näytös.

(Tapiassien huone: perällä ovi ja alkuna, oikealla pöytä, vasemmalla siivu-ovi ja enemmän edessä samalla siivulla rahi ja siinä suutarin kaluja. Saana istuu pöydän ääressä, kutoen sukkaa, Esko rahin viereissä, neuloen).

Esko. Saana! Käskihän äitini, lähteisjäsä hylään, että matkalle, nimittäin hääretkelleni, itsiäni sonnustan, ja sulhais-waateisin puettuna olen, koska hän takaisin palajaa?

Saana. Ja käski jun ulla-kosta ottaa päälles iäs hän-nystäkin, hatun, punaisen wästin ja polwipököjyt.

Esko. (pane työnsä pois). Peijakas! Tästä rientää täytyy, sillä askeleen otan, jota ei nauraa tule. (Menee perältä ulos).

Saana. Ennen minua hän nai ja on hänellä siis oikeus peria wiisijataa riksä, niinkuin määrää jälkeensjää-tös, ja minä paitsi jään. Mutta riksit monet tuhannet eivät ole Kristoni werranwastaiset, kuin waan hänen kerran omafseni saan ja omafsensa joudun minä; ja nytpä, luulen, kohta toiwoni perille pääsen. (Kristo tulee). Kristo! Kuinka rohkenet tulla tänne!

Kristo. Onhan ämmä tiesjään?

Saana. Käski kirkonkylään.

Kristo. Ja Tapias itse perunamaata perkaawan näkyy. Mutta misjä owat poikansa, misjä se harjastukainen Esko?

Saana. Hiljaa! Ullakosja hän parhaallaan pukee itsiänsä sulhaisjeksi.

Kristo. Sulhaisjeksi?

Saana. Hän paikalla lähtee häihinjä Mikko Wilkastuksen tanesja.

Kristo. Mista tulee siis jotain?

Saana. Tulee kaikei. Nyt kiirehtivät, koska juutarille käskyn kärkejiin annoit, saadaaksesi naimalupaa.

Kristo. Ja sentään ala-ikäisenä naittavat poikansa; mynti on hän vasta puolen vuoden päästä.

Saana. Nytpä äitinsä on kutsumassa tänne luffaria lupauskirjaa isän puolesta tekemään.

Kristo. Niin menee meistä wiisijataa rikkiä. Nummi-suutarin poika ne riistää meiltä, ja sinä olet kuitenkin vanhempi häntä. Euhat tulimmaista! Se kaistapäinen korpraali, miksi teki hän näin kummallisen jälkijäätyksen? „Kumpi heistä ennen naiduksi tulee“, niin seisoo jäätös-kirjassa. Onko tämä järjellinen ehto, jolle hän perintö-oikeuden perustaa! Kaikki yhdelle tai puolet kummallensakin määrätty, niin emmepä tietäisi tässä sydäntä karwastelewasta kiusasta nyt. Wahingosta en huoli, mutta se kiusa! — Olispa toisin toki, luulen minä, käynyt, jos ei kowa onni sulle juutaria edusmieheksi pannut olis, mutta tätä ehkä äitisi kuollessa jo tarvoittivat ja owat siis tarvoituksensa päässä nyt. Rutto sen juutarin niskaan!

Saana. Marttaa enemmän kuin Topiasta meidän moittia tulee; waimonsapa tässä wallitsee ja neuwot antaa, ja totella saa niin juutari kuin poikansa ja minä. Minua on hän aina tuimasti kohdellut, etenkin siitä asti, koska näkiwät, ettei ollut heillä toiwoa minusta tyhmän poikansa waimoksi, ja tätä warroit he kauwan.

Kristo. Hän on se mainittu juutarin Martta.

Saana. Ois nyt isäni tässä, mutta woi että taisi hän jättää waimon ja lapsen ja karata wieraille maille!

Kristo. Hänestä olen jotain kuullut.

Saana. Jästäni! Mitä olet kuullut?

Kristo. Että löytyy hän Suomesja taas; Turusja hänen nähneet owat, niinkuin ferrotaan.

Saana. Mutta rangaistus uhkaa häntä.

Kristo. Muutaman wuorokauden wettä-leipää lafi mat-

ruusille määrää, joka laiwestansa karkaa. Mutta hänen asiansa saa vielä helpomman muodon siitä, että enemmän kuin puolet miehistöstä saman laiwan jätit ja samalla matkalla, joka näyttää päällysmiehissä olleen syyn. — Mutta Martta tulee.

Saana. Niennä tästä, Kristo!

Kristo. Hän on jo portaalla.

Saana. Meidän hukka perii.

Kristo. Eipä hätää tässä. (Martta tulee).

Martta. Kristo huoneesjani? Ulos! Tuossa on ovi edessäs.

Kristo. Takanain se on, mutta edessäni on se kuuluisa suutarin Martta ja tässä on ottotyttyärensä sulhainen, Kristo, nuori ja uljas seppä. Vävyksenne taidatte häntä kutsua.

Martta. Ulos tuvastani, lurjus!

Saana. Lähe kiireesti, Kristo, ja elä kanssansa riitele!

Kristo. Mutta ollaan tästälähin ystäviä, Marttani, koska en enään seiso tiellänne wiiteen jataan rikkiin; ne kereitten niin wikkelaisti Eskollenne.

Martta. Sinä firottu mies, etkö tahdo tästä lähteä?

Saana. Tottele minua, Kristo!

Kristo. Mutta saakeli jun perii vielä niiden wiiden sadan tähden. Koko pitäjämme ja vielä monen naapuripitäjänsäkin kohta kaikkuman pitää wejusta, jonka nimitän: „Suutarin Martta“. (Menee. Martta heittää haarun peräänsä).

Martta. Rokitonttu! (Eskon ääni ullakosta: „Mitä meteli siellä alhaalla?“) (Saanalle). Sinä lunttu! Entkö ole sua kieltänyt kanssakäymistä pitämästä kanssansa?

Saana. Mitä taifin tehdä? Ei ollut hän tässä kähystäni.

Martta. Kitas kiinni ja sukankudin kynsistäst pois! Onko se edes tuumaakaan tänään joutunut eteenpäin? Pois! ja laita itjes Nummikoppeliin perkamaan ja kääke Topias sijsään. (Saana menee). Mitä teet sinä siellä ylhäällä? (Eskon ääni: „Hä' puen itseni hääwaatteisiin, niinkuin sanottu oli“). Tee sitten joutua ja elä

fuhnaile siellä, kilpikonna! Kohta ovat luffari ja Wikkastuksen Mikko tässä. (Eskon ääni: „Hetken päästä olen valmis; isän housuja wedän parhaallaan jalkaani“). (Martta itsekseen.) Mutta tästä hääreijustansa taasen, sen warmaan tiedän, monta naurujuttua nousta pitää, sillä hän on aika tohvana, itsepintainen kuin wanha sonni ja joka irwihampaan leikkikalui. Kylläpä häntä kohtaan, sen tietköön Sumal, parastani koettanut olen, sekä neuvoilla että köydenpäällä, mutta turhaan kaikki: kannettu wesi ei kairwossa pysy. — Mutta eipä näy vielä Siwaria kotona, ja eilän läffi hän jo kylään, se noiduttu penikka; mutta tuleppas sieltä, niin pamp-puni jekkäs taasen pehmittämän pitää, sen lupaan. Koettaa täytyy. Rifos rangaijusta waatii, joko se sitten auttaa tai kaataa, mutta rangaiustus tulfoon. — Niin on mulla kaffi poikaa: yffi ufulina tässä edesjäni töllöttelee, toinen, wallassa riettauden hengen, kylästä kylään leikkaloittaa. (Topias tulee).

Topias. Sohan olet kotona, Martta. Mitä sanoi kanttoori?

Martta. Niin, mitä sanoi hän. Näinpä maat ja mantereet juosta jaan, ja sinä istut kotona kuin pata-ässä, huolimatta niistään.

Topias. No Martta, tämä oli oma tahtosi.

Martta. Mitäs teen, koska olen ainoa asian-ajaja tässä huoneessa, te toiset wiheliäisiä nahjuja.

Topias. Tuleeko kanttoori?

Martta. Miksi ei hän tule, kuin toimitetaan?

Topias. Kuinka tuumaillet siis Eskon matkasta?

Martta. Että haarapussi olalla hän tästä lähtee morsius-taloon Mikko Wikkastuksen seurassa.

Topias. Jos pistowaisimme heille hewoijen.

Martta. Wasta häistä takaisin tultuaan nuorenmuorin kanssa, ottakoot hyttihewoijen, mutta tästä sinnen jalkataneissa marssia saawat.

Topias. Mutta näetkö, Martta, hän on mestarin poika ja itse kohta samaan arwoon astuwa, ja sentähden ehkä näyttäis

tämä jalka-marssinja vähän jopimattomaksi ja kenties pistäis turmellun ihmisen sydämmelle hieman häpeäksi.

Martta. Häpeäksi! Hywäpä jos ei häpeätä suurempaa tällä retkellä kohtais häntä, mutta pelkään, että tusinottain hän pilkkahistorjia peräänsä jättää, sillä hän on tyhmää alkujuurta, näetkös.

Topias. Eskoni tyhmä? Tämä on wale ja wihapuhe kateudesta noussut. „Olenko minä hullu waikka minä hulluksi huutetaan“ lauletaan Sionisja. — Esko et tyhmäksi maininne, yhtä wiisas on hän aina kuin iänsäkin, minä nimittäin; hän on ihan kaltaiseni, niin sielun kuin ruumiin puolesta. Hän ei ole tyhmä, waan vähän itsepäinen, ja sen taitaa tukastansakin nähdä, joka on walsuinen ja harjastanka, niinkuin ukolla itse tässä. Sanalla sanoin: hän on oikea isän poika, hän on kumani elämä. (Esko tulee puettuna häävaatteisin).

Martta. Mikä könfiffä. Mutta tässä ei auta kainostella, koska kokee asia wiisi sataa rikkiä. Ja Saanan hywäksi en niitä laske, en waikka hame pääni päälle jättinä kiinni-sidottaisiin ja minä wiskattaisiin syvyyden kairoon.

Esko. Mitäs mamma nyt tyffää minusta.

Topias. Heijaa, Esko! Oikein minun hatustani ja hännystäkseni! jamaassa hännystäksija, jossa minä wuosia takaisin kaksikymmentä ja yksi seijoin wihillä Martan rinnalla. Tuntuupa minulle kuin sinun muodossas tuossa nyt itsiäni katselisin yksi ja kaksikymmentä vuotta ajassa taaksepäin, ja silloin olit sinä wasta myrkin kokoinen, ja wiisi kuukautta puuttui vielä ennenkuin hengen lait. Mutta niin muuttuu mailma; silloin kuin nylhetty orawa, nyt mahdot hädintuskin tähän jamaan hännystäksiiin; niin muuttuu mailma, Eskoni.

Esko. Mitäs mamma nyt tyffää minusta?

Martta. (istuu pöydän ääressä ja kutoo sukkaa, jonka Saana jätti). Niin; mitä minä tyffään. Se waatetus kelpaa, könfiffä.

Esko. Kuinka istuu selläpuoleni käydesjäni tänne owenpieltä kohden? Katselkaa minua tarkasti taakke. (Käy owelle).

Topias. Diwallijesti! Sinä käyt komeasti kuin raakuunahewoinen.

Esko. Mutta kysymys on, näkeekös pappa, kuinka hännystäkki istuu seljäsäni.

Martta. Se istuu niinkuin se parhain ilman satulata taitaa, sinä puuhewoinen.

Topias. Hywin istuu, hywin!

Esko. (kääntyen takaisin ja kiirehtii ijän luoksi). Onkos pappalla nyt oikein tietoa ja käsitystä mihän minä lähden?

Topias. Dojah! Onnea matkalle, onnea! Janon minä. Sinä aina kukoistaa mahdat ja laurwan elää! Saa, kaiketi ehdit sinä korkean ijän, minä tiedän sen, sillä ensimmäinen sana, jonka lasna ulos suustasi sopersit, oli „leipää“.

Esko. Pitää myös oleman viimeiseni, toiwon. — Minä lähdän häihini, pappa.

Topias. Sumala olkoon kanssas, poikani, ja suokoon sulle menestystä! Me mahdamme haikki sinun edestäsi rukoilla, sinun, joka nyt käyt sijaan uuteen elämään. Tällä matkalla, johon nyt lähdet, sinua monta vaaraa kohtaa taitaa, kuolemakin tulla suittaa, ja muista, että sinäkin olet juuri syntinen.

Esko. Me olemme kaikki syntisiä, Sumala paratkoon. — Minä otan tärkeän askeleen, pappa.

Topias. Minä ymmärrän.

Esko. En tarkoita tämmöistä konkari-askeleta jaloillani, en.

Topias. Minä ymmärrän. Sinä tarkoitat sitä juurta muutosta kuin sinulle nyt tapahtuva on, koska awiojäättyyn rupeet; tämä on se tärkeä askel.

Esko. Sitähän minä tarkoitan.

Topias. Me ymmärrämme toinen toisemme tarkoitukset, ehkä wälästi wähän haastelemmekin esikuwain ja tunnusmerkkein kautta; emme ole niin tyhmiä.

Esko. Tyhmyydelle minä olen vihainen ja äreä kuin raffi-koira; mutta wiijaus ei ole kaikille annettu.

Topias. Dikein, poikani! — Kuules, niin tahdon sulle

fertoa tapauksen piipiaista: Oli eräs hurskas mies nimeltä Topias ja hänellä poika, jonka tuli naimaan lähteä. Malta, Esko, että minäkin olen Topias ja on minulla poikakin, jonka myös on lähteminen kofioretkelle.

Esko. Ihmeellinen yhtäpitäväisyys asiasja! Molemmat olit he suutaria myös?

Topias. Sitä en warmaan tiedä, mutta luulen toki, että niin oli laita. — Mutta, niinkuin sanoin, he olit hurskaita miehiä; ja koska nyt poika naista kofimaan läksi, jolla jo seitsemän sulhaista ollut oli, mutt' perfele heidän kaikki surmannut, että oli rakkautenja tyttöä kohtaan faastainen. . . .

Esko. Mutta minun rakkauteni on puhdas, waan ei lihan himo eikä filmäin pyyntö.

Topias. Luulenhan, että niin on laita, mutta saatana taitaa kuitenkin surmakjes tällä retkellä eteesi heittää werkkonja ja paulansa.

Esko. Mutta enemmin kuin saatanaata werkkojenja, pelkään puusuutaria jamasja kyläsjä, jossa Kreeta palwelee. Rep-purysjältä, Timoteukselta, olen kuullut, että on toukalla kerno filmä tyttöä kohtaan. Mutta ompa hän waan puusuutari, wihe-
liäinen nakertaja, jolla ei koskaan ole toivoa mestariksi, johon arwoon minä taidan astua jo ensimmäisissä kärkeisjä. Niin, hän on hangoittelijani, mutta luullakseni ei aiwan waarallinen.

Topias. Dikein haasteltu ja wiisaasti. Yhteen wetävät luontomme aina ja joka tempusja. Kuraasi kaswaa sinusja, kaswaa! — Mutta misjä katkaisin kertomukseni? — Niin; riettauden henki niitä seitsemää kiusasi ja sentähden he surmattiin. — Kuuntele hartaudella, Esko, minä haastelen piipiaista.

Esko. Minä waienen kuin muuri.

Topias. Mutta koska nyt Topiaksen poika naimaan läksi, niin tulipa Herran enkeli. Kuules, Esko!

Esko. Niinkuin muuri.

Topias. Enkeli taiwaasta tuli ja tarjoi itsensä puhemieheksi nuorelle Topiakselle, joka kernaasti suostui kauppaan; ja as-

telit he tapjuttelit kahdenkesken kiivistä tietä myöden, mutta koska ehdeit viimein erään wirran, niin huusi Topiaksen poika pelois-
jaan korkealla äänellä, sillä juuri kala . . .

Esko. (Martalle). Panikos mamma silakoita myös ewäs-
pusiini?

Martta. Te narrit, niin iä kuin poika. Luffari tulee.
(Eskolle). Sinun silakoita leiviskä lauffuusi saaman pitää, koska tiedän, ettei vähät sulle riitä. (Menee vasemmalle).

Topias. (Katsellen ulos akkunasta). Totta janoi Martta. Kantoori tulee nummella; minä otan ja käyn häntä vastaan.
(Menee).

Esko. (Yksin). „Niin muuttuu mailma“, janoi pappi. Warjele minua! Tarpeä askel! Saa, totijesti, jos sitä oikein sydämen pohjasta mietiskelee; sillä tässä ei ole leikin sias, ei ole tässä leikin sias. Tunteet erinomaiset tällä hetkellä pitkin ruu-
mistani käywät päästä kantapäähän ylös alas. Tämä on hää-
ilon esimakua. (Käy edestakasin). Haa! kuin Nummisuutarin Esko wihittää, niin fillonpa mailma päällensä mällistelee. Mesjutta-
man ja laulettaman fillon pitää ja wihkimisen päätettyä alotan minä itse wirren „Koko mailma iloit' mahtaa“. Minun täytyy itkeä. (Pyyhki silmiänsä). Mutta auttaisko itku, koska asia kerran on näin pitkälle ehtinyt? Ei yhtään; sentähden itjeni miehistää tahdon ja laulaa sen hääweifun, jonka jo lapsena opin. Tämä weifu on kaunis ja fuloinen, sitä ei taida kieltää, mutta mieli-
sinpä sitä kuitenkin lisätä muutamalla peräkaneetilla antaen sillä kurlilla nuotille enemmän kiwautta ja woimaa. Mutta asiaan.
(Laulaa).

Häätoimis' kailff hyörii ja pyörii,

Mut' murheisja neitonen käy;

Hän itkee kotoo jättääksen',

Mut' wartoo tofi sulhaistans',

Ta portilla pellon on sulhainen,

So leistawat leimuwat lyhteet.

Niin. Mutta tähämpä tahtoisin lijata tämän. (Paukaa). Tilulii, tilulii, tilulilu lilulii!

Toinen wärsy fitten

Niin nousee nyt ankara pauhu

Sa riemuista hääjali soi.

Ei itke enään morsian,

Ei muistel' menneit' päiwii hän,

Waan wäikkywi tanssissa, kultasuu,

Sa päässään on kunnian kruunu.

Tilulii, tilulii,

Tilulilu lilulii!

Kolmas wärsy.

Mut mennyt on ihana vuosi,

On mennyt, kuin unien maas'.

Sa morsian nyt laulelee

Sa lapsellensa kertoilee

Mis' löytywi Onnela kaukainen

Mis' siintää sen korkeat wuoret.

Tilulilii, tilulii

Tilulilu, lilulii!

Sa fitten neljäs wärsy . . .

Martta. (Siwuwelsta). Tahdotko pitää kitas kiinni, sinä jammaako, taikka tulenko taas ja tanssitan patukkaani seljäsäs? Katso waan itjes hywän sään aikana. Wai sinä tässä kekoilemaan rupeet, kōnsiffä. (Katoo).

Esko. (Yksin). Rowin tunnen tällä hetkellä itjeni liikute-
tuski, ja sydämeni on kuin palawa pikipallo ja tämä on siitä,
että mieltäni polttaa Kreetta ja hää. — Kreetta! pääni pyörään
kää, koska muistelen, että kohta olen yhtä tanssias, eli toisin,
minä tulen sinuksi ja sinä minuksi, janalla janoen, Esko on Kreetta
ja Kreetta on Esko; ja kutsukoot meitä fitten joko Eskokreetaksi

eli Kreetaeskoffi. Niin. — Sjäijen uskollisuuden jua kohtaann wannon, Kreetani; ja jos se ilkeä saatana, joka käy ja nuuskii ympärillämme aina tuomio päivään asti, jos hän, sanon minä, niin riiviöön mun saattais, että jokuendesjani toista naista juute-lisiin, niin lyö mua wast' kuonoa, lyö mua wast' kuonoa, Kreeta, että hampaat kidasjani kalijewat. Sillä hän, joka wapaasta tahdosta on tehnyt pyhän uskollisuuden walan ja sen rikkonut, hän taiwaalta ja maalta firottu olfoon ja päänsä surwottafoon muuskaffi; se on sanottu. (Topias ja Sepeteus tulewat).

Topias. (Awaten owen Sepeteukselle). Tehkää niin hywin, kanttoori!

Sepeteus. Päiwää, poika!

Esko. Terve tuloa, kanttoori! Tärkeät ja kiireet asiat huutawat tällä hetkellä taitoanne tänne, että kaiffi laillisesti käytettäis. Minä olen nyt — Sumala warjelloon meitä nuoria! — ruwennut wähän hulluttelemaan, minä kans', ja tuumailen matkaanjaattaa Wilkastuksen Mikolle uuden paidan.

Topias. Ras kuinka kautta rantain poika ilmoittaa aikensa. Hi hi hi! — Mutta kanttoori tietää asian juuresta alkaen, hän tietää.

Esko. Laita on tämä, näkekö kanttoori.

Sepeteus. Minä asian tunnen, sen olen kuullut ijältäsi; niin, tunnen ja olen sen wijusti harjfinut, ja tuumailut, kuinka lupauskirjan ijältäsi koon-panen.

Esko. Tässä on päätarjoitus se, että kaiffi laillisesti käytettyfi tulee.

Sepeteus. Hywin ymmärretty. Minä kirjoitan tästän, iäsi pistää puumerkkinä alle, joka todistetaan.

Esko. Hän pistää puumerkkinä alle ja minä samoin.

Sepeteus. Sinun puumerkkiäs siinä ei tarwita.

Esko. Mutta minun tyhmän järkeni mukaan, täytyy se siinä löytyä laillisuuden tähden.

Sepeteus. Poika, tahdotko kinata wanhain ihmisten kansa?

Topias. Esko!

Esko. Kinata en tahdo, mutta enpä saa sitä päähäni, ettei oman käteni painamaa puumerkkiä tässä kirjassa tarwita. Minäpä tämän asian alku ja juuri, ja sentähden täytyy nimeni seistä suupiiikissä myös.

Sepeteus. Kaiketi sen siinä seistä täytyy, mutta täkstisjää; alla on isäs nimi ja puumerkki, sen rinnalla taas todistajan nimi, ja alimaisena kaikista seisoo „Sepeteus, kanttoori“.

Topias. Nyt mahdat asian käsitää?

Sepeteus. Niin tässä kirjallisesti menetettävä on. Mutta kenen panemme todistajaksi?

Topias. Mikko Willastus on siihen sowliaain; hän on Eskon puhemies ja seuraa häntä häihin myös. Puheen jälkeen pitäis hänen jo oleman tässä warustettuna häihin. Esko, läheppäs waan häntä kuulustelemaan.

Sepeteus. Käy toimeen poika.

Esko. Minä riennän, sillä aikaa ei ole enään siekailla. (Menee).

Sepeteus. Olitko kirkossa eilän?

Topias. Enhän ollut, Tuunala parattoon!

Sepeteus. Wahinko, wahinko, suuri wahinko. Siellä Kurkelan Suho saarnasi, että kajahtelit Herran temppelin seinät.

Topias. Kurkelan Suho! Kas niinpä rikas lapsensa mieheksi saa; mutta mitä auttaa täällä köyhän? — Wai jo mar Suho puusäkisjää paukutteli? Hänen tunsin jo pienestä nallikasta ja tuntui hän mielestäni aina wähhän tölhömäiseksi, mutta nyt on hän maisteri.

Sepeteus. Kinnasisti, kinnasisti wasta; mutta siinä pojassa asuu Herran henki. Jos olisit häntä katjellut saarnastuolissa ja sanansa kuullut, niin takaanpa, että olis hän jelfämunaaskin wapijemaan pannut. Tosin oli ensin nenänjä wähhän kellemeä ja äänenjä tärähteli hieman. Mutta pianpa perehtyi poika, ja nyt hän punotti kuin tulinen muuri ja, rawistellen päätänjä, hän kowasti huusi: „heräjä sinä, joka mafaat, heräjä sinä, joka mafaat“. — Kahteen osaan jakasi hän saarnansa, ensimmäinen

oli helwetin waiwasta, toinen taiwaan iloista. — Dih, oih! sitä poikaa, Herran enkeliksi hän tuntui, koska hän pohti, hikoili ja pohti ja puhalteli immosansa. Mutta näitpä huudostansa wai-
futuksen viimein: kävipä äkisti ihana liikutuksen humaus yli naiswäen puolen firffoa, ja humauksen perään pientä ja kestä-
wää pirinätä kuulit, niinkuin sanan jattuesja tapahtuwan tie-
dämme.

Topias. Entäs miehet?

Sepeteus. He istuivat rauwan jäykkänä kuin kannot.

Topias. Kas sen mä luulen. Waimo on onnellinen täällä. Hän taipuwan sydämensä tähden sielunsa viimein pelastaa; meitä, sen warmaan päättää taidan, löytyy kuitenkin kaksii wertaa enem-
min kuin affoja kadotuksen sywyhdessä. Uskooko kanttoori sitä?

Sepeteus. Walitettawasti kyllä mun se täytyy uskoa, koska jokapäiwäiset esimerkit todistawat sanas. Sen tästäkin näemme, että tuon nuoren apulaisemme luonna — totisesti he-
rännyt mies — käy monet werrat naisia enemmän kuin miehiä kofouksissa lauwantai-ehdoina; sinne affoja kirjawana liehtoo mennä, mutta harwon miehen sinne kōnöttävän näet. He owat sitä paa-
tunutta jufua, niin, paatunutta, mutta kas kuin kowa tulee niin koirasfin poikii, sanoo sananlasku, ja niinpä käwi nytkin Su-
hon saarnatesja. Rauwan hän naisia ittetti ennentuin sana pys-
tyi miehiin, mutta antoipas hän heille muutaman kiwaan sil-
män-mulkausten ja huusi kowasti, että „tästäkin saarnasta teidän
kerran tulee tehdä ankara tili“, ja järehtipä, järehtipä muutaman
ukon leuka ja siellä ja täällä tutiisi joku karhea tukka; ja koska
hän nyt tuli saarnansa toiseen osaan ja taiwasta oikein eteenme
maalailemaan rupesti, niin kōhina raskas kuului yli koko kirkon,
kuin metjässä, koska rakeita jataa ja ukkonen pauhaa, herranwoima
korkeudessa jylisee; ja yksikän silmä ei kiiwaksi jäänyt. Tämän
kaltainen eilinen kirkonmeno, jonka ihanuutta sinä, Topias, et saa-
nut maistaa.

Topias. Kaiketi mun esti siitä perkele, se wanha juoni-
niekka. Mutta kaikkialta suojeltoon tätä poikaa, joka kerran

ehkä kääntää puolen mailmaa. — Kuinka fuoritti hän itsensä kuulutuksissa?

Sepeteus. Totta sanoen, niin saattoipa hänen juomentaminen kovaan puuhaan, mutta eipä ihme vasta-alkavalta. Mutta kowissa kiipaleissa oli poika, ja, ilman apuani, tiesi kuinka käynyt olis.

Topias. Kuinka kävi häneltä Eskon naima-atestin luuttaminen?

Sepeteus. Kävihän se. — Niin, sinä naimaan lähetät poikas, mutta tahdonpa sinulta kysyä: oletko tarffoja tietoja kieh-toillut tulewan minias mielen-laadusta, luonnosta? Muista, että parempi tippuwan räystäään alla kuin yhteenliitettynä häijyn ämmän kansja.

Topias. Häntä sanotaan siweäkfi tytöksi. Se on se Karrin Kreetta. Siweä ja jäwykäs neito; mutta ken olis asian luullut näin pitkälle käywän? Se ensin oli kuin kärpänen, mutta kaswoipa kuin härkänen, ja näin se syntyi. Kewäällä, tietäjissä käydesjänä Mikko Wilkastuksen kansja, kohtasi Esko tytön, koska oli heillä kortteeri sgmasja talosja, wartoesjaan tietäjätä kotiin. Mutta hawaitsiipa tällä ajalla Mikko joitakuita filmäykfiä Eskon ja tytön välillä. Hän arvasi asian, tempasi uljaasti sen päästä kiinni, rupefi puhemieheksi ja toimensa onnistui oivallisesti.

Sepeteus. Lepääkö siis kaikki tällä perustalla?

Topias. Ei juuri sillä; waan keijällä, pari wiittoa jälkeen juhanneksen asia oikein wahvistettiin minun ja Karrin välillä. Sa tapahtui se Puolmattkan krouwisja yhteenjoutuisjamme kau-punki-tiellä. Mutta kas siinäköks kättä puristeltiin ja harjakannuja tyhjennettiin ja oli pa armottoman lysti sinä päivänä ja wahan vielä toisenakin päivänä. Hi hi hi!

Sepeteus. Mutta kummafsi mainitsen tytön tässä waltuus-kirjasja, Karrin piijakfi wai kaswatteekfi?

Topias. Kaswatteen kannalla on häntä talosja pidetty, eikä kuulu hänen olewan juuri ilman kapiotakaan; luhtisjaan sanotaan löytywän yhtä ja toista. Pari päivää jälkeen häitten,

niinkuin on keskusteltu, ovat fuormat tässä. — Tänään lähtewät tästä Esko ja Mikko Wilkastus, huomena ovat he morsiuksalossja hywin sifsi, että ehtiwät vielä tefemään kuulutuskartan junnun-taifsi, koska ensikerran kuulutetaan. Kuulutuksen ajan häihin asti wiettää Mikko jufulaistenja luonna siellä ja Esko morsius-talossja, juutaroitfien; ja hauskaifi, luulen minä, pitää hänelle tuntuman tämä aika.

Sepetus. Hauskaifi tuntui Saakopille aika wartoesjaan neitsyistä Raakkelia. — Mutta juo anteeksi, juutari! Tapani on puhua aatokseni aina juoraan juustani ulos, katsoen siinä ei miehen mieltä, waan asian oikeata laitaa. — Minä tiedän, että muuan erinomainen jäätös pakoittaa jekä poikaafi, Eskoa, että hoitotytärtäfi, Saanaa, rientämään naimisiin, koska nimittäin sille, joka heistä ensin awioskaskyn täyttää, on lankeewa wiiden jadan riffin perintö. Nähyypä nyt kuin käwisi kaiffi poikasi onneksi, mutta malta, Topias: Esko on mies, hänellä on isä, äiti, koto ja wirka, ja tulewajuutenja on siis joteskin luotettava; Saana taas on orpo, turwaton tyttö, hänellä on „juo siellä wetelä täällä, eikä kuiwaa kussaakaan;“ ja malta vielä, että hän on Eskoa wanhempi. Minä en jano enempää. Sinä ymmärrät meinifini?

Topias. Sen hywin ymmärrän. Mutta jokainenpa tässä mailmassja, hywä kanttoori, jokapäiwäistä leipää itjepuolestansa rufoilee. Ei auta; me ajumme nummella, kuiwalla nummella, naskali-kynä kourassja. Mutta juutaria löytyy tähän aikaan kuin kirjawia kissoja, walmiit repimään filmät toinen toifeltansa, ja kiufluinen nälkäpä tässä naukuis, jos ei olisi mulla peruna-mukula pelto-muruistani ja heinän-karwaa kahdesta niittu-plätystä, tuolla juon rannalla, että taidan elättää lehmä-mullin; waikka on siinä hyörimistä ja pyörimistä pensaisja ja kannistosja, mutta jaanpa siitä toki viimein maidon-tipan kippooni ja sillon tällön vielä woin-kirpunkin leipä-murenani päälle. Saa, hywä kanttoori; kysyseen ja hampaineen täytyy tässä köyhän elon syrjässä kinnustella.

Sepeteus. Tosin ei ole köyhyys rikos eikä häpeä, mutta kuitenkin kuorma rasкас, ja rikas onneansa kiittääköön. Sentähdenpä, suutari, rohkenen sanoa sinulle muutamana sanan, rohkenen nuhdella sinua kiittämättömyydestä häntä kohtaan, jolta kaiikki hywys tulee. Sillä sinua taitaa kutsua warakkaaksi, waan ei köyhäksi; leipä ei koskaan sinulta puuttunut ole, sinulla on heroinen ja lehmä ja aina joku syksy jukuripää mullikka ja sikaporjas penkkiin lyötävä, niinkuin tiedän ja tunnen; mutta kuitenkin kutsut sinä itseäs köyhäksi.

Topias. Hi hi hi! Köyhyyttä ei saa syyttää, sitä ei saa syyttää; sillä totta sanoen, niin leipä-kultaa ei koskaan ole puuttunut ja löytyypä aina joku hopea-kolikkinen pussin pohjassa. Ja Sumalalle kiitos kaiken tämän edestä!

Sepeteus. Niinmuodoin, kuin warallinen mies, taidat sinä siis uhrata puolestasi tämän kysymyksessä olevan perinnön onneksi köyhälle tytölle, ja se tulee sinun tehdä eikä wäärtydellä sitä puoleesi kietoa.

Topias. Tämä on Martan asia; sillä temppuja löytyy, joissa annan wallan hänen tehdä ja käyttää itsensä, miten hän parhaaksi näkee, ja tämä on yksi niistä. Silloinpa minä en asiaan kuurra enkä kaarra.

Sepeteus. Sinäpä kirjoisja neitosen edusmies, waan ei waimosi, Martha.

Topias. Kaiikki on Martan wallassa ja minun täytyy tehdä niinkuin hän tahtoo; ei auta. Sa siis toiseksi, ken taitaa sanoa minun wäärtydellä perintöä puoleeni kietowan? Minä annan pojalleni naimalupausten, koska hän sitä nöyrästi anoo, ja naituansa ennen Saanaa on perintö hänen, niinkuin sääätöskirjassa seisoo selwillä sanoilla. Minä kysyn kerran vielä, onko tämä wäärtyys?

Sepeteus. Sitä ei juuri sanoa taida, jos et hoitotytärtäsi syyttä estele naimiseen joutumasta ennenkuin oma poikasi. Suo anteeksi! mutta olempa kuullut seppä Kriston rakastawan

tyttöä ja tytön myös mielellään juostuwan häneen, mutta että sinä laikin voimin koet estellä tätä yhdistystä.

Topias. Toi kyllä; mutta Saanan omaa onneksi pönistelen tässä asiassa vastaan. Seppä on kiero mies, juuri junkkari ja juonia täynnä, paleita juonia; ja ennustampa kurtat päiwät sille tytölle, jonka hän awioilupakseen narraa. Uskokaat minua, hyvä kantoori, hän on se juurin kanalja pitäjäsämme. Kuulkaatpas muutama hänen eljistänsä. Kantoori, esimerkiksi, istuu pajassa, hän tarjoo teille piipun, te poltatte, poltatte hetken aikaa, yks' kaks' niin paukahaapa nokkanne edessä, ja tee seijotte keskellä kruntijawua, ja kiittäkää onneanne jos pääjette ainostaan karmastelewalla kuonolla ja poltetuilla filmäkarwoilla. Mitäs teki hän Mahlamäen Maijalle, joka vähän oli kannellut päällensä luku-kinkerillä? Hän wiskasi Maija-raiskan omettaan erään pienen pusin, jonka siinä löytyi juoloja, maltaita, yksi messinkinen formus ja kolme hewoisen hammasta. Hän itse kyllä tiesi tuommoisen väliskappaleen ei mitään walfuttawan, mutta hän tunsi myös Maijan taika-uskon. Ja mitä teki Maija? Väski pappilaan kuin tuulispää noitapussi kourassa; ja tahtoipa peijastas Kriston ottaa, kuin prowastimme kylään tuli. — Kas jemmoinen se mies on.

Sepeteus. Wafamielisyys ja totisuus on elon pylwäs, ja minä wihaan kewytmielisiä juonia, mutta niistä ei kuitenkään saa päättää miestä keltwottomaksi.

Topias. Mutta minä tunnen hänen hywin, enkä anna hänelle hoitolastani waimoksi, ennenkuin laji mun siihen pakoittaa, ja sitten syöttäköön tyttö itsiänsä, koska minä olen koettanut parastansa. Mutta koska nyt Saanan asia näin juonittelee, ta-pahthuupa, että poikani saa kiiwaan, wastustamattoman halun naimiseen, ja minä en taida häntä estää pääjemästä tähän juhल्ली-keen jäättyyn.

Sepeteus. Sen taidat, jos tahdot, kunnes poikas on täytännyt yksikolmatta.

Topias. Tämä asia kuuluu Martalle ja minun täytyy

myönthä tahtoonja, ei auta. Sa meitä ei taida moittia, meitä ei taida moittia siitä, että luwallijella tavalla omaa parastamme katsomme. Sa moittikoon nyt Saana itsiänsä, ettei hän juostunut jekä Eskon että minun ja Martan toivoon, joka oli: saada hänestä miniä huoneesemme ja sitä, ken tiesi, tarfoitti korpraalikin jäätöfjellään. Hän oli ihmeellinen mies, synkeämielinen ja usein äkeä, kirjoitteli wärsyjä ja janoi itjensä aina onnettomimmaksi mailmassa. Mutta hän piti paljon Eskosta ja Saanasta, molemmat fillon pienet paitaresjut. Hän imehti Eskon ympyrjaisiä, wakaita filmiä ja walkeata harjastuffaa, hän janoi rakastuneensa Saanan lempeään ja wiijaasen katsantoon ja kirjoitteli niistä wärsyjä. — Hän oli wähän käynyt koulua nuoruudessaan. — Noh, mitäs tapahtui? Muutama wiikko ennen kuolemaansa määräsi hän lapset perillisiksensä, mutta erinomaisella ehdolla. „Sen heistä — niin määräys kuuluu — joka ennen awiosäätyyn joutuu, tulee periä wiifi jataa rikkiä“. Tuommoisen tempun hän teki, ja nähtävästi hän siinä tarfoitti jotain juffkeluutta; sillä miehellä oli aina kowa taipumus kaikkeen, mikä kummastutti muita. Niin teki tämä korpraali. Sa mikä joweltui si paremmin nyt kuin näiden molempain nuorten naiminen? Esko puolestaan on parastansa koettanut, mutta Saana on hänelle aina kääntänyt nurjan siwun. Sentähden, Eskon naitua, käyn minä hywällä oma-tunnolla prowastin luoksi ja nostan häneltä rikit, jotka meille laillisesti kuuluu.

Sepeteus. Saatpa tehdä miten parhaaksi näet; minä olen sanonut aatokseni, sanonut wästen naamaa, niinkuin tapani on. Suo minulle anteeffi, juutari Topias, suo anteeffi!

Topias. No noh, no noh!

Sepeteus. Minä waihenen nyt ja rupean toimeeni wiipymättä. (Ottaa taskuistansa kirjoitusaineita ja asettaa niitä pöydälle).

Topias. Uusi jana ajallansa, herra kanttoori.

Sepeteus. Mielinpä kuulla.

Topias. Pieni fulaus ehkä panisi ajatufjenne oikein hy-

wille teloilille. Tiehaaran Priita asuu tästä ainoastaan muutama jata askel, niinkuin tiedätte.

Sepeteus. Topias, leipä on luotu meille syötäväksi, wesi juotawaksi, waikka ihmisjuku, tämä kurja ihmisjuku, on kentiesi ijanfaikkisesti ehtynyt luonnon tieltä.

Topias. Ihminen on poiskadonnut lammias. Mutta yksi nauffi, hywä kanttoori, ei tee pahaa, waan antaapa meille uusia woimia.

Sepeteus. Uusia woimia! Kuinka lyhytmielisesti haasteltu! Uusia woimia! — Mutta eihän tule minun tofi kowin tätä ihmetellä; sillä näinhän haastelewat kaikki muutkin, muistamatta joka mullerruksen ruumiisjamme, weresjamme ikiwoimaa kuluttawan ja että tämä kulutus on palkittjematon. Mahdamme alati mieleemme painaa tämän: jo äitin-kohdussa on jokaiselle annettu ikiwoimasta wiesi määrä, ja tämän waran käytöksen mukaan ikämme mitta myös asetuu, ja koska se tyhjennetty on, katkee elämän lanka. Tämä on totuus, jonka hawaitsen luonnoissa ja johon wahwistuksen firjoissa löydän. Tämä muistoo pane ja harvemmin käsiwarteji koukistuu.

Topias. Hywin meille, jos elämme sanan jälkeen! Mutta teemmekö niin? Ihminen on kowakorwainen, niskuri ja tyhmä myös, tyhmä, koska ei ymmärrä hän mitä rauhaansa tulee. Saa, kanttoori; ihmisjuwun tyhmyys on suuri ja ympäri mailmaa mainittu asia. Sentähden tulee meidän ottaa esimerkistä waari. — Mutta tässä owat Esko ja Mikko. (Esko ja Mikko Wilkastus tulewat).

Sepeteus. Rauwan heidän ei odottaa tarwittse. (Estu firjoittamaan).

Topias. Kas Mikkoa waan! Raksi uljasta poikaa naimaan lähtee.

Mikko. Wiipymättä tulee meidän lähtää nyt.

Topias. Paikalla, Mikko, paikalla. — Raksi uljasta poikaa, jotka eiwät pelkää, waikka kohtaisiwat joukon nälkäisiä ryöwäriä.

Esko. Minä en pelkää koskaan, ijä.

Topias. Sen tiedän. — Mutta tahdonpa teille muistuttaa jotain. Hiljan, niinkuin tiedätte, kävi kirkon kuulutus sen suuren waraan perään, joka eräältä ulkomaan freiwiltä warasti niin monta tuhatta; aatelkaas nyt, jos kohtaisitte hänen tiellä, ottaisitte junffarin kiinni ja saisitte palkinnon kouraanne. Kuinka paljon luwattiin sille, joka käsittäisi julmettuneen?

Mikko. Seitsemän jataa rikkiä.

Topias. Seitsemän jataa rikkiä! Minä sanon teille: te roittakaat silmänne tarkasti jokaisen päälle, joka vastaanne tulee. Muistakaat myös muotonja: tiivistä keritty tukka, pieni piiffiparta ja muhea! pilkku lähellä wajempaa sierainta, niinkuin kuulutusjesja mainittiin. Käykäätpäs myös syjelemään tietäjältä jotain, joka ajuu samasja tyläsja kuin Eskon morsian. Ja tapaisitteko tämän waraan — joka tosin olisi erinomainen sattumus — niin tiedämpä, että taitaisitte hänen korjata, te kassii.

Esko. Mies nuoriin waan. Yksin hänen kiikkiin pani-
fin, sitoisin hänen koreasti kuin lapsen kapaloon. Wai luuletteko, että pelkään yhtä miestä? Mikko, tunnustas tuota käsiwarta, tunnustas tuota reittä, tunnustas tuota polwea!

Mikko (tunnustelee niinkuin Esko käskee). Sa-ah!

Esko. Sa-ah, Mikko! Sillä polwella, ihan paljaalla polwella minä wajaralla nahkaa kaskuttelen. Uskotko sitä?

Mikko. Minä uskon sinun wahwaksi mieheksi.

Topias. Wahwa, wahwa peijakas se on, minä tiedän sen.

Esko. Katjos näitä poskia sitten; sillä sinä mahdat tietää, Mikko, tämä kurrku ei ole wiinan tippaa wielä tuntenut, minua ei ole krouwisja nähty eikä yö-syöpelinä käwelewän ja luh-tien owia kolkuttawan, niinkuin moni muu, mutta ne kuuluwatkin siihen laumaan, jonka täytyy viimein seisoa wajemmallalla puolella, ne kuuluwat wuohi-puffien laumaan.

Topias. Totta, Esko, totta! Minä takaan sen.

Mikko. Luulenpa, Esko, sinun wielä joku aika sitten olleen siinä uskosja, että lapset löydetään jaunan laattian alta.

Esko. Juuri niin uskoinfin.

Mikko. Ja ett'es vieläkään oikein tiedä, mitä tietä ihmisen tähän mailmaan tulee.

Esko. Tähän syntyseen mailmaan. Juuri niin. — Mitä olet kuullut minusta neulomusretkilläni pitäjällä?

Mikko. Paljasta hyvää.

Esko. Minä en warasta, en.

Topias. Se ei tule kysymykseenkään, ei ensinkään.

Esko. Minä en warasta. Sumal awita! sitä en tee.

Sepeteus. Hjst!

Topias. Hiljaa, pojat! Kanttoori firjoittaa.

Esko. Sitä en tee.

Sepeteus. Topias!

Topias. Tarwitaanko puumerkkiä?

Sepeteus. Tuohon piirrät sen. (Topias panee puumerkkinsä waltuuskirjaan).

Mikko (itseksään). Mitä tästä hääretkestä wiimein tulee, sitä en tiedä, mutta että koko asia, sekä tytön että isäntänsä puolesta, oli puhdasta pilaa, ehkä Eskon mielestä ankara totuus, sen tiedän warmaan. — Mutta käyköön miten tahansa, minä seuraan teen ja sulhasmiehen matkarahaa hoidan.

Sepeteus. Se kelpaa.

Topias. Se on waan tuommoinen wuohen-jorffa, mutta piirtäköön sen siihen joku toinen.

Sepeteus. Kunnia pois!

Topias. Kunnia pois ja helmi mies! Tuima lafi! Mutta kuka käsfi, kuka käsfi toisen puumerkkiä wäärin käyttämään? Se on waan puumerkki, esimerkiksi tuommoinen wuohen-jorffa, mutta sen merkitys on juuri.

Sepeteus. Mikko Wilkastus!

Topias. Mikko, tules panemaan puumerkkiis. Sinä todistat, että minä annan pojalleni naima-luvan.

Mikko. Sen todistan ja, jos tarwitaan, walallani wahwistaa tahdon. (Piirtää puumerkkinsä).

Esko (itseseen). Sinne minunki puumerkkini vielä tuleman pitää.

Sepeteus. Lupauskirja on niinmuodoin valmis. (Topiakselle). Minä annan tämän sinulle ja sinulla on sitten walta antaa se kelle mielit, se ei koske enään minua.

Topias. Minä annan sen Eskolle. (Antaa lupauskirjan Eskolle).

Esko. Kanttoorin olisi pitänyt kirjoittaa, että minä otan tämän askeleen omasta, wapaasta tahdostani.

Sepeteus. Mitä minä kirjoitin sen minä kirjoitin.

Topias. Raikki hywin; eikä puutu enään, kuin ewäänne, ja se on valmis paikalla. — Että saatte lähteä jalkataneisja ei ole minun syyni; mutta tulettepa takaisin aika jyrillä, sen tiedän warmaan. Morsiustalosta tänne teille kyllä annetaan hewoinen.

Mikko. Minä luulen, että antawat meille sieltä hyvän kyydin.

Topias. Ilman epäilystä, Mikko. Ja koska lähдете sieltä, niin lähtekäätkin kuin tuulis' ja pilwis', että morsiamen kaulaliina liehuu kuin sotatippu; se näyttää komealta, ylpeältä.

Mikko. Sähdemmevä wauhdilla, ettei yhdenkään filmä morsiusparia eroittaman pida.

Topias. Iljaasti lausuttu, poikani. (Esko on istunut pöydän ääreen ja aikoo panna puumerkkinsä lupauskirjaan). Mitä tekee Esko?

Esko. Puumerkkini täytyy löytyä kirjassa.

Topias. Esko on willitty. (Tempaa kädestänsä waltuuskirjan).

Sepeteus. Mikä rohkeus, mikä häwyttömyys!

Topias. Sinä flöntti, lurjus, juutas! Onko tämä wiijsaan kätöstä? Sinä pöllö!

Esko. Jos et olisi isäni, niin löisin sinua, wästen kuo-

noa minä antaisin; mutta että olet isäni, niin en juinkaan sitä tehdä tahdo.

Sepeteus. Insejs kowa!

Topias. Esko, minä sanon sinulle: katso, etten anna sinulle hääporjaita, ja-a minä sanon sen.

Esko. Hääporjaita. — Bihani rupeaa wähitellen kiehu-
maan. (Ottaa tuolin ja lyö sen permantoon). Tämä mies ei huoli
mistään. (Menee ulos).

Topias. Herran Kiepus sitä poikaa!

Sepeteus. Häwyttö ja uypiniskainen poika.

Topias. Onpa lasten kansja tekemistä. Sitä ei usko se,
jolla ei heitä ole. — Riittäkääät onneanne, kanttoori, että olette
jääneet naimattomaksi mieheksi.

Sepeteus. Se onkin minulle parasta, nimittäin siitä
kannalta katjottu, että minä olisin kowa isä, ankaran kowa.

Topias. Kiivas isä on minunfi nimeni. Mutta aut-
taako tässä kiiwaus aina? Se on luonto, joka wetää tikan
poikaista puuhun. Ja puut metsässä, ehkä kaikki yhden ja ja-
man wiijaan käsi-alaa, owat toki yksi oikea, toinen wäärä.

Sepeteus. Mutta paljon riippuu myös siinä kohdasja,
kuinka puu wesaista wääristä ja.

Topias. Dikein haasteltu ja wiijaasti. Saa, kanttoori,
niin on laita tässä mailmasja kuin sanon. Meitä wanhempia
pitäisi jokaisen, jolla ei lapsia ole, katkerasti walittaman ja kun-
niasja pitämän. Mutta kuinka moni ajattelee sen päälle? (Esko
tulee). Tuletko siijään wielä, juupeli?

Esko (itseksään). Mieliinpä osoittaa wihaani kauvemmin;
mutta tämä hetki on tärkeä.

Mikko (erittäin Eskolle). Käy jowintoon, Esko!

Esko. Koetampa mieltäni murtaa. (Topiaksele). Antakaat
minulle anteeksi tämä tapaus, isä!

Topias. Sinä pyydät sitä sydämeestä?

Esko. Niin, minä pyydän sydämeestäni sitä asiaa.

Topias. Noh, minä en ole se, joka pistää jotain ham-

paan koloon ja kävelee kuin lautapää härkä. Mutta pyydä myös anteeksi kantoorilta.

Esko. Antakaat minulle anteeksi, kantoori, elkäät pistäkää mitään hampaanne koloon ja elkäät kävelkää kuin lautapää härkä! Se tapa ei käy kontoon tässä maailmassa. Söwinto ja ystäwyys on paras. (Huokaawalla äänellä). Heijuuuh!

Topias. Hän juttelee kuin poika. Mitä sanoo kantoori hänestä nyt?

Sepeteus. Minä en vihaa häntä, en ensinkään, mutta mielipiteeni luontonja laadusta on järkähtämätön.

Topias. Niin niin. Mutta äsköinen mutina on nyt unohdettu; ei janaakaan enään menneistä asioista, waan kaiffi olemme drastu-kamraattia taas. Ja miksi pitäisi isän ja pojan wihaniehinä eroaman toinen toisestansa? Ja eronhettihän on tämä. Esko jättää isänsä ja äitinsä ja waimoonsa kiinni-liittyy. Mutta yhtä tahdon sinulta kysyä, tässä wierasmiesten kuullesja. Mitä ajattelit Jaanasta ennen Kreetaa?

Esko. Olisin nainut hänen, mutta pilkkaa teki hän waan minusta, kutsui minun tarhapöllöksi.

Topias. Niin niin. Minä tiedän, että moni irwihamas tahtoisi antaa sinulle nimen yksitotinen ja tyhmä, mutta tämä tapahtuu heidän kiufustansa sinua kohtaan, jonka elämä on ollut siivo ja nuhteeton. Mutta sinulla on tawallinen, terve järki, sen takaan minä. — Tutkikaat häntä, kantoori, koettakaat pistää häntä pusfiin kysymyksillä ja solmusanoilla; tehkää se tässä meidän kuullesjamme!

Sepeteus. Mitä kyselisin häneltä?

Topias. Esimerkiksi häistä ja niiden tarkoituksesta.

Sepeteus. Vastaa minua, poika! Mikä on häitten tarkoitus?

Esko. Sillä on monta tarkoitusta.

Sepeteus. Sen pää tarkoitus?

Mikko (erittäin Eskolle). Että mies tulee waimonsa pääksi.

Esko. Että mies tulee waimonsa pääksi.

Sepeteus. Mutta sen taiwaallinen, sen juhlassinen tar-
koitus?

Mikko (erittäin Eskolle). Peli ja musiikki ja palawat olki-
lyhteet.

Esko. Peli ja musiikki ja palawat olkilyhteet aidansei-
päisjä.

Sepeteus. Poika! Punnitse janasi!

Topias. Esko!

Esko (itseksensä ja heittäen epäilevän katjannon Mikkoa koh-
den). Hän narraa minua, tai on hän tyhmä pääsi koko mies.
(Poistuu hänestä matkan).

Topias. Kyseleätpäs häneltä mailman luomisesta, Ma-
bramista ja Siisakista.

Sepeteus. Minä kysyn sinulta: mistä on mailma luotu?

Esko. Se on, niinkuin Hannuksen ruoto-ukko janoi, luotu
jawan palasta, waan ei tyhjästä.

Sepeteus. Mutta mistä on sitten tämä jawan pala
luotu?

Esko. No no, ei nyt sentähden niin pitkälle mennä! —
Ja siiksi toiseksi, sitä ei taitaisi janoa kukaan, waikka olisi hän
niin lutenut kuin piispat ja kirjain painajat. Se on ylönluo-
nollinen asia, ja ihminen on sokea, Sumala paratsoon!

Topias. Sokea, sokea! (Marta tulee wasemmalta, kädes-
haarapussi, jonka molemmat puolet owat täytetyt). Tuossa on ewään-
ne, pojat; ja nyt pitkin kruunun jarkaa.

Esko. Minä kannan pusšin. (Ottaa Martalta pusšin ja
panee sen olallensa).

Marta. Tässä on teille kassitoista rikkiä matka- ja hää-
rahoiksi. (Eskolle). Mutta sinä ällökö rahaa osaisit lukea?

Topias. Hän ei ole harjaantunut siihen. Rahan käytös
tulfoon Mikon toimeksi.

Esko. Pitätöön Mikko rahat, minä kannan pusšin.

Martta. Tässä, Mikko! Katsokaat, ett'ette niitä turhuus-
fiin menetä. (Antaa Mikolle rahat).

Mikko. Wälttämättömiin tarpeisiin ne panen. (Siwari tu-
lee).

Esko (itseksi.) Tuossa tulee Siwari yökengäلتä.

Martta (ottaa pampun, joka rippuu seinässä). Sinä rois-
to, misjä olet taas kuleksinut ja kenen luvalla? Misjä olet
ollut?

Siwari. En misjään turmelluksen tiellä, äiti. Menin waan
Sunttihuhtaan koiranpenikkoja katsomaan, ja koska oli siellä sauna
walmis, niin jäin kylpömään ja mafasin yöseen talossa.

Martta. Kyllä minä sinun penikoitsen ja kylwön. (Mikoo
piestä häntä).

Topias (estellen). Martta, annetaan hänelle anteeksi tä-
mä kerta vielä. Hän lupaa itsensä parantaa. Lupaatto finä?

Siwari. Lupaen.

Martta. Hänen lupauksistanja! Hän on kiusanhengemme;
kylästä kylään hän lurwailee, meille häpeäksi ja wahingoksi.

Esko. Ehkä on hän käynyt Sunttihuhtasja koiranpenikkoja
katsomasja.

Siwari. Juuri niin kuin sanot. (Stjekseen). Peijakas!
kuinka wiina pääsjäni kiwistele. Siellä oli joteskin huikaa elä-
mä, siellä Anttilan yli-luhtisja.

Esko. Ehkä kylpösi hän myös samassa, ja sopihan se hy-
winki.

Siwari. Hywin juuri ja hywää löyhä olisin, waikka sain
wähän höyryä päähäni.

Martta. Wiinan höyryä. Sinä wintio, miksi walehtelet
edesjäni? Mutta minäpä sun jelfäs lämmitän.

Topias. Martta! Muiista, että kanttoori on huonees-
jamme.

Sepeteus. Minun läsnä-oloni ei tarvitse olla esteenä
kohtuulliselle kiritukselle, joka, koska se aikanaan tulee, on hy-
wäksi ja kauniita hedelmiä kantaa taitaa.

Tiwari. Luffari tahtoiſi nähdä kauniita, firjawia luffaiſia ſeläſjani; mutta jääſtätäät hartioitani vielä tämä kerta, muori; minä lupaan itſeni parantaa, niinkuin parhain taidan.

Esko. Niin. — Mitä ſanot ſinä, Mikko?

Mikko. Minä rukoilen Tiwarin edeſtä.

Esko. Minä rukoilen myös. Ei nyt mitään pahaa me-
noa tällä hetkellä, joka on minun jäähywäiſhetkeni.

Martta. Lähtekääſt ſitten matkaanne. Mitä kuhnaillette
täſjä enään?

Mikko. Nyt lähdemme.

Topias. Tulewasta tiistaista kolme wiikkoa wartoomme
teitä takaiſin. Sikſi rakennamme tähän pienen terwetuliaiſ-juh-
lan. Sillonpa wähän loiskiimmeſi kraatari Antrefſen klaneetin
mukaan, ja joſ ei tilaa tölliſjämme, niin ompa wäljyyttä num-
mella täſjä. — Toiwomme on myös, että kanttoorikin meitä ſil-
lon läſnä-olollanſa funnioittaa.

Sepeteuſ. Minä kiitän.

Topias. Ja Tiwari pääſee kaupunkiin, oſtamaan pidoiſi
yhtä ja toista. Mutta näytä ſillon, että olet vielä toimeliaſ
mieſ!

Tiwari. Parastani koettaa tahdon.

Topias. Niin, kaiſi hywin! Ja nyt, pojat, matkalle.

Esko. Salliſkaat, että jäähywäiſiſi-luen edeſjänne muuta-
man korpraali-wainaan ſepittämän wärjyn.

Martta. Ei yhtään jäähywäiſpuhetta, waan lähe tieheſ.

Topias. Kuullaan, Martta, ſuullaan! Ne owat korpra-
lin tekemät, ja meidän tulee muistollenſa kiitollijuutta oſoittaa.
— Annappas paukſua, Esko, joſu raffauden weiſu!

Esko. Sotalaulu tämä on:

To ſotatorwi pauhaa,

Sieluni ei ſaa rauhaa;

Waan ſotaan täytyy lähtee,

Koſka kapteeni kääſkee.

To wihan tuli syttyy,
 Katjos fuolon rautapyytty . . .

Rautapyytty, se on kanuuna . . . Nätkös kanttoori niitä mitaali-kanuunia, joita Rysjät kiskoivat ohitse kirkon menneellä wiikolla? Mikä jolina ja kolina, mikä meteli ja pauhu siinä oli!

Martta. Kitasi kiinni, ja marjikaat matkaanne, sanon minä!

Mikko. Nyt lähemme, Esko.

Topias. Menkääät siunauksella!

Esko. Nyt menemme, kuin jaakeli peräänjoittais. — Onko kaiffi muasjani, mitä tarwitsen? Sääkö jälkeeni mitään?

Martta. Ei mitään, waan lähe tästä nyt tavallista wiitelemmin ja käske Saana sijään laiskottelemasta perunamurulla!

Esko. Minä käsken. — Saana sanoi minun tarhapöllöksi. — Onko kaiffi tarpeelliset kappaleet muasjani?

Topias. Kaiffi kaiffi, Esko. Hywästi nyt waan, poikasi!

Esko. Niin, hywästi! Terweisiä! (Mikko ja Esko lähtewät).

Toinen Näytös.

(Awara pirtti Karrin talossa, pirttisjä häämäkeä sekä miehiä että naisia. Jaakon ja Kreetan häitä wietetään. Esiripun noustessa tansfitaan polskaa; Teemu pelaa. Pirtin owi on auki ja tanssin aikana näkyy porstuwassa Esko, puski olalla, ja Mikko Wilkastus).

Karri (tanssin herettyä). Kas niin! Nuoret, iloittaat ja wanhat hauskaasti nuorten iloa katjelkaat, tai, jos mieli tekee, niin olkoon menneeksi, antakaat polwenne leffua myös. Tämä on

Saakon ja Kreetan kunnianpäivä, tämä kirkas elokuun päivä. (Pari pysyn paukausta kuuluu ulkoa). Ampukaat pojat, mutta ampukaat hiljaa. Ei! Ampukaat, että huone jyskyy ja sydän rinnassa leiskahtelee! Ja katsokaat, tytöt, ettei puutu pojilta olvi siellä ulkona. (Yksi naisista menee oikealle). No, Saakko, mille tuntuu sulle tämä päivä?

Saakko. Häypäpäiväsi se tuntuu, isäntä; mieleni iloitsee.

Karri. Ja aina toki jama wafaa mies. Mutta tunnenpa luontos. Tämän karheen kamaran alla ajuu toista kuin luulis. Mutta minä sanon sinulle: jyy on sinulla iloita, saatpa oiwan waimon.

Saakko. Minä toiwon niin. —

Karri. Oiwan waimon! — Tuleppas tänne, Kreetta. No, piikajeni, kuinka tuntuu sinulle affana olla?

Kreetta. Käypä se laatuun vielä.

Karri. Saa käydä tästä lähinkin; sillä nyt on asia päätetty, nyt istuu se kiinni kuin piki ja terwa, kuin kissa tuoreessa terressä. — Muistakaat: tätä sidettä ei katkaista, ja onpa se oiwallinen, ehkä vähän peloittawa asia. Mutta se liitolle arwon antaa, ja sillon wasta ystävän omanani pitää taidan, koska ai-noastaan kuolema hänen minusta eroittaa woi, ja kestääpä se vielä kuolemanki jälkeen. Siisani kuoli, kuoli warhain, mutta muistella häntä, se jalainen iloni on, ja toiseen filmäni ei enään iskeä mieli. — Mutta nyt on riemujuhla, ja kaiffi murheelliset jutut pankaamme pois. Mutta juuri tämä juhla talostani Kreetan wieroittaa, ja kauwan kaiwataan sua tässä.

Kreetta. Kaipauksella mä itse eroon, kaiwaten jätän pienet, kiltit lapsenne.

Karri. Kuin oma äitinsä sinä heitä kohdellut olet ja hoi-tanut.

Kreetta. Kuin oma kotonni on ollut tämä talo.

Karri. Ja uskollisesti kuin talon oma tytär olet sinä palwellut. Mutta koetanpa palkita kaiken tämän. — Saakko, minä tiedän, ettei tämä käsityösi, tämä toukan nakerrus sua oi-

kein tyhdytä, waan mielisitpä ennen möyriä joita ja kantoja wään-
nellä.

Saakko. Empä paljon pidä tästä wirasta, johon mun lap-
sena määräsiwät, ja, niinkuin tiedätte, se kosta miehenjä keh-
nosti.

Karri. Sentähden, heitä pumpölkyt hiiteen ja kätees kuokka
ja firwes! Kaiken Routinmäen taustan annan sulle alaksi. Sinne
rakenna itsellesi torppa, ja werotta nauttikaat sitä aina kuolin-
päiwäänne asti. Kauniken ometastani saatte ja tallistani kaks-
talwias warjan, ja tahdonpa teitä alkurakennosja autella jellä he-
woijella että miesvoimalla, aina kuinka aika myöntää.

Saakko. Diwallinen lupaus!

Karri. Hääpäiwänänne lupaan sen.

Saakko. Rakfinkertainen on jyy meillä tänään iloita.

Kreeta. Sjantäni, emmehän taida teitä kylliksi kiittää.

Karri. Minä waan maksan mitä olen welkaa. Mutta
yhtä toki Saakolta waadin. Pidä Kreetasta; oiwa tyttö on hän,
niinkuin sanoin, ja taitaa myöskin olla pieni weitikka; sen näin,
koska juutarin pojan pään hän kowin pani pyörään, ja mies ehkä
piti asian totenaki. Mutta luulenpa toki, että hän viimein ym-
märsi kaikki waan leikitfi. (Tällä aikaa on olwihaarikka käynyt ym-
päri wieraitten seasja). Oltta, Saakko! Sa sinä, Teemu, anna
wiulusi winkua!

Teemu. Se tietään, ettei Teemu jäästä sompaansa. Mutta
yhtä tahdon teille sanoa, niin morsius-parille kuin isännälle ja
kaiille wieraille tässä. Kuulkaat minua koko häähuone! Asian
laita on tämä. Minun isäni — hän asuu tuosja mökissä toi-
jella puolella kylää ja siellä asun minä myös — isäni, sanon
minä, wihaa kaikenlaista mailmallista musikia ja on minun ko-
win kieltänyt pelaamasta wiulua, olkoon se misjä tilaisuundesja
tahansa. Hän ei tiedä minulla wiulua olewanlaan; minä jai-
lyttelen sitä naapuri Kallen piironki-loorasja. Mutta käydään-
päs pää-asiaan taasen. Tulisi nyt tämä tieto hänen korwiinsa,
että minä näisjä häisjä pelailen, niin peijakas minun perisi.

Ilman armoa ottais hän kohta pojasta kirjawan takinmittaa, peittois minun hyvän omaksi, että jos näkisitte minun sen janoitujien perään, niin, peto wiefköön! luulisittepa minun mustalaisen puhalletuksi hewoiseksi. Semmoinen uffo hän on. Mutta jentähden tahdon teitä waroittaa hänelle mitään ilmoittamasta, että minä olin näiden häitten soittomiehenä. Jos hän nyt koftaisi jonkun teistä ja kysyisi: „kuka oli pelimannina häisjä?“ niin wastatkaat, ettette tunteneet häntä, eli janoikaat, että se oli Wilufjelan Matti tai Wiuwalan Gero. Mutta karttakaat itsenne tarkasti haastelemasta ristiin. — Tämä oli asia, jonka tahdoin teille yhteisesti ilmoittaa.

Karri. Ole hyvässä rauhassa, Teemu, ja hellitäppäs taa sen wiulustasi iloinen polska!

Teemu. Minä en jäästele jompaani. (Pela).

Gräs naisista. Jäsentä, kofki tahtoo ehtoollisen esiin.

Karri. Me teemme niinkuin hän kääkee. Siis atrioitsemme ensin ja sitten tanssimme. (Teemu taukoo pelaamasta). Rakentakaat ehtoollispöytä. (Pöytää rakennetaan). Mutta ketä wieraita näin tuolla porstuassa? Kääketaat heitä siijään! (Yksi naisista menee ulos). Häätalon ohitse ei yksikään pääse kaulaa käätamatta; se on wanha tapa. (Mikko ja Esko tulewat). Kewäiset kortteeriwieraamme! Astukaat siijään, astukaat siijään!

Esko. Sloitse sinä häähuone!

Karri. Terwe miehiä!

Mikko. Suokaat anteeksi!

Esko. Me emme tahdo häiritä juhlaanne. Emmehän tienneet, että wietettiin täällä häitä.

Karri. Ei yhtään anteeksi pyytöä teiltä eikä pahaksi panemista meiltä. Olkaa terwe tulleet, painakaat puuta ja riemuitkaat kansjamme! — Olta wieraillemme, piikaset! — Me wietämme kääwate-tyttäreni, Kreetan, ja puujuutari, Saakon häitä.

Esko. Sloitse sinä, häähuone! — Mutta älkääat uskoka, jäntä, meitä tulleeji tänne norfailemaan, ei, meillä on muita ja tärkeempia asioja.

Karri. Sen tiedän kyllä. Mutta minä käsken teitä häihin, ja nyt olette yhtä armoikkaita wieraita kuin muutkin tässä.

Mikko. Me kiitämme.

Esko. Kiitämme nöyryimmästi tämän kunnian edestä. (Oltta tuodaan).

Karri. Sättäkää kiitokset ja kewentäkää haarikkaamme hiesman.

Esko (katjahtaen salaa Kreetan päälle. Itseensä). Hän on kaunis kuin ruusu ja kukkanen. Ja kultakruunu päässä! Sydäntäni karmastelee wäähän. Minulle on tehty wäähän petoskauppaa. Mutta empä tahdo toki ruweta tässä mekastamaan, en janaakaan hiihtua tästä asiasta, jos eiwät he minua wihoita jollain tawalla. (Ottaen Mikolla haarikan). Mutta sille ei kohtelemisensa meitä kohtaan näytä. Käskiwähän meitä häihinki. Minä olen wait kuin ahwena kiwellä. (Suu).

Karri. Saanko luwan kysyä, mitkä asiat owat saattaneet teitä matkalle?

Esko. Meillä on yhtä ja toista toimitettawaa täällä.

Karri. Kentiesi tawoitatte taas meidän kylän kuuluisaa tietäjätä kohden?

Esko. Difein arwattu.

Karri. Teiltä on warastettu?

Esko. Ei meiltä, mutta eräältä ulkomaan freiwiltä Tampereen kaupungissa on warastettu monta kymmentä tuhatta. Sitä ole kuulutus vielä ehtinyt teidän pitäjään?

Karri. Nyt muistan; se on meilläkin jo kuulutettu.

Esko. Suuri sentähden olemme lähteneet tähän jalkajouneen, tutkimaan tietäjältä, mikä mies tämä waras on ja missä hänen saawuttaisi.

Mikko. Minulla on kuitenkin muuta asiaa fukulaifilleni täällä.

Esko. Seitsemän jataa rikkiä luwattiin palkinnoksi sille, joka käsittäisi lurjuksen ja saattaisi hänen kruunun kouriin.

Karri. Niinpä luwattiin.

Esko. Tämä freivi sanotaan äärettömän rikkaaksi.

Karri. Sentähden antaa hän vielä mennä muutaman ja-
dan rikkiin, kuin waan warasta kohtaa rangaistus. Ja minä toi-
won sinun toimesiasi onnistuwan. — Mutta pöytä wartoo meitä.
Nyt atriaille kaikki astukaamme. (Kaikki istuvat pöytään). Nyt,
wieraani, elkäät jäästämään talon tammi-pöytyriä, waan rawitkaat
itjenne, että seisoo watjanne kuin papin jalki, wiisto ja pullea
edessäanne!

Mikko. Siinäpä jätissä sitten oiwa tuki wäsyneele päälle.

Karri. Juuri niin, Mikko Wilkastus.

Esko. Sitten maata ja watsa syliin, sanoo sananlasku.
Mutta kun ei käwisi meille kuin Korypilan Paawolle Peltolan
häisjä. Kaikki päivää ennen pitoja paastoi hän kuin mies, ei
juurukjen tomukaan nauttinut. Mutta tulipa hää-ilta, niin söi
hän taas kuin mies, ja noustuaan viimein pöydästä, tallusteli
ales niitulle, laiwoi kuopan maahan, sowitti siihen watjanja, nuk-
kui sikeästi ja makasi näin seuraawan yöseen ja päivän. Niin
teki Paawo.

Karri. Samoin tehkäätkin nyt; mutta maata ette pääse,
waan tanssi alentafoon watjan, ja wauhtia antafoon Seemun
wiulu.

Esko. Koska lähestyimme taloa, niin kuulimme pa wiulun
winkunan jo tuonne riihimäelle ja kyselimme toinen toiseltamme:
mitähän juhla Karrija, koska siellä näin soitto pauhaa ja riemu
raikuu. Ja täällä oli hää ja iloinen musiikki.

Karri. Seemu on niitä ensimmäisiä wiulunieffoja.

Esko. Entäs Dinaamäen Jooseppi meidän kylässä. Wires-
tan matkaa kuuluu hänen pelinsä, se käy ytimiin ja munaskui-
hin, ja ihminen luulee itsensä olewan taiwaan ilossa.

Seemu. Taiwaan ilossa! Kas jemar wasta mies on.
Wahinko, ettes tuonut häntä myötäs häihimme tänne, koska on
hän niin ihmeellinen soittonieffa.

Esko. Minä en tiennyt täällä wietettävän häitä, ja siksi
toisekfi: se ei ollut minun asiani toimittaa tänne wiulun-soittajaa.

Teemu. Mitäs sitten puhut?

Esko. Henkirahan matjan minäkin edestäni.

Teemu. Elä sinä mökötä, koska pääs on kuin vihalaispefä.

1:n häämies. Tahdathan riitaa, Teemu?

2:n häämies. Mina juonikas mies, kuin hänellä on wä-
hän pääsää.

Teemu. Wiisi ryyppiä on miehen pääsää, ei enemmän.

Karri. Enemmän sinun saaman pitää, jos tahdot.

Teemu. Tarpeeksi olen saanut. — Mutta minä en kärsi tuota miestä.

Karri. Saatpa luwan kärsiä häntä; hän on käsketty wieras niinkuin sinäkin.

Teemu. Hän mököttelee tyhmyyksiä.

Karri. Sinäpä tässä itseti tyhmästi käytät; se täytyy sinulle sanoa.

Teemu. „Dinasmäen Jooseppi . . . taiwaan ilosja“. Kaikki tässä musikiista juttelis, wai ei ymmärrä konstin päälle enemmän kuin porjas hopealuskan.

Esko. Niin, herra tirehtööri.

Teemu. Sinä olet kierro mies, Turkki, Isoturkki ja Kal-muffi.

Esko. Niin, herra tirehtööri.

Karri (itseheeen). Molemmat yhtä yksinkertaiset.

Saakko. Minäkin mielisin sanoa sanan. Tämä on hää-pöytäni, minulle iloisin atria ijäsäni, ja samoin, luulen minä, Kreetalle myös, ja sydämeistäni juon sen iloiseksi muillenko. Mutta pitääkö nyt sen hauskuus hämmäntymän turhasta, mitättömästä syystä, paljaan lorujutun kautta? Pois se! Elskää olkaa äm-mäkkäitä, pojat, waan jättäkää tämä leukoin nalkutus ja syökää ja juokaat kuin ystäwät!

Esko. Dikein, puusuutari! Sinä olet puusuutari ja minä olen nahka-suutari, me wedätämme siis wähan wirtaweljiä. — Mutta yhden asian tahdon hywäntahtoisesti sinulle sanoa. Wan-

hempasi tefiwät wähän tyhmästi pannesjanja finua puusuutarin oppiin ja ei nahkajuutarin. Usko minua, puusuutarin wirka ei lyö leiwille tähän mailman aikaan, mutta saappaita ja pieksuja nahasta tarwitaan aina tuomiopäiwään asti. Nahkajuutariksi olis sinun pitänyt ruweta.

Teemu. Nahkajuutari! Mitä on nahkajuutari? Wiuheli-jäinen pikikuono.

Karri. Teemu!

Esko. Sano mitä tahdot, Teemu, mutta nahkajuutareita ei kaswa waan jokaisella ofjalla.

Teemu. Mina semmoisia kuin sinä. Sinä olet juuri se sama juutari, jonka käsi-alasta minä olen kuullut hywin huonoja juttuja.

Esko. Sano suoraan, mitä kuullut olet.

Teemu. Gräs mies, talonpoika, minä en sano kuka hän oli, mutta hänpä kaupunkitiellä kertoi minulle, että koska hän ensi kerran otti jalkaansa sinun tekemät saappaat, ja käytyänsä tuwasta tallin parille hawaitfipa mies, että toijesta saappaastansa oli antura pois; se oli, näetkös, jäänyt tielle tuwan ja tallin parrien välille.

Esko. Se on wale ja wäärä puhe, jyrkästi wäärä. Enkeli taiwaasta ei tee parempaa saapasta kuin minä. — Sinä, Mikko, tunnet työni ja tekoni; todista, mitä tiedät!

Mikko. Suutariksi hywäksi sinun tiedän, ja sen myöntää koko pitäjämme, mutta en takaa toki, että kiistan kestäisit, jos oikeen pääsuutari enkeleistä astuisi ales tänne kansjas kilwoittelemaan.

Esko. Mutta siinä lujana pysyt, mitä todistit sekä itjes että pitäjämme puolesta?

Mikko. Siinä pysyn.

Esko. No. — Mutta jääköön tämä tähän. Minä olen aina kowin wastahynsinen omaan kiitokseen; se, niinkuin tietään, haistaa pahalle. Kuitenkin tulee arwo-miehen itsiänsä jalosti puolustaa, koska mailma häntä sortaa tahtoo. — Mutta ihmetellä

täytyy tuon miehen häijyä siua. Kuin taikkiainen hän iski puheeni kiinni, koska minä ihan hywänsuosioista tahdoin osoitella tälle julhaiselle, että nahkasuutarin wirka olisi, kentiesi, ollut hänelle hyödyllisempi kuin puusuutarin ammatti.

Karri. Suutaroitsemisen niin nahassa kuin puussa heittää hän nyt Helsinkiin ja rupeaa kuin myyri maita möyrimään. Se on päätöksensä tänään.

Esä. Se on ero asiassa.

Karri (olvihaarikka kädessä). Saakko, sinun maljas juon ja toivon, että vuoden päästä jo huoneesi valmis on ja sinä isäntänä Rautakorvessa wallitset. Kuusiasto ympäriltäs kaatukoon ja kontio maristen sianja muuttakoon vähän sinemmäksi; siellä on tilaa teille molemmille. Ryskyen kaskes palakoon ja nouskoon korkeuteen jakea jauhu, että ihmiset taitawat janoa: tuolla palaa Rautakorven Saakon kaski. Kymmenen vuoden päästä olkoon huhdat pelloiksi muuttuneet, jossa wilja lainehtii, ja siinä, missä nyt on harmaa suo ja kurjet pesiä tekee, seisokoon fillon heinäjuovat. Omäntäsi koiwopäitä ja kyytöjelsiä mäen syrjässä lypsäköön, kiviäällä tanterella leikkiköön iloinen lapsiliutas ja Halli portilla haukkukoon, koska sinä itse huoneesi portaalla wiikattettas niot ja aurinko länteen laskee. Ja päivä nouskoon taas ja laskeukoon; niin wuodet menköön, niin aika aina onnen suojassa kulukoon, kunnes viimein pääanne waipuu rauhalliseen hautaan; ja kaipautesi kyyneel fillon kastakoon hautanne kummun. — Minä muistoksenne juon. (Suo).

Esä (itseksi). Herrajesta! Pääni käy pyörään, koska aatelen, että, ilman petoskauppaa, kaikki tämä onni olis lankennut minulle. — Mutta minä olen waiti.

Karri. Entistä totisemmaksi saattoi juttuni Saakon. Heitä Hiiteen tämä tuumailewa muoto, ja katso rohkeasti tulewaa aikaa wasten naamaa.

Saakko. Niin juuri, isäntä. Kerran käsiin käytyäni empä taakseni katsoa aikoo ja toivon, että etsäni hiestä viimein palfinnon jaan. Mutta en taida toki unohtaa niitä wastuksia, jotka

saattawat mua kohdata, ja hirwein niistä on kesaäinen halla-yö, joka parisja hetkesjä woi tyhjäksi tehdä wuotisen waiwan, hedelmöittäjän laihon lafastuneeksi korreksi muuttaa.

Karri. Totta sanot, mutta malta, että toiwio mielii aina haastella koreata kieltä. Wastoinkäymisiä on meille alati tarjona, siitä ei kysymystä; harmaa halla wiljas menettää taitaa, mutta sekoita fillon kaarnaa leipääsi ja raiwaa vielä enemmän joita ja maita. Se'e työtä ja jäästä ja käytä itses aina kuin rehellinen mies, niin kaiffi wiimein päättyy hywin.

Esko. Laittamattomasti haasteltu ja wiisaasti, sen taidan wakuuttaa. Kuin me waan aina itsemme rehelligesti käyttämme, sowingtoa ja suosioa rakennamme, emmekä koskaan pidä juden eikä lampaan puolta, niin kuffuupa, kuffuupa wiimein lähellä haataamme kiwi-aidan turpeella funnian käfi.

Teemu. Kufu sinä siellä ja kufu sinä täällä.

Esko. Minä en puhu sinulle.

Teemu. Mutta minä puhun sinulle.

Esko. Sinun ei tarwitse puhua minulle, sinä et saa, minä kiellän sen.

Teemu. Laidatko kieltää juuni käymästä? Eikö ole minulla walta puhua?

Esko. Sama walta kuin minullaki.

Teemu. Sinä et saa puhua, kuin wanhempain ihmisten luwalla.

Esko. Mistä syystä? Olenhan sanonut, että henkirahan minäkin edestäni maflan.

Teemu. Sinä? Yksi esiwallan pienemmistä, jonka taidan tappaa koska hywäänsä, kuin waan jätän wiisi kopekkaa rintas päälle.

Esko. Siihen taidan wastata Moosoksen laista näillä sanoilla: jos tapat yhden näistä pienemmistä, niin myllynkiwi sinun kaulaas ripustetaan ja sinä upotetaan meren syvyyteen.

Karri. Minä pidän sinusta, Esko; sinä olet wakaa ja pittämielinen mies.

Esko. Annetaan hänen olla rauhasa, isäntä. Hän ei tiedä laista eikä sakramenteista. Tässä oli puhe myllystä, mutta juuri hänen sydämensä on kova kuin alimainen myllykivi. Hän on surkeasti synteihin päätynyt mies.

Teemu. Sinä hunsu wotti!

Esko. Minäkö hunsu wotti?

Teemu. Sinä kunkkari!

Esko. Minäkö kunkkari?

Teemu. Sen janoin.

Esko. Kuulkaat, ihmiset!

Karri. Olemmeko kaikki ravitut? (Hetki äänettömyyttä).

1:n häämies. Tottahan jo mahdamme olla.

2:n häämies. Koskas fitten, jos ei jo?

Karri. Siunattaamme fitten. (Siunaawat istuessaan, nouset pöydästä).

Esko. Kiitossia waan, isäntä! — Nämät ovat hauskat häät, ja hauskemmissä tuntui siinä vielä, jos ei joittomiehenne olisi niin äkeässä mielenlaadussa.

Karri. Me annamme hänelle anteeksi.

Esko. Me annamme hänelle anteeksi. Mutta pahoin on hän minua haukkunut, häwyttömästi koettanut kunniani lokaan tuhria, ja rupeisinko retumaan kansansa kääjätuvan owissa, (taputtaen hiljaa Teemua päähän, joka istuu rahilla) niin kalliiksi, hywin kalliiksi tulisi sinulle tämä atria, mies.

Teemu. Katsokaat päälle, hän tufistaa minua.

Esko. En tufista, waan taputan.

Teemu (nousten rahilta). Taputat. Pidätkö minua poikannullina, karkana, koska taputtelet minua päähän? Katso, ettes makaa tuolla pöydän alla ja kuultele meisiä!

Esko. Minä en pelkää sinua, minä en ole mikään jänis enkä orawakaan. Olenpa Nummijuutarin poika ja kannan tynnörin ja kaksikymmentä waffaa rukiita.

Teemu. Minä kannan kaksikymmentä tynnöriä täyteen.

Esko. Sen kannan minäkin, jos oikein pahan pääni päälleni otan.

Mikko. Diiva mies ei kerskaile, vaan näyttää voimansa, jos niin tarwitaan.

Esko. Tuokaat tänne katji tynnöriä.

Mikko. Onhan muitakin keinoja, voimia osoitella. Menkääät painimaan!

Esko. Tules painimaan!

Teemu. Pelkäisinkö?

1:n häämies. Iskekääät yhteen kuin katji karhua sammaleisella kalliolla. Mutta olkoon se funniallinen paini.

2:n häämies. Ja tämä katkaiskoon hammasnuottanne. Heikompi olkoon sitten äänetön kuin hiiri.

Karri (erittäin Mikolle). Pelkäänpä tulewan tästä painistansa huonon lopun; kädet ja koipeet taitawat he runtoa toisen toiseltansa. Ja toweris ei tiedä Teemua pitäjämme wimmiksi miehiksi.

Mikko. Ei yhtään waaraa. Koettakoot voimiansa; tuleepa siitä jotain lystiä katjella. (Eskolle ja Teemulle). No, mitä hyräilewät jonnit?

Esko. Minä olen walmis.

Teemu. Minä myös.

Karri. Minua ei miellytä tämä temmellys, mutta jos en taida haluanne pidättää, niin painikaat ja jyyttäkääät itsiänne, waikka jelät taittui si ja jääret murtui si. Kuitenkaan ei jaa tämä tiimelys, niinkuin usein tapahtuu, loppua tappelukjella ja werellä. Sentähden tahdon teille ilmoittaa: joka painin riidaksi kääntää, hänen heitämme ulos tunkiolle.

1:n häämies. Sen teemme.

Teemu. Olkoon niin. — Tule nyt. (He käywät toinen toijensa kaulukseen ja painiwat).

Mikko. Seis' kannallasi, Esko!

1:n häämies. Näytä Teemulle, ettei miestä, jolla ei wer-taista!

Mikko. Meidän kylän poika voittaa.

2:n häämies. Ei, meidän kylän poika, sanon minä.

Esko. Elä furista minua! (Pidättävät paininsa).

Mikko. Hiiteen tämä faulusheitto. Panfaatpas oikein rakasta ristipainia.

Esko. Sitähän minäkin tahtoisin.

Teemu. Sitä sinun jaaman pitää. (Painivat ristipainia).

Mikko. Ras niin, Esko!

2:n häämies. Teemu, elä häväise kyläämme!

Mikko. Muista, Esko, että olet Nummijuutarin poika!

1:n häämies. Tasavoimat, tasavoimat!

Karri. Pojat, pojat! Kaikaleet permannostani heitivät. Noh, olkoon menneeksi! Kuka voittaa? (Teemu heittää Eskon alensa).

Mikko. Esko! Mitä täytyy minun nähdä! (Painiat nousivat ylös).

Teemu. Minä olen Teemu.

2:n häämies. Uljas poika!

Teemu. Näitköös? minä lifistin hänen laattiaan juuri niinkuin tälluksen.

Esko. Niin, herra tirehtööri!

Teemu. Kylläs sen tiedät, ettei meidänkään pitäjänsä kaalia syöä.

Esko. Niin, herra tirehtööri!

Teemu. Raksi Eskoa kuitenkä minä aina korjaan.

Esko. Juuri niin, herra tirehtööri!

Teemu. Kylläs sen tiedät! — Hyvät ystävätkä ja häämiehet! näittekö minun heittoani? Se meni waan noin, juuri niinkuin leikin teosja. Niin minä poikia opetan!

Esko. Elä weli kulta puhu niin kopeasti, waikka voitattin!

Teemu. Kiitä, ettäs käwelet vielä kahdella töppösellä! — Kylläs sen tiedät. — Makasithan tuosja kinttaana waan. Sitä miestä leikillä kumota, ei waankaan miestä leikillä kumota.

Esko. Tules toinen ferta!

Mikko. Niin, Esko, elä anna perään!

Esko. Tules toinen ferta, mies!

Teemu. Ei maffa se waiwaa.

Esko. Hän ei uskalla enään!

Teemu. Uskalla! (Käywät kiivaasti painiin).

Mikko. Nyt, Esko, ponnista takaisin miehuutesi arwo!
(Teemun isä tulee, käy poikansa kauluksean ja fiskoo hänen ulos).

Karri. Teemu parka!

Mikko. Esko, nyt kadotit miehuutesi.

Esko. Pahasti, että pääsi hän näin fynnistäni! — Olisko
se isänjä?

Karri. Isänjä; ja aika-mekosti, luulen minä, hän poikansa
nyt fukii.

Esko. Se ei haita hänelle! — Mutta onhan se sopima-
tonta näin peuhata toisen häisjä. Mitä janoo morsian? Minä
pyydän anteeffsi!

Kreetta. Minulla ei ole mitään anteeffsi annettawaa!

Esko. Sydämeni on kowin kipeä. Minä en woi ym-
märtää, kuinka hän sai minun allensa.

Karri. Hän on wahwa!

Esko. Minä olen wahwempi. Mutta millä keinolla sai
hän minun allensa?

Mikko (erittäin Eskolle). Usko minua, jos tahdot, mutta
se ei käynyt rehelliellä tawalla. Hän kamppasi.

Esko. Sitähän pelkään minäkin. — Sinä taidat sen to-
distaa?

Mikko. Hän kamppasi.

Esko. Saa, hän kamppasi. Mutta minä hänen opetan.
— Misjä asuu se mies?

2:n häämies (osoittaen alkunasta). Tuo pikkuinen tönö
mäen syrjässä tuolla, jonka owella näet rehewän koiwun, on hä-
nen kotonja.

Esko. Nyt minä menen sinne ja opetan pojan kamppai-

lemaan kunniallisessa painisja. Turjus! Tappeluksessa voitan hänen juuri wisiin.

Mikko. Epäilemättä.

Esko. Etkö ole hän ansainnut köniinsä?

Mikko. Mita tavalla.

Esko. Heitellä painisja wekarajalkaa! Sillon tarvittis niin kuranesia, niin kuranesia. — Minä tulen pian takaisin.

Karri. Esko, kuule varoitusteni: anna miehen olla! muuton taitaa sinun käydä pahoin.

Esko. Häntä en pelkää. Tuonne mäen syrjään juoksen niinkuin ilves ja haen ylös sen kavalan ketun luolastansa. Tahdonpa näyttää, mitä se maksaa, että jalakouffuja tekee. — Minä tulen pian takaisin. (Menee).

Karri. Eupä hawainnut minä mitään kamppausta painisja. Pahoin meiltä, jos yllitämme yhäkertaisia kumppania hurjiin käytöksiin.

Mikko. Se ei wahingoita, isäntä. Hän on wimmatur itsepintainen ja voimaansa aina luottawa. Ei wahingoita, waikka saisi hän pienen muistutuksen.

Karri. Tuulenpa, että tarpeeksi hänen nyt höyhentävät. Mutta niitä kaloja, joita ongimme, niitä saamme.

Mikko. Suotteko minun kysyä yhtä asiaa?

Karri. Mielellä.

Mikko. Oletteko te tawannut Eskon isää, Nummijuutari Topiasta, Puolmatkan krouwisja?

Karri. Tapaisimpa hänen tultuamme kaupungista.

Mikko. Oliko tässä tilaisuudessa jotain keskustelemista välillänne jostain naimakaupasta, koskewa Eskoa ja kaswatetytärtänne Kreetaa? Ehkä leikin wuoksi?

Karri. Senkaltaista jotain siinä haasteltiin, ja lausui nipa fillon yhtä ja toista, jota en tehnyt olisi ilman wäyhän häkää ylikammariassa tässä. Totta sanoen, muna huwitti lyödä hieman leikkiä ukon kansja, mutta jos hän leikin otti todeksi ja sen mu-

kaan on nyt työksienellyt, niin pahesimpa tätä poikamaista käytöstäni frouwisja.

Mikko. Ei waaraa. Mutta owatpa he molemmat, jekä ijä että poika, kaffi yffinerttaista kumppania, ja yffinertainen, niinkuin tietään, pitää usein leikin totena.

Karri. Ja tästä syystä kenties olette nyt naimateillä täällä?

Mikko. Mutta asiaja ei ole tärkeyttä, ei yhtään. Te näette, ettei se ensinkään käy sydämellensä. Hän syö ja juo ja painiskelee ja viimein kiittää hän teitä koreasti lähteisjansä. Minä tunnen luontonja ja taidan teitä wakuuttaa, ettei hiisku hän sanakaan kolo asiasta, kuin ette waan häntä jollain tavalla loukkaa. Sammukoön se tähän, ja kaffein wähin kattaiskoön se hää-iloanne.

Karri. Paras ilo on nyt tiesjään, kuin wiettiin meiltä musifikantti. — Saakko, mistä saisimme toisen?

Saakko. Minun mielestäni on tarpeeksi jo tanssittu. Sotain muuta nyt tahtoisin esitellä.

Karri. Sanoppas!

Saakko. Tuossa seisoo niittunne odottaen wiikattetta, tässä miehiä tufinottain; laskekaatpa heitä lasafemaan ennen katomista aamufasteen ja parisja hetkesjä on heinä maasja.

1:n häämies. Tehkää niin, Karri.

Karri. Minäkö hääwieraani työhön panisin?

Saakko. Moleiikkiin, waan ei työhön, jekä hääwieraat että kuokat; walmiit owat he kaffi käymään käsiin, miehet edellä wiikatteilla ja naiset peräsja harawa kouras', ja atrian miestä kootaan maksot se niittu.

2:n häämies. Tästäpä noujee iloiyet talkoot.

1:n häämies. Nyt naapuritaloista wiikatteita toimeen. (Dja häämiehiä menee perältä ulos).

Karri. Noh, jos mielitte, niin olkoon menneeksi. Käykäämme sitten itfiämme warustamaan. (Karri, Saakko, Kreetta ja m. menewät oikealle).

Mikko (yhtin). Esko wiipyy vielä riitaretkellänsä. Ompa lysti nähdä millä muodolla hän sieltä palaa. — Groisimpa koko miehestä, jos ei matkakassja meitä yhteenliittäisi. Mutta päivä päiväältä se vähenee, sillä enpä juuri kowin sitä jäästele, ja koska se kerran on tyhjennetty, silloin katoa Mikko Wilkastus. (Esko tulee kiiwaasti hattu kädesj, tuffansa on hajalla ja näyttää rewitylle, ja filmänj alla näkyy punainen naarmu).

Esko. Mikko, katjos näin olen minä nyt rewitty! Mutta tästä nousee hirmuinen prosessi.

Mikko. Warjelloon sinua Jumala, Esko! Miestä seuraa tänäpänä kierro onni, näen minä.

Esko. Olipa heitä kaffi yhtä vastaan, ja se ei ollut rehellinen tappelus. Tosin annoin minäfin puolestani, annoin, että mäfi tärähteli, mutta taistelinhan yliwoiman kansja.

Mikko. Kuinka oli tapaus?

Esko. Mökkiin juoksin niinkuin luoti ja näin selwästi, että poika oli saanut ijältänj aika saunan, mutta kas kun karkasin minä pojan niskaan, niin tuliya heistä molemmista towerit jälleen, ja nyt yhdesj peittomaan minua.

Mikko. Niin niin, yhteinen wihamies saattoi Heroodeksjen ja Raiphaan ystäwi.

Esko. Kutju heitä perkeleiksi, waan ei Heroodekseksi ja Raiphaaksi. He olisit minun syöneet nahkoine ja karwoine, jos en olis pääsnyt wiimein kypälämäkeen kynsistänj.

Mikko. Skawä asia waan.

Esko. Mutta olis Tusolan Aplo, minun paras ystäwäni, ollut siinä, niin eipä olis minua näin surkeasti hanskattu. — Kirkas leimaus, Mikko, tämä wiha on sammumaton. Shminen, se saatana, on wihoisjanja kuin nuijalla tupattu jaffi, jonka siellä jappi se karwas kiehuu ja kuohuu, hörisee ja pörisee, juuri niinkuin kiukkuinen ampieispesä turpeen alla. — Ja jyytä on minulla wihaan kahdelta haaralta. Sellääni sain kuin mies tuolla mökisj ja talosja täsja on minulle tehty hämytön petoskauppa. Morsiameni, niin hywä kuin kihlattu morsiameni, on annettu toi-

jelle. Kirous ja kauhistus! Minun ovat viheliäisesti pettäneet, ja tahdonpa kysyä sen asian perään, tahdon kostaa.

Mikko. Jos olet viisas, niin pidä juusi kiinni koko asiasta ja jätetään talo ja mennään herraamme.

Esko. Onpä heliä tästä juuri niin. Matteles, Mikko! — (Saakko hiafillaan, tulee oikealta). Sassoo, puusuutari! (Käy kiiwaasti Saakon eteen). „Yks tuhat kahdeksan jataa, puusuutari poltti nahkanja edestä ja takaa“.

Saakko. Mitä meinaat?

Esko. „Yks tuhat kahdeksan jataa, puusuutari poltti nahkanja edestä ja takaa“. Ymmärrätkös yskää?

Saakko. Tämän lauseen olen kuullut, mutta sinä jano-taan hän waan juutariksi, joka nahkanja poltti.

Esko. Hän poltti jekä maha- että jekänahkanja.

Saakko. Nahkajuutari.

Esko. Puusuutari. Olä kopeile, mies! Tiedätkös, kuka tässä on laillinen julhanen?

Saakko. Sen mahdan minä parhain tietää.

Esko. Tiedätkös, minkätähden minä olen tässä?

Saakko. Sen mahdat sinä parhain tietää.

Esko. Teethän minun aina hullumaksi. Mutta elä huuda vielä: hoi, koska oja on edessäsi, syvä juwanto on edessäs, ja katso, ettes joutu pahoihin puliin, ennenkuin pääset sen ylitse.

Mikko. Esko, kuule minua!

Esko. Nyt en kuule sinua enkä paljon koskaan enään. Rupeampa wähitellen hawaitsemaan, minnä miehenä sinä käyt. — Minä pelkään, ettei Teemu painisja kampannutkaan; olisinhan tuntenut sen itse. Mutta sinä olet kettu, oikein aika kettu, ja sinulla on reijukasjani hallusja; no no, tuleepa siitä tilinteon päivä, tilinteon päivä tulee, Mikko. Mutta tässä on minulla ensin toinen asia suoritettawana. (Kääntyen Saakon puoleen). Saa, arwaappas minkätähden minä olen tässä.

Saakko. Sitä ei tarwitse arvata, koska tunnen asian

omasta kertomuksestaan. Oletthan käynyt tänne tietäjätä kohden, saadaksesi tietoja freiwil warkaasta ja voittaaksesi seitsemän sataa rikkiä.

Esko. Minä annan palttua freiwille ja hänen warkaalensa. Siitä syystä en ole tässä, vaan asia on toinen ja ankarampi.

Saakko. Sinä olet siis walehtelija.

Esko. Olä ylwästele, mies! Minä en ole walehtelija, mutta sinä olet ryöwäri. Morfiamen, melkein kihlatun morfiamen olet sinä ryöwännyt minulta, Kreetan ryöwäsit minulta.

Saakko. Hän itse todistakoon, jos olen hänen ryöwännyt.

Esko. Hän taitaa walehdella niinkuin sinäkin.

Saakko. Jos hän walehtelee, niin miellyttipä häntä tämä ryöwäys.

Esko. Kas niin, nyt puhut itses kiihkiin koreasti. Kuules, Mikko Wilkastus; sillä iskenpä kiinni joka koukkuun ja solmuun, jotka owat mulle tarjona tässä asiassa. — Sanoppas, misjä asuu tämän kylän lautamies!

Saakko. Tässä ei tarwita lautamiestä.

Esko. Minä tarwitjen häntä. — Sanoppas koreasti, misjä lautamies asuu! Sillä näetpäs, poikani, tästä nousee keräjän juoksut; krumun rautakouran huudan minä awukseni, ja luulenpa, ettes juuri naureskele, koska kontillaan edesjäni ryömit lafituwan laattialla, rukoillen rikostasi anteeksi minulta. Suuri niin sinua opetan, tansmestari! — Ettes wähän häpee narrata itsellesi toisen kunniallista morfianta, sinä, sonniwaska, puuhewoinen, terwattu kuusen juurikko! Wai sinä tässä minua leukaani pyhkeilemään panisit, sonniwaska!

Saakko. Minäkö sonniwaska?

Esko. Sonniwaska, sonniwaska, iso-sonni, sarweton, nuijapää Lauffi, walmis marssimaan Anianpellon marffinoille. — Mitä sanot siihen?

Saakko. Sinä etsit riitaa, minä taas tahdon aina sitä

kartella, ja lapsikaspa olisin, jos huolisin janoisa tuommoisen miehen kuin sinä.

Esko. Minkämoisen miehen? Sanoppas!

Saakko. Tuommoisen mettäksen pojan.

Esko. Kuules taas, Mikko! Hän janoi minun mettäksen pojaksi.

Mikko. Sano sinä häntä vuorostasi taasen jonninwas-
kaksi.

Esko (katjellen Mikkoa epäillen. Saakolle). Enpä pidä
lufua, miksi minun kutsut. Minä olen mies, joka pyjyn wiras-
jani, jonka kerran olen oppinut. Ei tarwitse minun, työn puut-
teen tähden, ruweta pyllyilemään joisja ja maisja, niinkuin erään
toijen, jonka hywin tunnen. Sa tässä taidamme muistutella sa-
nanlastua: wiisi wirkaa, kuusi nälkää. — Niin sanotaan. Mutta
asia on tämä: kufin seurakunta pitääköön kerjäläijistänjä murheen,
päästämättä heitä toijen pitäjän hartioille. Se on oikeus ja
kohtuus; sillä kerjäläinen on ruismato, jota ei löytyisi, jos waan
jokainen, joka ottaa itjellensä ämmän ja laittelee lapsi-nulikkoja
tähän mailmaan, pitäisi wirastansa waarin eikä hyppelisi sinne
ja tänne, niinkuin ketun edessä nuori rengasilmäinen jänis. Hän
tekee kofun oikealle, hän tekee kofun wajemmalle, mutta kettu,
kewä kuin pellawatutti ja täynnä juffeluutta, juoksee suoraan
uhrianja kohden; molemmat katoowat he pian filmistäsi, mutta
äkiisti kuulet pienen parauksen: jäniksen poika on nypistetty. —
Niin käy. Sa kettu on jänikselä sama kuin meille nälkä, joka
niin monta ihmijen lasta on saawuttanut ja wiimein surman-
nut. Mutta niinpä käy täällä sille, joka kewytmieliselä sinne ja
tänne tanssiilemaan rupeaa tässä murheen laakiossa. — Sentäh-
den ei luowu wirastansa tämä mies, waan naskali ja pifilanka
kourassa hän wiimein kuoleekin lestinsä niskaan.

Saakko. Tapahutioon hänelle niin, ja kuoltuansa, tulfoon
lesti vielä arffuunjafin.

Esko. Ei jen arffuunja sentähden tarwitse tulla. — Kat-
jos kiuffua, joka sijälläsi kiehuu. Teethän minun kaistapääksi

paljaan wihan wimman kautta, joka powesjani kiihjee ja polttaa, puhkaijethan filmät päästäni näillä pistopuheillasi, sinä wintiö, sinä hunswotti. Mitä sinusta sanoisin? Sinä . . . Tees minulle yksi pari puukenttiä!

Saakko. Miksi en, koska waan hääni olen wiettännyt.

Esko. Jaa, tee minulle yksi pari puukenttiä, puusuutari. Minä maksan enemmän kuin tahdotkaan.

Saakko. Sawallinen hinta, ei enemmän.

Esko. Enemmän kuin tahdotkaan, kassinkertaisesti maksan sinun, lurjus, sarwijaakko. — Laiwaan uffo, warjele minua! Hullussihan tekee miehen tämä päiwä. (Puristaen nyrkkiä Saakon edessä). Saakko!

Saakko. Mitä tahdot?

Esko. Saakko!

Saakko. Sinä riehut turhaan!

Esko. Saakko! Uffo warjelfoon meitä!

Saakko. Ole puristelematta nyrkkiäsi noffani edessä. Mies! näköni synkenee, nyt ole siivosti!

Esko. Lewittele waan fieraimias; minä en pelkää sinua; nouskoon tästä huimaawa tappelus; minä en ensinkään pelkää sinua, sinä konna, tuhat kertaa konna. (Karri, myös hiasillaan, tulee oikealta).

Karri. Euulenpa poikain wähän kiivastuneiksi. — Saakko, mikä waiwaa jua? Seisothan kalweana kuin hyöpelit tuosja.

Esko. Karri kulta, minua hierotaan tänään tulijissa tau-loisja. Kirottu olkoon tämä päiwä! olenhan jaanut jekkääni, jaanut oikein Porwoon mitalla. Teemu ja hänen isänsä, juu-rewa uffo, he minua peittosiwat kuin matoa.

Karri. Oma jyyss, poikani. Miksi et totellut minua?

Esko. Ollaanpa wiisaita maalla wahingon kohtaessa me-rellä. Mutta olisinpa tainut niellä kaiken tämän ilman erästä toista asiaa, joka tekee, etten wääjää ketään, waan harjastaa mi-nua wihan rohkeudella aina pääläelta häntäluuhun asti.

Karri. Mitä asia on tämä?

Esko. Suoraan sanottu: petoskauppaa minua kohtaan tässä. Hierottu on, ja morsiameni narrattu pois. Kreetta oli morsiameni, mutta tuo tuossa hänen vaimonsi minulta.

Karri. Sinä olet erehtynyt. Kaikki olisin vaan leikintekoa Kreetalta.

Esko. Ja teiltä myös isäni kansa Puol'mattkan krouvisja, jossa harjakannuja tyhjensitte, kättä ravistaen kaupan wähtitteeksi, mutta kaikki tämä oli vaan leikintekoa?

Karri. Sulaa leikkiä wiinalasin ääressä, ja siisihän luulin iäskin asian ymmärtävän.

Esko. Mies wakaakaan hän on niinkuin poikansaikin eikä turhaa leikkiä kärkeä enemmän kuin minäkään, ja ettemme olekkaan edesjänne leikkikaluja, sen tahdon teille näyttää! — Minä käsken teidän keräjiin, Karri, minä käsken sinun keräjiin, Saakko, ja jaimoin waimosi Kreetan myös, ja tulkoot yhteen iloon vielä Teemu ja isänsä, juurewa uffo, jotka minua niin häwyttömästi ruusikoitsit. Kaikki jummasja vaan, ja kamala prosessi siitä nousee, oikein himpamppu syntyy siitä, josta ette wapaiksi käy, waiikka multahirretkin menettäisitte. Saa, nyt olette apajasja ja juola wartoo teitä; sillä asia on waikea, kowin waikea. Souduttepa piukkaan, hywät ystäwät!

Karri. Puheestasi kuulun, ettes tunne vielä lasta ja jään-töjä.

Esko. Tarpeeksi ne tunnen. Kylläpä opetan teidät, te.... Mikä tämän kylän nimi taas on?

Karri. Tämä on Hätylän kylä!

Esko. Saa-ah, kyllä minä teidät opetan te Hätylän koiran-penikat!

Karri. Jos tunnet lait, niin mahdat myöskin tietää, niikā rangaistus on sille määrätty, joka naapurinsa juhlan, niinkuin häät, ristiäiset tai peijaiset, hämmentää tahtoo. Minä olen rauhallinen mies ja juuri sentähden lain arwossa pidän, ja tiedämpä sen woimaan wedota, jos joku mun oikeuttani häiritä mie-
lii. — Minä en jano enemmän, vaan waroitin sinua rakenta-

maasta tässä mitään nartästyistä. — Tule, Saakko! (Karri ja Saakko menewät).

Esko. Mutta minä janoon niinkuin Koivanojan Matti, miesmurhan tehtyänsä: me emme kuule lain uhkaawaa ääntä, koska jappemme paijuu ja koston hunajakaste mielesjämme palaa. Niin se on, ja se on se synnin sitteä juuri, joka istuu meissä, sen tunnustan, mutta en woi sitä auttaa enkä kowin lufuakaan pidä; sillä eihän ole minun syyni, että Matami lankefi. — Kos-taa tahdon tämän petoskaupan, tahdon tehdä tässä jonkun tun-tuwan päätösmerkin, oikein rosjaufsen, joka vähän kewentäisi sy-däntäni. — Mutta tahdonpa vielä haastella morsiamen kansja. (Lähenee siwu-owea oikealle).

Mikko. Jfsi jana, Esko!

Esko. Ei yhtään janaa, Mikko! Korppioonit tänään ri-feraffoot. — Matteles, mikä päivä, mikä historia tämä! Wie-tänhän onia häitäni, mutta en olekkaan julhainen niissä häissä, morsiameni on kaunis, kaunis kuin kuffainen niitulla, mutta kuiten-kaan ei ole hän minun morsiameni; puusuutarin oma hän on. Kat-jos, Mikko, se aatus taitaa polttaa. — Mutta tahdompa jutella kans-jaan muutaman janan. (Menee siwu-owelle). Onko morsian täällä? Tulkaas vähän tupaan tänne; minulla on teille jotain janotta-waa. (Kreeta tulee). Tunnetkos minua?

Kreeta. Olettehan Esko?

Esko. Esko, Nummifuutarin poika, kunniallinen mies, waan ei kenenkään pillka, waikka yfsi ja toinen tahtoisi häntä pillkana pitää, mutta se ei käy kontoon!

Kreeta. Mikä on tarkoitus tässä puheellanne?

Esko. Waimo, sinä olet minun pettänyt ja täyttänyt po-weni hyhkärmeillä, siisiliskoilla ja sammakoilla, kaikenlaisilla elä-willä, jotka maasja matelewat tahti loiskiwat. Sinä kukoistawan peltoni ohdake-maakfi muuttanut olet, wehänäwellini tamppu-puu-rokfi tehnyt, ja koko mailman edessä tähtefi nyt häwetä jaan. — Mutta rikosta seuraava rangaislus, ja omatuntos sinun rangais-foon! Ei öitten lepoa sen rautanuija sinulle juoman pidä. Ja

minäpä olen se painajainen, se pifimusta perfele, joka sinua öisillä lifistelen ja nuijiilen, ei, naputtelen, naputtelen noin hiljaksiin kenenkään tietämättä. Taa, piikajeni, tämä petoskauppa sinua vielä hampaattomana, keuffaleutana ämmänäfin nakerteleman pitää. Sanani muista!

Kreetta. Minulla ei mitään tekemistä kansjanne, te häwyton mies! (Menee oikealle).

Esko. Häwyton mies! Hän, joka oikeutta myöten pitäisi morsiameni oleman, haukkuu minua nyt juut ja filmät täyteen. (Mistasee nuriin ruoka-pöydän).

Mikko. Esko! Oletko mieletön? (Kreetta ja yksi naisista tulewat oikealta).

Nainen. Herra warjele! Tuollahan makaa nyt kaikki; siellä herneruoka ja lihanpalat.

Kreetta. Suofse kiireesti niitulle ja kasse miehiä ylös! (Nainen menee). Hänen pitää jaaman kyytinsä!

Esko. Teemun wiulu! (Ottaa wiulun ja lyö sen murskaksi seinään).

Mikko. Malta mieleäsi, Esko! haethan onnettomuuttas.

Esko. Affunat jäpäleiksi myös! (Ottaa laattialta rahin, jolla hän järkee affunan lasit). Kas noin, noin!

Kreetta. Rientätääät apuun, pian! Hän kufistaa koko huoneemme!

Esko. Ja toinen affuna fitten. (Särkee myös toisen affunan).

Mikko. Nyt jaakeli jun perii fuitenkin. Katjos! Viikkeillä on koko miesliuta! Tänne, näetkös, juoksewat kaikkiin voimin. — Sinä olet myyty! (Esko panee kiireesti hatun päähänsä ja haara-pusjin olallensa).

Esko. Tule peräs, Mikko! Minä menen nyt! (Suofsee pois, ja kohta nähdään miehiä hiasillaan hyppäävän peräsä ohitte pirtin owen, huutaen ja menoten).

Kolmas Näytös.

(Katu Hämeenlinnassa. Siwari pohmeloissa, istuu erällä portti-
kivellä).

Siwari. Mikä päivä lienee tänään? Luulen, maanantai, ja huomena on Esko waimonensa kotona häistä, ja täältäpä pöhnää tuliais-kestiksi warrotaan, mutta huffaan. Kaikki on juotu, niin naurisluorman hinta kuin seä kodon että kylän jäntirahat, ei äyriä järeillä löydy. Tyhjä on kuffaro, mutta täynnä on pää, täynnä myrkyä ja kirousta! — Nyt perfele on irki ja helwetin porstuassa seijon minä ja rautahaaruihin kilinän kuulen sieltä kuumasta tuwasta. Uu! Tämä ompe ilkeätä! Sentähden kaik katseleminen ja aatus pois, ja tahdompa elää sen hyönteisen eloa, joka, tuskin syntynyt, poikia tekee ja kuolee, huolimatta, kuinka on talossa toimi. Maata silmäni katselemaan, katselemaan se tuota jannanjyvä tuossa tuon toisen jannanjyvän wieresjä! — Ken tulee? Hyvä enoni, Sakari, juomatowerini täällä onnettomalla retkellä. Hän on paljon syypää siihen, että näin on nyt miehen laita. (Sakari tulee).

Sakari. Kuinka jaksat poika ja mitä arwelet tässä?

Siwari. Urwelenpa selwän miehen elon tässä maailmassa parhaaksi! Nyt koittaa mulle taas raittiuden päivä, mutta kauhistunpa nähdäkseni kaiken wiheliäisyyteni tämän päivän täydessä walossa. Peijakas! Ois raittiuden liitto tässä, niin kohta pyhän lupauksen tekisin ja uutta uskallusta saisin, pueta taas päälleni ihmishaamun!

Sakari. Olin minäkin kerran jäsen raittiuden liitossa, mutta paninpa sisään apšteetin.

Siwari. Olittepa kerran polisikin, mutta panitte myös sisään apšteetin!

Sakari. Teinpä pienen, ihan wiattoman sommauksen ja sen melkein ehdolla, koska ei miellyttänyt minua polisin wirka.

Siwari. Minä tiedän asian.

Sakeri. Sanoppas, mitä tiedät!

Siwari. Se waan vähän ryypiskelitte luwattomasti pois-
otettua wiinaa sen miehen kanssa, joka wiinan luwattomasti ot-
tanut oli, ja jota junkkaria juuri teidän oli määrä kiinni-
saattaa.

Sakeri. Niinpä tapahtui leppyyjän sydämeni tähden! Tai-
sanko kiristää kruunun hanskoilla häntä, joka mulle ystävällisesti
ryypin tarjoi?

Siwari. Ei kernaasti se, joka niin paljon ryypistä pitää!

Sakeri. En tehnyt sitä itsen ryypin tähden, waan sen
ystävyyden, sen hywätahdon tähden, jota hänen tarjomuksensa
osoitti.

Siwari. Yhden ryypin ainoastaan saitte?

Sakeri. Sainpa, että olin aika tellukas, sain vielä täy-
tetyä matin taskuuni!

Siwari. Mitä on se, että luwattomasti jotain pois-otetaan?

Sakeri. Warastamista!

Siwari. Mikä on hän, joka jotain luwattomasti pois-
ottaa?

Sakeri. Waras!

Siwari. Mikä on hän, joka waraan kanssa yhtä pitää?

Sakeri. Waras! Mutta tässä on perin toinen laita.

Siwari. Pieni totuus on tämä: joka waraan kanssa
yhtä pitää, hän on waras! Mutta teidän asianne, niinkuin ja-
noitte, on perin toista laatua; niinmuodoin näin: te waraan
kanssa yhtä piditte, jentähden ette ole waras!

Sakeri. Sinä noffawiijas nallikka, tiedä, että olen enos,
että leppää kiireelläni enemmän kuin wiiskymmentä talwea, ja sinä
tahdot tofi tutkistella minua, tahdot minua waraaksi joimata.
Mikä häwyttömyys!

Siwari. Eno! Dlemmehan olleet tähän asti oikein hy-
vät ystävät, ja yhdesä juoneet kaikki rahani, ja yhdesä, kuin
porjaat pahnoissa, kieriskelleet ylisniskoin krouwin nurfissa. Pi-

täiskö siis nyt meistä tuleman vihan weljet jonkun sopimattoman sanan kautta, pikaisuudessa janoitu?

Sakeri. Sinä olet juuri kanahja; mutta minä en koskaan rakenna eripuraisuutta. — Istävät siis vielä eteenpäin! — Sano minulle wakaasti: käskikö isäs minua Eskon tuliais-pitoihin?

Siwari. Sen teki hän, mutta äiti kielsi.

Sakeri. Hywä! Minä tulen kansjas, ja wietämme päiloista tuliais-juhlaa maafyläisessä majassanne siellä nummella!

Siwari. Mutta jos äiti ajaa teidän maantielle?

Sakeri. Ole sinä surematta siitä! Me olemme weli ja sisar, ja waikka riitelemmekin, waikka tappelissimme kuin koira ja kissa, niin olemme kuitenkin weli ja sisar! — Minä tulen kansjas. Nyt riennämme matkalle waan. Missä on hewoises?

Siwari. Porwari Nyylunnin kartanolla seisoo se luukasa, ruskea nahka päällä.

Sakeri. Se seisoo kuitenkin vielä!

Siwari. Seisoo ja liikahtaaakin välillä, josta nähdään, että kurja elää. Peijakas! sydäntä nipistelee, katjella eläintä korwat loikkaa ja roikkuwalla alihuulellaan, jota ei fetun kauwan wartoa tarvitse.

Sakeri. Minä annan sille nutta wireyttä; heiniä ja kauroja sen saaman pitää!

Siwari. Onko teillä rahaa?

Sakeri. Wähän taisin itselleni toimittaa tuhansilla walheilla ja koutuilla.

Siwari. Sitten teemme ne tärkeimmät ostokset!

Sakeri. Ei yhtään waraa ostoksiin, ei yhtään! Näillä rahoilla saamme waan kaasia hewoiselle ja tuopin wiinaa tiellä, jonka ostamme Puol'mattan krouwisja.

Siwari. Raikki hywin, mutta minun ei kotiin lähtemistä!

Sakeri. Miksi haastelet lapsikkaita? Wikkela mies itsensä juorittaa waikeammastakin tempusta kuin tämä.

Siwari. Mahdotonta tästä kiihistä päästä! Kuorman

hinta on juotu, juotu on jätirahat, ja tässä toimesa olette te olleet minulle hywin awulias!

Sakeri. Ja olenpa awulias wieläkin sua päästämään tästä pulasta!

Siwari. Taidatteko jaattaa minulle kymmenen rikkiä?

Sakeri. En äyriäkään, siinä keinossa olen perin woimaton!

Siwari. Ja ainoastaan tämä keino minun pelastaa taitaa!

Sakeri. Jäi toinen on jälellä vielä. — Kuule minua! Kotimatalla ryöstit meidät ryövärit perin pohjin ja löit meitä pahoin, että täytyi meidän wiipyä jonkun päivän jossain metsätorpasja ja parannella haawojamme, ja niitä lahjoja on, Sumalalle kiitos, molemmilla meillä tarpeeksi jekä päässä että kaswoilla.

Siwari. Sanokaat: wiinalle kiitos!

Sakeri. Mutta mitä meinaat tuumastani?

Siwari. Epäilempä, että uskowat tämän historian.

Sakeri. Muuta eivät taida, kuin ohjat vielä leikkaamme poikki, ja teemme weitsellä Ruskon reiteen pienen wiilloksen, jonka sai hän kähämässä, koska tappelimme ryövärtien kansja. Kaikki tämä tekee asian hywin uskottawaksi, ja omat ruwettuneet arpemme lyöwät viimein naulaa kantaan, ole warma siitä! — Se on sanottu, ja hywin kaikki onnistuu. Wakaalla mielellä lähemme nyt matkaan kotoas koshden!

Siwari. Olkoon menneeksi! Suoneen suostun, onnistuukoon tahi ei. Hiiteen menköön kaikki! — Eno, kuinka saisimme korttelin wiinaa?

Sakeri. Ei enään pisaraakaan, ennen Puol'matkan krouwia!

Siwari. Riennetäänpä sitte. Huikeasti, Eno! Mitä huo-
lin minä!

Sakeri. Me lähemme, mutta muista, että käytät itses si-
wosti tiellä matkustawia kostaan. Sinulla on äitis kuraasi ja

mielenlaatu; hyvä kuraafi, mutta eipä hänen leveitä hartioitansa, voimaa ei enemmän kuin kärpällä, ja vaaralliset ovat semmoisen miehen retket. Ei ketään, jota hän ei päällensä ärrytä, ei ketään, joka pelkäisi päällensä karata eikä ketään, jonka käsiwartenja pitäisi matkan päässä; jaa, Siwari, sinun seuras on vaarallinen!

Siwari. Lupaanhän olla siivo kaiken tien!

Sakeri. Ole aina niin; usko minua, se on sinulta wiisaimmasti! — Heikko tekee kaarroksia, nielee monta karwasta marjaa, monta huutijanaa, mittaen aina herjaukset wähäwäsihytyensä mukaan, ja niin hän pujoo läpi mailman ehjemmällä nahalla kuin jättiläs, joka voimaansa luotti.

Siwari. Mutta kas kuin sappi karwastelee!

Sakeri. Heikolla sekä on että ei ole sappea. Hän wasta fillon sen katteruuden tuntee, koska hän tietysti on herra miehenjä ylitse ja fillon on hän perfele; eikä ihme, hän ottaa wahingonsa takaisin. — Usko mitä janon: heikkous on onni, kuin waan oikein sitä lahjaa käyttelemme.

Siwari. Onni suurempi vielä, jos voima ja tarffuus yhtä seuraisit. Olisin wahwa kuin kontio, siivo kuin lammas ja wiisas ja warowa kuin kettu, penjaston tulifilmäinen heilahäntä, niin koskematta kuin noidan wajama kulkisin halki tuhannet mailmat.

Sakeri. Niin monta hywää ei kernaasti yhdelle jaeta; se on elon laki! — Mutta tielle nyt, ja olkoon siunaus kansjamme! Wähän pelkään, kuinka matkamme päättyy!

Siwari. Saisimme waan tytön korean rattaillemme!

Sakeri. Mitä vielä, sinä kōnsikkä! Kuin ei olisi meissä kahdesja jo kuormaa hewoiskaakillesi. Ei yhtään narsjua rattaillemme, poikani, ei yhtään! Nyt menemme! (Menewät. Nisko tulee wajemmalta, Gerikki oikealta).

Nisko. Terwe, wanha towerini! Mitä uusia teidän kylästä?

Gerikki. En tunne teitä!

Niko. Waikka yhdesjā jawifuffoja tehneet olemme, waras-
telleet māfinuijain kananpesiä ja niinkuin juokufot toinentoijem-
me tuffaa kiskoneet, tapelleet kuin aika pojat. Tunnenpa sinun
wanha selmi.

Gerikki. Kuka olen?

Niko. Se juuri kanalja, Reihäskoeken Gero!

Gerikki. Kuka olet sitte sinä?

Niko. Se vielä juurempi kanalja, Särwelän Niko, jos
muistat häntä!

Gerikki. No terve miestä!

Niko. Täsä kopero, sinä mannermaan turwikko!

Gerikki. Glä helffonas lististä niin kowin!

Niko. Nyt on maamyyrin kääppä merikrawun jaffisja.
Saa jaa, opetampa miestä tuntemaan entisiä ystäviä.

Gerikki. Ken peijakas olis tainnut nähdä Nikon muotoa
tuon partawihon takaa?

Niko. Tämä on waan turha ripsu sen suhteen, jota pari
vuotta sitten kannoin, ja joka ulettui aina polwilleni alas. Se
naiset hulluiksi tehdä tahtoi; käydesjani kaupunkien kaduilla olipa
heitä aina jälesjani ääretön liuta, niinkuin lukematon lauma
pientä kalaa, walaskalan pyörrewettä seuraa, koska meren jättiläs,
kuin kumottu laiwa, laineita hyntelee. Olipa se parta, ja katke-
rasti kadun vielä, että niin kewytmieleisesti siitä erojin. Mutta
mitä ei tehdä rahan tähden?

Gerikki. Mitä teit sinä rahan tähden? —

Niko. Myin joman partani hatun-töyhdeksi turkin jult-
taanille, ja jataan piastiin, mieletön, sen mennä annoin.

Gerikki. Mutta toiwothan sen kaswawan ja ehtiwan ja-
man mitan kerran vielä?

Niko. Ei kaswa se enään tätä pidemmäksi, sen kauppa
pilas; sillä lahja-kalua ei myydä jaa, ja parta on pyhä lahja,
jonka alku ja juuri on ylhäällä; korkeudesta sen kaswanto riip-
puu, päinwastoin esimerkiksi pilviä tuolla taiwaan alla, joiden
kattuminen riippuu siitä kohdasta, kuinka paljon jumua, josta

pilwi syntyy, noujee alhaalta ylös. Ei, entistä partaani en taikaisin enään jaa; mutta lohdutampa itsiäni toki sillä kunnialla, jossa hän nyt heiluu. Siedäthän mua ahneeksi kunnialle, ja aattele: miljoonittain päitä nyt kumarteleo partaani, joka Turkin keisarin kiireellä keiffuu!

Gerikki. Sano minulle wakaasti, oletko ollut sinä Turkin maalla?

Niko. Sen pääkaupungissa hummannut olen kuukausia kolme, ja iloinen, peijakkaan iloinen oli se aika. Joka päivä siellä uhrijuhlaa wietettiin, ja siinäpä kaikkea yltäkyllin; siinä sianlihaa, pelottawan lihawaa, syötiin ja kalliita wiiniä juotiin niin paljon kuin kukaan mielsytti. Disiltä taas naisten kansa tansfittiin ja kaikenlaisia uisakkaa syötiin, ja pulsteita owat turkin tytöt. Pää ja rinta on heillä aina peitossa, mutta rinnasta polwiin owat he ihan paljaat.

Gerikki. Paljaat?

Niko. Mastomat juuri; mutta polwista alespäin alkaa taas mustat sukut, ja jaloihsaan on heillä punaiset kengät. — Juuri niin, niin eletään Turkin maalla, eletään, kuin wuohet hujdasja; ja ikäwäksi pisti sieltä seilata pois. Roomiin sieltä seilasimme, mannaa ja hunajaa lastina, ja tultuamme tähän mailman-kaupunkiin meitä kohtasi kowa pauhina ja ryske. Siedä, että wietettiin siellä paawin häitä, ja juuri täksi juhlaiksi oli manna- ja hunajalastimme tilattu itäisiltä mailta. Sentähden olimmekin hywin terwetultuja wieraita, paawi itse ja morsiamensa kiitit meitä sydämellisesti ja käskit meitä kaikella muotoa waan pyhä-mään häihinjää. Stimmepä käskyn hywäksi ja hummasimme nytkin aika tawalla, kunnes wiimein taas tuli meille aika purjehtia pois. Täydesjää tohussa jätimme Roomin ja kowin oli laiwamme lastattu, synti-luiteilla ja sibe-awaimilla. Kirjeet tuli meidän jättää Hispanian maahan, mutta awaimet wiedä Englantiin. Niin teimme myös ja Englannista purjehdimme taas pohjaan, sen napaan kiwihiihi-terwaa kaatamaan; sillä se on Englanti, joka maan akselin terwasja pitää. Laiwa, jolla

feilasimme, mailman hirwein oli; sen fromeli, terwaa täynnä, kuin puinen jättiläislinna meresjä uiskenteli ja maston kärjet pilviä piirsit. — Mutta onni kowa meitä kohtasi tofi. Sääwuorten keskellä pohjan synkeillä merillä eräs walas-kala, mailman hirwein, meitä terwehtimään käwi ja hännällänjälaiwanime kyljen auki löi, jotta rupeσαμε waipumaan, ja juuri tätä peto ta-woittifin häntä-iskullansa, sillä waipuesjamme hän miehistä yhden toisensa perään nielasi, mutta pelastuinpa minä. Mös mastoon kiipesin kuin orawa — laiwa oli herennyt waipumasta, ehkä terwan tähden — huipun ehdin viimein ja pilvien rajalla istuin, jallimustani wartoen. Ja niin lähestyi mua musta ukonpilwi, minä loiskasin sen niskaan, ja jyristen ja tulta iskein se minun Englannin kluutuwuorille takaisin wei. Väskinpäsietä kottimaahan taas, ja tässä seison nyt!

Gerikki. Mutta merimiestä, joka laiwastansa karkaa, uhkaa kowa rangaistus!

Niko. Sen olen kärsinyt; kymmenen päivää wettä-leipää Turun linnassa jöin.

Gerikki. Se ei tyijä; kowemmat owat ajetusset siinä kohdasja!

Niko. Mitä? Luulenpa, että olet tullut oikein laitimieheksi!

Gerikki. Tunnenhan, mitä yleisesti lautamiehen tuntea tulee!

Niko. Sinäkö lautamies? Suurin huliwili nuorna ollesjamme, eikä maa-lappua omaa jalkamme alla sinulla enemmin kuin minullakaan!

Gerikki. Istäwäni, siitä asti, koska erosimme, on elämäni kertomus lyhyesti tämä: Eräs tyttö, talon perillinen, korea ja nuori, taisi ihastua minuun, hurjapäähän. Niinpä tapahtui. Minä nain hänen, unohdin lasin, tein ja toimitin ja parhaaksi kääntyi kaikki. Urwoni pitäjässä eneni päiväpäiwältä, ja lautamieheksi määrättiin poika viimein, josta, ymmärräthän, pöyhistyin kuin kalffuuna-kukko!

Niko. Sinulla on liian paljon järfeä kalffuunaffi. — Siis tuli sinusta mies, ja, niinkuin tuntuu, oiwa. Hywin sinulle! Minä myös yhtä ja toista kokenut olen, olenpa monessa huumarissa pehmitetty, josta kaikesta pitäisi seurauksen oleman: perään-aatus, mutta Sumal' tiesi toki, missä nahkani viimein nauhlitaan! — Kuitenkin, neuwot eivät ole kaikki vielä, se muuttumaton, wakaa aika mittailowi vielä sylihiini iäisestä langastansa, vielä nousee päivä toisen perään ja sydän raikkaasti rinnassa lyö; kaikki taitaa hywin päättyä vielä! Seijonhan taas en isänmaani kamaralla, ja onneani kiitän tällä hinnalla päästyäni sen turwetta polkemaan vielä.

Gerikki. Sitähän ihmettelen, ettäs pulasta itjesi niin helposti juoritit.

Niko. Tämä on asia: Tuli minun kertoa oikeuden edessä retkistäni ja menoistani karfutiellä, ja kertosinpa tuomarille, ihan samoin kuin äskén sinulle, matkani merellä, ja tämä ilautti ankaraasti koko oikeuskuntaa, ja olenpa warma siitä, että juuri tämä juoni nahkani pelasti; sillä panipa tuomari esiin kaikenlaisia lie Wittäwiä koftia asiasjani ja, niinkuin janoin, kymmenen päivän wesi-leipään karfurin tuomitsi waan.

Gerikki. Nytpä taidat janoa sitäkin leipää syöneekses, ja listipä, luulen, nämät päivät vähän miehen karsimystä.

Niko. Ei yhtään hätää, Gero!

Gerikki. Oletthan harras tupakkimies!

Niko. Siihenkin seikkaan neuwo pian keksittiin. Palanutta leiwänuorta rikki jauhettiin, siihen puoliksi tuhkaa sekaan, ja nuuska oli valmis, oiwa wapiiikin nuuska. Salwista aikaa taas en ei ensintään hätää sen, joka nällää pureksii; joutuupa siisään haapanen halko, sen kimppuun kofta miehet niinkuin jänikset, ja pian on jokaisen postissa aika märepala, ja käypä se laatuun tupakin puutteissa. Sanalla janoen, koko elämä wesi-koijussa käy laatuun, waan että kaasi on joteskin tiukka. Olinpa valmis toki karsimään enemmän, paljon enemmän päästäkseni kurjan tyttäreni

luoksi, joka, niinkuin kuullut olen, on nyt suojaton, ilman äitiä ja isää.

Gerikki. Olet siis kuullut waimos kuolon?

Niko. Albionin rannalla sanoman lain, muistelin, mitä tehnyt olin, ja kotimaahani kohta purjehdin. — Gerikki, sinä lausketi tiedät, missä ja kuinka tyttöni nyt elää!

Gerikki. Mitinjä kuoltua, perintönsä, niin huone kuin irtain tawara, myytiin huutokaupassa; juutari Topias, lähin naapuri, esimieheksensä joutui, ja haltuunsa otti hän sekä tyttärenne että tyttären rahat. Kuinka rahat owat käytetyt, sitä ei tietä, mutta niinkuin orja on tyttö raiska saanut työtä tehdä juutarin huoneessa.

Niko. Tulempa kohta ja sun pelastan ja juutarin tilinteoon wedän. — Muistatko jotain kummallista jälkeensäästöstä siltä wanhalta korpraalilta, säästöä joko tyttäreni tahi juutarin pojan hyödyksi, aina ken ensin heistä joutui naimisiin?

Gerikki. Mian tiedän! Kaikki näyttää toki käywän juutarin pojan hyväksi. Hän on nyt parhaillaan naimaretkellänsä, jonne wanhimpansa kiiwaasti joudutit häntä, estäin tytärtäsi saamasta Kristoa, eräs nuori seppä, oiwa mies. He tiesit, kuinka toimitit.

Niko. Sen tiesit; mutta kulta on multa. Sinä Kristus jaat; naittajas on tässä. Sua himoon nähdä, Saana-kynäsein.

Gerikki. Seuraa minua, niin pääset kyydillä, mutta tiellä wiivymme toki kaksi tahi kolme päivää. Mianini tähden täytyy mun kouffu tehdä!

Niko. Suoraan kotokylää kohden kouffuja tekemättä! — Nyt, towerini, hyvästi!

Gerikki. Pian taas toinen toisemme kohdataan!

Niko. Niiden tuttavien mäkien, kiwien ja kantojen waiheilla. — Hyvästi jää! (Menewät kumpanenkin eri haaralle).

Bäliwerho.

(Puol'matkan frouwi. Kummallakin siwulla wäähäinen pöytä. Dikealla istuu Sakeri ja Siwari, wiinaputelli ja lasit edessä; wasem-malla siwulla Niko olwihaarikan ääressä).

Niko (itseksseen, juotuaan ja haarikasta). Saakelin wäyffisjä waan; mutta eihän ole merimiehen työ, mälistä maantietä mit-tailla, tomusja ja pöllysjä. — Peijakas! kangistuuhan miehen tintut kuin ajetun jäniksen, enkäpä tiedä koska matkani päässä olen, ellen pääse jonkun maanmoukan reteliin. Mutta meneepä tähän haarikkaan viimeinen äyrini, ja sitten on puhdas hyvä. — Mutta hätää ei vielä, ei yhtään; aika neuvoja antaa. (Suo). Mitä narriahan lienevät nuo kaffi tuosja pöydän ääressä?

Siwari. Matelkaas perään, eno Sakeri, tänä ehtoona, juuri tänä ehtoona tulee Esko kotiin naimaretkeltänjään nuoren waimonsa kansja, mutta minä, jonka, niinkuin tiedätte, piti tuo-man höystettä jälkihäihin, olen tässä kahdella tyhjällä kouralla. Kirkas tuli ja leimaus, eno Sakeri!

Sakeri. Kaikki käy hyvin, jos teemme niinkuin olen ja-nonut. Luota minuun waan, Siwari poika! Kaikki käy hyvin! (Siwari ryppää).

Niko (itseks). Suutari Topiaksen nuorempi poika ja Mar-tan weli; nyt tunnen seurani! — Näyttää kuin ei olisi laitanja juuri niinkuin pitäis. (Krouwari tulee).

Siwari. Mitä sanat, krouwari, sinä hywäntahtoinen ih-minen, niin awulias kaikkea vastaan; mutta saatpa palffas wiimeisenä päivänä sinäkin, täyden palffas saat, sillä sinä pientä janowata lähimmäistäs täällä juottanut olet!

Krouwari. Hi hi hi! sinä weitikka! — Mutta empa minulla teille jotain ilmoitettawaa.

Siwari. Mitä? Eikö ole kaikki maksettu?

Krouwari. Kaikki maksettu!

Siwari. No, mitä mutijet sitten?

Krouwari. Mutisempä, että jos tahtoisit nyt onni, niin taitaspa hän antaa meille aika potkauksen!

Tiwari. Jos hän potkaisis sinun helwettiin, niin olispa se meille kaikille onni juuri!

Sakeri. Nyt olet päisjäs, Tiwari!

Tiwari. Siitä kiitän krouwaria, sitä Pelsjepuupin tulli-miestä!

Sakeri. Kitas kiinni, poika!

Krouwari. Ei, hyvä wieras; janawalta on tässä kaikilla ja lupa leikin-laskuun! Ei mitään waaraa, wieraani, ei yhtään!

Sakeri. Haaastelittepa jotain onnen potkauksesta, mikä oli tarkoitusjemme?

Krouwari. Mä on tämä: niinkuin kerrotaan, on näillä jenduilla ihan äskettäin nähty se juuri waras, joka eräältä ulkomaan freiwiltä warasti niin äärettömän summan, ja jonka kiinni-ottajalle luvattiin seitsemän jataa rikkiä.

Sakeri. Millijefsi kertoivat miehen muodon?

Krouwari. Keritty, tumpuri tuffa, pieni piiffiparta, ja musta pilffu lähellä wajenta sierainta!

Tiwari. Niinkuin naulaan!

Sakeri. Sama mies!

Krouwari. Pitäkäämme tarffa wahti; hän ehkä astuu huoneeseni pianki. Ja jos saisimme pojan kiinni, niin eikö olisi se onnen potkaus?

Sakeri. Mifä potkaus!

Tiwari. Soutuisi hän kynsiini waan, niin nuoriin pani-sin miehen kohta, istuttaisin hänen koreasti rattailleni ja riemu-ten kotoa kohden karjisin rahakuormallani, ja sitten nimismiehelle hänen kansjaan!

Niko (itsej.) Tuhat tulimmaista! Sohtuupa mieleeni kuje, jaakelin lystikäs, ja taitaa minulle vielä antaa ilmatteeksi kyydin kotia, jos se waan onnistuu. — Koettaa kelpaa! Väin tuuleen waan, Niko, ja ole yhtä juffela kuin ennenkin! — Krouwari auttafoen minua juonesja. (Krouwarille). Kuulkaatpa, isäntä!

Krouwari. Kernaasti!

Niko (mennén erillensä Krouwarin kansja). Vuullakjeni, ette tunne minua?

Krouwari. Näen teidän ensi kerran!

Niko. Grehdys, isäntäni. Monta kannua olemme yhdessä tyhjentäneet!

Krouwari. Sitä en muista. Sanokaat nimenne!

Niko. Jos tempaisitte pois tämän parran, niin luulempa, että löytäisitte jen takaa entisen Särwelän Nikon kasvot.

Krouwari. No' koira wieföön! (Rättelewät).

Niko. Mutta hiljaa, isäntä! — Minulla on mielesjä wiffelä, wiaton juoni, johon pyydän teidän apuanne! Nyt käymme porstuaammariinne, ja minun ajaesjani tätä partaani, te keritsette tuffani ja annatte päälleni toisen takin ja hatun. Leufapäähäni jätän piiffiparran ja teen pienen, mustan pilkun nenäni wiereen, ja se juuri waras on walmis. Minä astun taasén sijaan, nuot tuosja ottawat minun kiinni, ja sitokoot minun nuoriinki, se ei tee mitään, mutta kotia pääsen wapaalla kyydillä. Sa aatelskaas: se nauru ja riennumeteli sitten kaikelle tälle!

Krouwari. Tuo taitaa olla jaakelin wiffelätä, mutta katso, ettei jaata se sinua pitempiin kiusauksiin. Taidatko kofta ja warmaan toteennäyttää kuka olet?

Niko. Kuinka hywäänä, mutta empä ylen-anna tätä juonta jonkun pienen kiusauksen tähden, ja toijeksi, niin warfauden tapautuesja istuin minä Turun linnasja, söin wettä-leipää ja Turkuun tulín juoraan Engelsmannin laiwalta.

Krouwari. Hywä! Me käymme käsiin!

Niko. Malta! (Korkeammalla äänellä). Mitä olen welskaa?

Krouwari. Kuusi kopeffaa, hywä wieras!

Niko (matkaa). Nyt hywästi!

Krouwari. Onnea matkalle! (Niko menee).

Siwari. Mielisinpä tietää, mikä partaleiju tuo oli!

Krouwari. Jos oikein muistan, niin on hän merimies. (Katjellen ulos affunasta). Sille näyttää käymijensä myös.

Siwari. Hän näytti minusta kuin kelpaisi hänelle toisen miehen koni.

Krouwari. Minä luulen hänen funniallisesti mieheksi. (Menee).

Sakeri. Mutta nyt lähemme, poikani!

Siwari. Mitä kohden?

Sakeri. Kotoa kohden, tiedäthän!

Siwari. Ei koskaan!

Sakeri. Mitä janoit?

Siwari. Ei koskaan, eno Sakeri, ei koskaan kotoa kohden!

Sakeri. Mihin sitten?

Siwari. Hirteen!

Sakeri. Poika, pidä juusi, janon minä, semmoisista puheista! — Hei! olethan vielä nurrumielisjä, waikkaas olet jo humonnut usean ryypin!

Siwari. Kaikki on nyt entistä toisin, kaikki edestakaisin, nurinniskoin, niinkuin Jaakkolan muorin talluffa. Ei askelta, ei hiiren tolaakaan enään menneitten päiwäin muotoista. Ennen, nieltyni kaikki kolme ryyppiä, olimpa iloinen ja kielewä kuin pääsky, mutta nyt, waikka kauhalla kitaani kaataisin, niin harmaiksi käyvät silmäni waan, ja entijän juloisen liehauksen sijaan tunnen nyt ainoastaan tuonmoisten humajawan jekameluksen päässäni, ja mieli on aina musta kuin wiinapannun kylfi.

Sakeri. Hiiteen kaikki mielen mustuus, me juoritamme itsemme tästä rekkestä kuin enkelit. Oljat käyvät hywin, peijakkaan hywin, eikä yhtään syötä päätä kallistella!

Siwari. Kaikki hywin, jos toimitatte minulle kymmenen rikkiä!

Sakeri. Ennen taidan kääntää auringon juoksun, kuin jaada sinulle kokoon kymmenen rikkiä!

Siwari. Mutta juuri sen jumman tekee jekä kuorman

hinta että kylän jätirahat yhteiseen, jotka me yhdessä olemme juoneet kaikki viimeiseen äyriin! — Pitihän minun ostaa Leenan-Kallelle kruutia ja haulia linturahoillansa, Anna-muorille naulan nuuskaa munien edestä, Miti-talon Maija-ruksalle naula kahveeta ja puoli sokeria, ja wirolais-ukko Hansjulle kaksi nautaa tupakkia ja kolme rypään-limppua, ja monta muuta jättiä vielä. Herrä armahda minua! Minä olen hufassa!

Sakeri. Kaikki ottivat ryövärit, kaikki!

Siwari. Se konsti ei kestä. Kerrotaisi minulle tämän kaltaisen historia, niin uumoisiipa kohta toista ja arvaisin pian asian oikean laadun; ja tiedänhän löytyvän muita yhtä viisaita kuin minäkin. Ei, tämä wale ei pelasta meitä. Summaustamme Hämeenlinnassa, jonka niin moni todistaa taitaa, ei woida salata, ei millään woimalla; se tulee tiettyksi!

Sakeri. Mutta malta, että fillon on jo ajan wileä käsi ehtinyt tulla wäliin, asia jymijee heikeesti kuin kaukainen ukon-ilma, ja siksi on kentiesi uusia neuvoja keksitty paranteeksi kaikelle; mutta jos me nyt kohta janoisimme alastoman totuuden, niin tiedä, että pauffuu, ja karttakaamme wajamaa!

Siwari. Se wajama on terwapamppu!

Sakeri. Mutta siitä ei yhtään pelkoa, jos waan oikein käytämme juffelan neuwoni!

Siwari. Huono neuwo! Se ehkä tietävät jo kaikki.

Sakeri. Mahdotonta. — Tielle nyt waan, poikani!

Siwari. Ei! — Kymmenen rikkiä tänne!

Sakeri. Sitä en taida!

Siwari. Teidän täytyy, en päästä teitä muuton. Se tähän häwitykseen mun narranneet olette, teiltä tulfoon apu myös! — Kymmenen rikkiä, eno!

Sakeri. Sula mahdottomuus! Ota niskani ennen!

Siwari. Olkoon menneeksi! Niska maksakoon kaikki; juuri niin aattelen minäkin, ja nyt seuraamme minun neuwoani, nyt lähemme koreasti hirteen molemmat, yhdessä menemme, seuraamme teemme aina fuolemaan asti!

Sakeri. Waiiti, Siwari, waiiti!

Siwari. Sittenpä waiikenemme ja nukumme makeasti, ja suofoon Jumal', että taidamme molemmat riippua samassa puussa; sentähden mennään nyt ja etsitään joku wäärä-*ok*jainen, järeä, kaikin tawoin jopiwa mänty. Itje työssä, työssä viimeisessä, lupaan auttaa teitä, miestä wanhaa, ja sitten wasta pidän huolta itsestäni, ja enpä tarwitse apua minä, taidanpa silpua kuin tiffa. — Nyt mennään, eno!

Sakeri. Poika!

Siwari. Te luulette mun lyöwän leikkiä, että kuuluu puheeni hieman niin. Nojah! taidanpa leikitä keskellä kuolon kuumusta, taidan nauraa Manalaista wasten partaa; sillä niin on luontoni. Mutta onpa aikeeni wafaa, järkähtämättömän wafaa. Kuoloon menen! Tunnin päästä mua taittaan polttopuuna pistää kattilan alle. — Mustaan kuoloon! Mutta ensin pitää teidän jaaman hywin anjaittu osanne! (Whaten Sakeria). Tämän nyrkkin nimesjä! Te olette ollut minulle perfele, kiujaawa pimeyden enfeli!

Sakeri (käyden pelästyen owea kohden). Älä, Siwari, älä! Minä huudan frouwarin awufsi! (Niko, tuffa keritty, piiffi-parta leualla, pieni pilkku lähellä wajempaa sierainta ja toinen hattu ja takki päällä, astuu sisään. Sakeri katselee häntä juurilla silmillä).

Sakeri (itsejseen). Se on hän!

Siwari (itsejseen). Seittämän jataa rikkiä, jos waan onnistuu!

Sakeri (itsejseen). Mailmani rupeaa waiikenemaan!

Siwari. Siinä on minulle pelastuksen kallio! (Sakeri ja Siwari tekewät tärkeitä wiittauksia toinen toisellensa. Siwari asettaa itsensä owelle).

Niko. Onko talosja wiinaa?

Sakeri. Sepä kysymys. Tämä on frouwi, iloinen frouwi. (Itjes.) Hikoona ankarasti. Jos nyt waan kaiffi käwis hywin!

Niko. Missä owat tämän huoneen haltiat?

Sakeri. Krouwari tulee kohta; olkaa hyvä ja wartofaa!

Niko. Mikäni on tärkeä!

Sakeri. Ei niin, ettette hetkeä lewätä jouda. — (Stjeff.)
Se on hän!

Niko. Meillä on kaunis ilma!

Sakeri (itsef.) Ko'okas mies. Minä tulen kowin lewot-
tomaksi! (Ääneensä). Se käy laatuun, se ilma!

Siwari. (Stjeffenä owella). Onnetar, jua rukoilen, näytä
mulle etupuolessa kerran vielä, hetken aikaa sen loistaa anna! Näytä
edes pieni wilaus, minä rukoilen! — Kaikki käy hyvin!

Sakeri. Suokaat anteiksi: mistä kaukaa on wieras?

Niko. Naantaalista!

Sakeri. Mihin kulkee te?

Niko. Naantaaliin!

Sakeri. Kotomatkalla siis!

Niko. Kotomatkalla Käkisalmen kaupungista!

Sakeri. Urwattawasti owat hyvin tärkeät asiat teitä pa-
koittaneet tälle matkalle?

Niko. Kuolihan multa täti siellä, ja luulin saawani pe-
riä ämmän, mutta, jaakeli joikoon! tulenpa takaisin tyhjempänä
kuin mentyäni. Miehenjä jukulaiset weiwät kaikki ja minun hauk-
kuiwat he hyvän omaksi; sillä kaikkialla, hyvät ystävät, wääritys
parastansa koettaa!

Sakeri. Kohtaloonne jurettelen. Sa käynyt olette kaiken
tien?

Niko. Käynyt kuin Jerusalemin juutari!

Sakeri. Ei konttia jelsäjä eikä nyytyä kädesjä?

Niko. Köyhä jaatana, köyhä jaatana!

Sakeri (itsef.) Ei yhtään epäilystä enään! (Häristää nyrk-
kiinsä, waroittaen Siwarille. Ääneensä). Lait ja oikeudet owat kii-
waat, hyvä naapuri; näyttäkää minulle passinne!

Niko. Mitä huolimme passista; olemmehan Suomalaisia
kaikki!

Sakeri. Josin haastat kieltämme, mutta ken taitaa waan

fiitä jua wannoa Suomalaijeksi? Ja luulenpa hawaitsewan niin-
 kuin jotain wierasta murrosta puheesi laadussa. — Näytäppäs
 minulle pääsi, mies! (Niko katsohtelee lewottomasti ympärillensä).
 Pääsi!

Niko. Sinä et taida sitä lukea!

Sakeri. Taidan, jos se waan on äitimme kieltä!

Niko. Se on ruotsia!

Sakeri. Näytä se kuitenkin! (Niko juoksee owea kohden,
 Siwari ja Sakeri karkaawat päällensä. Sakeri huutaa).

Siwari. Seis, mies! (Kaikki kolme yhdesj kimpussa kier-
 toilewat rynnistellen ympäri teateria).

Sakeri. Pidä kiinni kuin kuolema, Siwari, pidä kiinni!
 (Krouwari tulee). Köysi tänne, Krouwari! Sumalan tähden,
 köyhtä ja nuuraa tänne!

Krouwari. Paikalla, paikalla! Elskäät laskekaa häntä!
 (Menee).

Sakeri. Iske häneen kyntesi, Siwari! Elä hellitä, elä
 hellitä!

Siwari. En hellitä; en, waikka lapani lähtis kylkiluita
 myöten. (Mina tuimempi temmellys).

Sakeri (walittawalla äänellä). Hän pääsee meiltä karhuun,
 karhuun hän meiltä pääsee. Nientäkää apuun meitä kaikki ihmiset!
 (Krouwari tulee nuoran kanssa).

Krouwari. So, jo, hiljaa, junffari! (Otetus pysähtyy).
 Sinä hukkaan ponnistelet, mies parha! — Röpäleet foreasti tänne
 waan!

Siwari. Antakaas nuora minulle! (Sitoo Nikon kädet nuo-
 riin).

Krouwari. Wain niin, tässäkö on nyt lintumme, ja niin
 pahasti taferrettuna paulaan? Alhaa, sinä weitikka! (Stjef.) Wei-
 jakas! kuinka hän taitaa pitää wafawan juun!

Niko. Elä sido niin kowasti!

Krouwari. Eläpäs jentään kiristä pahoin, kurjan jaa-
 tanan käsiä!

Sakeri. Niin kuitentkin, että istuvat kiinni, kiinni kuin kruunipenkissä! — Haa, onpa mies kädessäämme kuitentkin ja seittämän jataa rikkiä!

Siwari. Seittämän jataa rikkiä! (Niko tekee äkkinäisen rynnistyksen tavoittaen osea kohden, Sakeri huutaa; kaikki karkaavat päällensä estäen pakenoja).

Siwari. Ei juuri niin, poikani!

Sakeri. Siivosti waan! Saatpa muuton korwillesi!

Niko. Noh, olenpa siivo, siivo kuin lammas! — Olkoon menneeksi ja tulkoon mitä tuleman pitää! Suru ja murhe ei luonteoni kuulu.

Sakeri. Mielisittö janoa meille nimes?

Niko. Nimi seisoo passissa!

Sakeri. Missä on passis?

Niko. Povitaskusjani!

Sakeri (ottaa taskusta passin). Hyvä hyvä! Tämä tulee sulle kalliiksi passiksi; sillä hywin tietysti on se oma kättes-työ. — Se pistetään talteen! (Panee passin omaan taskuunsa).

Niko. Mutta mitä aivotte nyt parhaakseni?

Siwari. Panen sinun koreasti rattaille ja kyyditän kotiani ja siitä jaatan sinun meidän pitäjän wallešmannin haltuun!

Niko. Minkäwuoksi hänen haltuunsa?

Siwari. Miksi kyyt kyytä, jonka tiesit ennen kuin me?

Niko. En tiedä kyytä; wiaton olen kuin taiwaan tähti!

Krouwari. Ha ha ha!

Sakeri (itseksään). Häwytön wintiö mieheksi. Tahdompa- hieman ilweillä kansjaan. (Mäneensä). Minä kysyn sinulta, mies, tunnetko yhtään ulkomaan rikasta herraa?

Niko. Monta!

Sakeri. Tässä Suomesja?

Niko. Monta!

Sakeri. Niin niin! Mutta yhdestä warastettiin ankara

rahasumma, ja sentähden kysyn sinulta nyt jos tunnet yhtään suurtä, suurtä lurjusta?

Niko. Yhden tunnen parhaasta sortista, ja hän ehkä hoi-
taa sitä kadonnutta rahasummaa!

Sakeri. Miehen muoto?

Niko. Pää on kiireeltä otjaan niinkuin kavin paljastama,
alipuoella otjaa kaffi pientä, punaista filmää killistele, ja sen
oikean alla on parhaillaan joku keltainen koristus; muuton on
käsvoillansa nauriin haamu ja wiinan karwa. Se on miehen
muoto, ja, sen takaa, suurimman lurjusten muoto maapallon
päällä!

Siwari. Enon kuwa. Minä julmistun. Mitään lurjus-
sen elkeä ei ole laki vielä koskaan tainnut oikein jaada Sakerin
päähän. Minä julmistun enoni puolesta!

Sakeri (Nikolle). Sanoitko mun warfaakfi?

Niko. Sanoinko sun warfaakfi?

Sakeri. Kysynpä sinulta: janoitko mun warfaakfi?

Niko. Kysynpä sinulta: janoinko sun warfaakfi?

Sakeri. Sen teit, pääwaras!

Niko. Se todista, ja todista myös että olen pääwaras!

Siwari (itse). Enemmin tätä lajia, enemmin!

Sakeri (itse). Nyökkäle!

Siwari. Eno, me teemme tamppua tuosta häpeemättö-
mästä miehestä!

Sakeri. Ei, Siwari! Mitä olimme lapsikkaita ja saat-
taisimme tuhon narrin puheista? — Mutta onpa hän hieman
wiffeläkin. Hi hi hi! Totisesti, hieman, ja saakoon hän ryypin
siitä! Yksi ryyppi, Krouwari, yksi ryyppi miehelle! (Krouwari
kaataa Nikon suuhun ryyppin). Sotainen neron merkki, waikka pieni
kuin jaiwar, pitää oikeutenja jaaman; ei auta! Ja juffeluuspa
tämäkin, ehkä joteskin laiha. No, se taitaa fuitenkin ansaita
ryypin! — Siwar! Onpa aika lähteä, ja riemuten nyt lähemme;
kotiasi, sen tiedän, nyt halaat päästä, ja äskän vielä pelkäsit lä-
hestyä sitä! Wilauksessa kaikki muuttui.

Siwari. Usken köyhä niinkuin rotta, nyt seittemän sadan rikkiin mies! Pelkäisinkö fotoa nyt, waikka olisin hävittänyt hymmenen kertaa enemmän?

Sakeri. Me tulemme sinne kuin herrat!

Siwari. He ottawat mun vastaan kuin patruunan!

Sakeri. Hywin kaiikki! — Mutta rientäkäämme!

Krouwari (itseksi). Mielinpä vähän lijata tämän leikin hulluutta. (Mäneen). Suokaat anteeksi; mutta malttakaat: mies otettiin kiinni minun huoneesjani, ja itse kiinniottamisessa teittä autoin myös; pyydänpä sentähden tulla osalliseksi luvatuun palokunnan kolmannesta osasta.

Siwari. Huuti, krouwari!

Sakeri. Lydy wiiteen rikkiin!

Krouwari. Maapurini, muistakaat, mikä on oikeus ja kohtuus! Minä pyydän kolmatta osaa, enkä ansaitsematta.

Siwari. Mene hiiteen, krouwari! Tahdotko pilata onneni, sinä saatana keskellä jiniisiä liekkiä?

Sakeri. Hiljaa hänen huoneesjansa! (Erittäin Siwarille). Annas kuin minä kuittaan hänen! (Menee krouwarin kanssa siwulle). Neljän filmän välillä taittaan sanoa ja tehdä mitä hyvänsä. Sen tiedätte? — Kuulkaatpas: Minä olen mies, joka on kappaleiksi purrut hämyn pään ja wareiksi parfinnut jelskanahani tuuman paksuksi, ja taidan siis tehdä ihmeitä, jos tarwitaan. — Uskoka, mitä sanon, ja kuulkaatpa vielä: Jos ette kohta luowu kaikista vaatimuksistanne tämän wanhitun miehen kautta, niin tuleen huoneenne leimahtaman pitää joku pimeä syky-yö, olkaat warma siitä. — Minä olen wimmatuista kohtauksista kiwattu mies!

Krouwari (pelästywinään). Suokaat anteeksi, jos olin nenäkäs! Minä rukoilen!

Sakeri. Sinä et ensinkään tahdo jekautua tähän asiaan?

Krouwari. En äyriäkään pyydä!

Sakeri. Kuule, Siwari, mitä hän ilmoittaa!

Krouwari. En äyriäkään pyydä!

Siwari. Se on häneltä wiijaimmin tehty.

Sakeri. Nyt on meitä waan kaffi ojamiestä!

Siwari. Kaffi! Kutka owat he?

Sakeri. Minä ja sinä, tietysti. Kuin weljekset me ja-
kaamme palkintojumman; kolme jataa wiisikymmentä kummallefi
tulee.

Siwari. Minä julmistun uudestaan!

Sakeri. Sinä juonikas nallikka, emmekö häntä yhdesjä
ottaneet kiinni?

Siwari. Minäpä hänen hallitsin ja minun hewoiseni ja
rattaani saattaa hänen kruunun forjuun!

Sakeri. Enkö auttanut sinua miten jaksoin?

Siwari. Sentähden langettkoon teille wiisikymmentä.

Sakeri. Puoli kummallefi, poika, puoli kummallefi.

Siwari (kää) Sakerin kaulukseen ja uhkaa häntä weitsellä).
Rammu werta!

Sakeri. Siwari!

Siwari. Tuli ja leimaus! Nyt en takaa, mitä weitsi tekee.

Sakeri (polwillansa). Minä rukoilen sinua, rukoilen.

Siwari. Rammu werta! jos mielitte mutkistella.

Sakeri. Minä jataan tydyn.

Siwari. Wiiteenkymmeneen.

Sakeri. Olkoon menneeksi!

Siwari. Hyvä! Nyt taidamme taas jattaa tiemme
yhdesjä.

Sakeri (itjeseen). Nielskoon sinun perkel' kerran, sinä peif-
koin jifiö! — Mutta lain kautta kuitenkin sinulta omani waadin.

Siwari. Käy rattailleni waras!

Niko. Minä seuraan teitä, mutta muistakaat, että olen si-
dottu ja saakeli teidän ottaa jos pahoin kansjani menettelette.

Siwari. Kuin kuningasta sinua kuljetan; sillä oletthan
kallis aarteeni.

Krouwari. Katjokaat waan, ettei pääse hän teiltä far-
kuun. Matelkaas: seittämän jataa rikkiä!

Sakeri. Seittemän jataa rikkiä!

Siwari. Seittemän jataa rikkiä! (Menewät).

Heljäs Näytös.

(Metjänen seutu. Wasemmalla tienhaara ja siinä wiittapatsas. Sepetens ja Topias tulewat oikeata haaraa).

Topias. Tämä tienhaara, hywä kanttoori, on minulle merkkinen esikuwa. Tuo oikea, katsookaas, on kaitasempi wasempaa tuosja, ja tuolta wartoon Eskoa ja häitä, mutta tuolta tulee meitä vastaan Siwari ja frouvien helwetti. Se juutas on vielä kaupunkimatkalla, jonne hän lähti jo wiikko takaisin. Matelkaas kiusausta, jonka hän saattoi meille. Häätawarain ostoön hänen lähetimme kaupunkiin, ja wartosipa Martta aina eilänaamuun, mutta silloin käwi muija liejuun, kaapasi kuin pyry naapurista naapuriin, toimittain yhtä sieltä, toista täältä, ja walmiina seisoo nyt harjallinen hääpöytä wieraitten tulemaksi. Toimikas eukko, se meidän eukko, sitä ei taida kieltää.

Sepetens. Mutta tulkaamme takaisin siihen nuorempaan poikaas, joka, murheellista kyllä, powestansa kaikki siweyden henget karkoittanut on.

Topias. Hänen ylitseensä en ensinkään jure, koska tiedän, kuinka elämänsä wiimein kääntyy. Hän tulee jetaänjā, joka myös nuorena willitysti klasia kallisteli, mutta nyt kolmekymmentä vuotta takaisin ei pijarata maistanut ole. Setäänjā hän tulee, sen näen kaikista kujeistanja, ja sentähden toiwon hänestä vielä paljon hywää. Kuitenkin wartoo häntä nyt kotiin tultuansa aika pieksiäiset, jaa-ah, jaakoon hän oikein Sipin saunan, ja sitten aatelkoon hän wäyhän asiaa. Mutta unohtakaamme se kanalja ja muistellakaamme wanhemmaa poikaani, Eskoa, joka saattaa meille tänä ehtoona iloa ja riemua. Hän lähestyy kohta korean wai-

monja kansja. Täsä tienhaarassa lupasi kraatari Antres wartoa heitä, ja sitten pillin pauhinalla nuoren parin nummitölliimme tuoda. Me riennämme valmiiksi vastaanottamaan heitä. Se, kanttoori, weiſaatte ruokawirren juhlan korotteeksi poikani häisjä. — Me menemme! (Menewät. Mikko ja Esko tulewat. Eskon ewäspuſi on tyhjä. Mikko istuu tiwelle).

Mikko. Wäsynyt kuin koira!

Esko. Ja minä nälkänen kuin talwinen jusi, mutta ennen kuin tiedänkään, muistuu taasen mieleeni tämän hääretken monet kiusaukſet, ja nälän fita on hetkeksi tufittu.

Mikko. Unohda menneet aſiat ja kiitä, ettäs pääſit ſillä hinnalla. Oliſiwat jun jaaneet kiinni Rarrin kujalla, joſta eiwät juuri kaukana olleet, niin luulenpa, ettes taſjuttelis täſjä nyt.

Esko. Onpä kadu vielä mitä tein, koſka hierottiin minua kohtaan ſiellä niin häwyttöntä petoskauppaa. Rarrin kumottu ruokapöytä ja järjetyt aſkunat ja Deemun murskattu wiulu, ne aſiat eiwät enſinkään tuntoani joimaa; mutta olentoni käy ſynkeäksi, muistellesjani kotoa, joſta olen ollut pois enemmän kuin kolme wiikko. — Mikko! onpa mieleni melkein kuin mieſtappajan. Tuttele minulle jotain hauskaa, Mikko Wilkafuſtus, ja ilautua ihmisydäntä.

Mikko. Tahdotko kuulla jotain herra Munſkhaufiſta ja hänen matkoiftanſa?

Esko. Tutteleppas! — Oi, elä miſtään juttele, nyt en ſietä kuulla mitään, waan myſiſtän itseni äänettömäksi murhepatſaaksi tienwiereen tähän, nukun iſäksi enkä tiedä ihmiften nauruſta tämän hääretken ylitſe. — Tuhannen jarmipäätä, Mikko! Oliſin nyt mätimöſkiläinen joſjain nuoren wintaloſja Amerifan maasſa.

Mikko. Sinnenpä pian tultais, joſ minulla waan vielä oliſi jälellä parooni Munſkhaufin noitalinko. Sen omiſtaja olin muutama wuofi ſitten ja tein ſillä monta lyſtireijua; ſillä tieſinpä käyttää ſitä vielä paremmin kuin Munſkhaufi, minä linkoilin itſeäni mihin tahdoin.

Esko. Nyt walehtelet, ja tällä walheellasi on, niinkuin sananlasku sanoo, hywin lyhytkäiset jäljet.

Mikko. Oi yhtään jälkiä. Läpi ilman menin winkuen kuin nuoli. — Olisi se nyt tässä waan, niin pianpa seijoisinme molemmat Amerikan mantereella. Minä linkosin itseni sinne ensin, sinä kohta peräsiäni.

Esko. Maltas, poika: kuinka pääsisin peräsiäs, koska siinä olisi linko?

Mikko. Sinä tulisit sen perään minulta ja linkoisit itjesitten tästä Amerikkaan.

Esko. Jos näin sinä haastelet wakaasta mielestä, niin Jumal' järkeäsi warjeko, mies! Mutta enhän ihmettele, jos oliskin aatufsen woimas hieman hämmentynyt, koska en ole itseään kaukana siitä, ja molemmat olemme jamaassa puristimesja. Sinun tulee tili tehdä rahoista, ja minun kaikesta muusta, ja nyt on kysymys, kuinka rohkenemme lähestyä kotoa?

Mikko. Ketä pelkää mies?

Esko. Sinä tiedät, että on minulla karhu äitiksi, jonka kansja ei ole hywä leikitä.

Mikko. Taa-ah, naaras karhu kaffi penikkaa hännäsja, sen kansja ei ole juuri hywä leikitä.

Esko. Tiedämpä hänen kansjaan harwan miehen wertoja wetävän, mutta tiedämpä toki, että woittaisin hänen minä, mutta enpä tahdo häntä kohden kättäni nostaa; sillä olla äiti, se on pyhä ja korkea asianhaara.

Mikko. Hänpä, luulen, teidän huoneen pitää kiritufsesja ja Herran nuhteesja.

Esko. Yhden asian sinulle salaisuutena ilmoittaa tahdon. — Mitilläni on patukka, tuon pituinen terwapamppu, jota meidän kaikkein, niin isän kuin poikien, syystä pelätä tulee; sillä totta sanoen, niin saammepa sillon tällön — milloin yksi tahji kaffi milloin koko nummijuutarin huone — tuntea tämän pampun pienempää päätä. Ja aawistampa siitä nousewan taas aika pamppu-

tanssin, ehdittyäni kerran kotiini waan. Selkätäuluni, siitä olen
 warm, jaa tämän onnettoman hääretken matjaa.

Mikko. Mutta wanhempi, niinkuin järjelliset ihmiset,
 muistakoot asiain ei aina käywän toiwon mukaan. Kuoti ei jatu
 aina pilffuun.

Esko. Haasteletpa oikein. Kuoti ei jatu aina pilffuun.
 Mutta kuinka selitämme tämän kauvallisen wiipymisemme, koska
 olimme tainneet kääntyä takaisin kohta, nähtyämme millä kannalla
 asiamme seisoi, ja olla kotona kolmantena tahti neljäntenä päivänä,
 luettu siitä asti, koska läksimme häihin? Matteles, nyt olemme
 wiipyneet kolme wiikko ja juuri sinun tähtes, Mikko. Niinkuin
 ruoto-ukko olet sinä kulkenut jukulaijista jukulaijiin ja krouwista
 krouwiin, ja minä, näethän, en ole tahtonut jättää puhemiestäni.

Mikko. Esko, minä sairastuin tiellä ja sentähden wi-
 wyimme.

Esko. Mutta rahat, mihin janottaisiin niiden menneiksi?

Mikko. Sööterskalle.

Esko. Mutta mitä olisin tehnyt minä sairautesi aikana?

Mikko. Istuit vuoteeni ääressä ja itkit etkä tahtonut
 jättää uskollista puhemiestäs.

Esko. Se wale ei auta meitä kauwas, ja toijeksi, tiedät-
 hän lupaukseni pyhän, etten koskaan walheen kengillä kuljeskele. —
 Totta puhukaamme ja olkaamme sitten walmiit ottamaan was-
 taan mitä annetaan.

Mikko. Ota sinä; minä en ole äitisi pampun alaa.

Esko. Et siis aikoo tulla kansjani kotia?

Mikko. En jekkääni jaamaan. Mutta jos tulen, niin
 totta täytyy puhua minun myös. Nyt kysytään minulta asian
 laitaa, minä kerton kaimi, ja, walitettawasti kyllä, täytyy mun
 lopettaa kertomukseni sinun ilkiwaltaijuuksillasi Karrisja, täytyypä
 mainita siitä nuriin wiskatusta pöydästä, särjetystä wiulusta ja
 affunoista.

Esko. Sitä sinun ei tarwitse, waan sano, että läksimme
 Karrista wäähän ennen kuin minä ruokapöydän nuriin wiska-
 sin.

Mikko. Ole sitten olewanas äitis ja kysy minulta milloin jätimme Karrin.

Esko. Mikko Wilkastus, koska lätsit poikani, Eskon, kanssa Karrista.

Mikko. Me läksimme vähän ennen kuin Esko ruokapöydän nuriin wiskasi.

Esko. Mikko, tässä ei ole pilkan paikka. — Sano, että läksimme sieltä fillon, koska talonväki heinään meni.

Mikko. „Ei opeta minua walehtelemaan“.

Esko. Waletta pistänyt olet tuhannet kerrat ennen tätä, ja tämä on wiaton sana, ei wahingoksi kellenkään.

Mikko. Sinä et tiedä lupauksestani pyhästä, jonka tein parisekuntia sitten, ja se kuuluu: etten koskaan walheen hengillä kulje.

Esko. Mäsaani et pahentaa saa, sitä et tehdä saa, waan yhdesä käymme isäni huoneesen nyt ja koetamme kaikki parhaaksi kääntää. — Mutta warro minua tässä hetken aikaa; minä, näetkös, menen poimimaan pussiini riisiä, joita tiedän löytyvän tuossa metsässä muutama syltä tiestä.

Mikko. Mitä riisillä sinä?

Esko. Niitä wien äitilleni, joka kenties taitaa vähän leppä siitä asiasta.

Mikko. Mitä tekee äitisi niillä?

Esko. Tahdonpa sinulle vielä toisen asian salaisuutena ilmoittaa. Sinä tiedät isälläni olewan tawan välillä vähän ryyppiskellä, ja synnin himo tahtoo joskus saada kowankin wallan, mutta fillon juottaa hänelle äiti riisiwettä kaljan seassa, joka siekaus pian saattaa ukon sänkyyn, ja hän hikoilee kuin saunanlöylyssä, puhkaa ja oksentaa ja mullistelee filmiänsä kuin härkä teuraspenkissä. Kuitenkin kestää tämä ainoastaan muutaman tunnin ja hän on raitis taas, mutta, usko minua, sen tempun perään, ei siellä hän nähdä wiinaa moneen kuukauteen. Mutta totuus tekee, että hän tarvitsee yhä woinallijemman annoksen jota vanhemmaksi hän tulee, ja muorilta menee riisiä päivä päivältä aina enemmän, ja sentähden juuri, luulen minä, on puskillinen

tätä ainetta hänelle hywin terve tultu. Minä ehkä olen keksinyt oivallisen hywityksen. — Warro tässä hieman! (Menee).

Mikko (yfsin). Warrenko sinua, wai pistänpö itjeni koreasti siwulle nyt ja omaan fotooni tawoitaa? Mutta taitaapa se toki näyttää niinkuin wähän warmaan sujeelta. — Minä warron sinua, mutta koska sieltä tulet, niin rakennan välillemme pienen riidan. Syytä löytään aina. Riidan rakennan ja sitten jätän sinun omalle onnelles. Nummisuutarin mökkiin en kanssas tule, en askeltakaan sua seuraa enään. (Kristo tulee). Hei, Kristo! Mihin kulkee ties?

Kristo. Suoikkimaan Eskon häitä; perässä tulee nuoria muitakin.

Mikko. Tässä on puhemies!

Kristo. Missä sulhainen?

Mikko. Metsässä tuossa!

Kristo. Entäs nuori-muori, se entinen Karrin Areetta?

Mikko. Miehenä sylissä!

Kristo. Soo-oh! He ovat rakkaita, tulisia. Sa sinä pidät wahtia tässä, warrot, kunnes nuori pari käy metsästä ulos?

Mikko. Ei yhtään paria, yfsinään ja pariton on Esko, niinkuin suora-lesti. — Tuolla hän istuu ja noukkii pusksiinsa riisiä hywitteiksi äitilleen, jonka wihaa hän pelkää kowin, wiinoytyään niin kauwan hääretkellänsä, tuomatta toki nuorta-muoria huoneeseen.

Kristo. No peijakas! Kuinka ovat asiat? Eikö saanut hän Areettaansa?

Mikko. Puusuutari hänen kieppasi, ja heidän häitään wietettiin paraikaa, koska tulimme Karrille, minä ja Esko, ewäspusksi selässä. Mutta sepä lystikästä, että käskettiin meitä häihin vielä ja me tottelimme kernaasti käskyä ja annuimme kaikki maistua hywin.

Kristo (nauraa). Oiwallista, kaikki oiwallista! Mitä sitten, Mikko?

Mikko. Tähän asti olemme nyt wiipyneet fotomatkallam-

me, muuttaen yhdestä lysti-paikasta toiseen, häärahoja liotellen, mutta nyt on kassa kaikki, aina viimeiseen ropoon.

Kristo. Ryyppäsikö Esko myös?

Mikko. Ei pisaraakaan, mutta seurasi minua toki uskollisesti kaikkialle; sillä pitipä hän häpeänä sulhaiselle jättää puhe-miestänjälkeksi. Tosin närkästyivät hän usein päälleni, ja motkotteli kuin punainen kukka, mutta enpä huolinut siitä, vaan hummasin miten jaksoin; ja nämä kolme viikkoa ovat menneet kuin jaksisja. — Siinä, Kristo, on Nummisuutarin Eskon hääretki.

Kristo. Niinpä jo alusta vähän arvelin asian käyvän, kuultuani morsius-talosta yhtä ja toista, ja sentähden olen nyt kaikin voimin koettanut jouduttaa naimistani Saanan kansja. Suutarin keräjiin mein, ja kaks kertaa olemme jo kuulutetut minä ja tyttö, mutta nyt prowastimme, wirkansa toimesja turhan tarffa, waatii vielä Topiakselta naimalupausta, pidätellen kolmatta kuulutustamme. — Nyt ovat tosin Eskon häätuumat käyneet aiwan toiwoni mukaan, mutta kaikki taitaa äkisti muuttua vielä. Nyt tulee poika takaisin asiaansa toimittamatta, ja äiti, muistellen kuinka lähellä wiiden sadan perintöä minä olen, taitaa wimmasjansa naittaa Eskon jonkun wiheliäisimmän naasikan kansja. Ja tämä tapahtuu prowastin wartoesja tytön naimalupaa Topiakselta, ja minä jään viimein fuitenkin kaikesta paiti. Ois nyt neidon isä tässä, mahtawin naittajansa, niin kaikki käwis hywin. Tulewana sunnuntaina kuulutettais kolmas kerta, ja samana päivänä häämme wietettäisiin myös.

Mikko. Minä ennustan sun woittawan!

Kristo. Jos totta ennustat, niin oletpa häitteni paras wieras! —

Mikko. Niin toiwon, ja „niinkuin sinä toiwot niin sinulle tapahtuu“, sanoo Esko, selittäin raamattua muistonja mukaan, se komea sulhainen, jota tänään kotiinsa warrotaan täydessä kunnian kermusja. — Katjos, Kristo, kuinka sukkelaasti so-weltui: samana päivänä, jona meitä warrotaan nuoren emännän kansja, me tulemme myös, mutta niinkuin siisit liassa ja

nälkäisinä, ja mitä naiswäkeen kuuluu, niin on Esko vielä yhtä wiaton kuin mentyänjä.

Kristo. Kaikki hyvin! Nousepa tästä hauskat wehkeet ehdittyämme juutarille. Minä käyn kanssanne, Mikko, kiffi mustan ämmän kuuksille!

Mikko. Parempi vielä, jos lähel edellä Eskon kotiin, ja ilmoitat hääwäen lähestywän; sanot heidän pysäyneiksi lewähtämään Peltolan pihalle.

Kristo. Niinpä teen ja saatan heille aina pidemmän nokan ja oikeat ukulin filmät. — Kiirehtikääät jälesjani waan! (Menee).

Mikko (yfsin). Minua wartoa saat; sillä enpä juuri wähhällä hinnalla nyt tahtoisi kiffetä sitä kuuluisaa juutarin Marttaa. Totuuden tunnustaen, häntä pelkään enemmän kuin paholaista. Ja ken ei tee sitä? — Nyt omaan pesääni waan, ja Eskon, riisipussi selässä, lähetän jekä minun että itsensä puolesta sen mustan traakin kitaan. — Hän wiipyy vielä. (Huutaen). Esko!

Esko (metjästä). Tulen paikalla!

Mikko. Kuin sieltä tulet, niin juotanpa jun täyteen kuin kiiliäijen, ja nähkööt sitten kotonasi, etten yfsin ole juonut rahoja ylös, minä! — (Esko tulee; pussinsa toinen haara on täytetty).

Esko. Siellä oli hyvä riisin saanti!

Mikko (tarjoo Eskolle wiinapulloa). Tässä, mies! Stfe ryyppäsin wasta!

Esko. Mikä on tarkoitukses?

Mikko. Että otat hyvän fulauksen pullostani!

Esko. Minä?

Mikko. Sama mies!

Esko. Sinä tiedät, ettei vielä koskaan mitään karmasta ole huulilleni tullut tähän päiwään asti.

Mikko. Tänä päiwänä tulfoon!

Esko. Minäkö ryyppäisin? Ei! — Usko minua, Mikko Wilkastus, minä tuskin tiedän mille wiina maistuu.

Mikko. Maista nyt, niin tiedät! Otappas, poika, tuosta firrkaasta pullosta!

Esko. Minä wihaan wiinapulloa kaikesta sydäimestäni, sielustani ja mielestäni!

Mikko. Se tulee siitä, ettes paremmin tunne sen sisälistä luontoa.

Esko. Rakkisten vanha-setä, koska hän juomisen pois-kielsi, kiroili wiinaa kauheasti. Hän kutsui sen myrkyksi, sywyiden kaivosta.

Mikko. Ole surutonna; koska taas hän alkaa juomisensa, kutsuu hän sen hunajan-pisaraksi korkeuden kallioista.

Esko. Niin hän sitä kiroili. Ja wiinapotellin nimitti hän pirun-sarweksi.

Mikko. Ole surutonna; koska taas hän alkaa juomisensa, hän autuuden-sarweksi sen nimittää.

Esko. Nyt haastelet tyhmästi, Mikko! Wiina ei tarvitse puolusmiestä.

Mikko. Ei yhtään, niinkuin ei mikään hyvä ja rehellinen asia.

Esko. Kirottu asia, se wiinan asia! Sanotaan erään lääkärin keksineeksi konstin, polttaa wiinaa. Ois se lääkäri tässä, miehen hirttäisin kohta!

Mikko. Ja minä kohta edestänjä hirteen mensin, kuin waan on päässäni sillon pieni wiinan huimaus, joka uskallusta antaa, waikka kohtais meitä suurin waara; rallaten me käymme päälle waan wäkiryynnäköllä. Sinäpä nyt tuommoisen rohkeuden tarvitset tullessasi hirmuisen äitis kaswain eteen; sentähden juo!

Esko. Oisko siitä apua?

Mikko. Täysi apu. — Juo!

Esko. En juo!

Mikko. Sitten eroomme, enkä seuraa sinua kauvemmas. Tää hywästi! (Mikoo mennä).

Esko. Seis, mies, seis! Ilman seuraas en lähe kotia!

Mikko. Tahdotko juoda?

Esko. Tuo tänne pullos! Olkoon se niin viimeinen, kuin on se ensimmäinen kerta. (Tuo).

Mikko (itset.). Hyvä!

Esko. Näitkös, että join?

Mikko. Vielä muutama nielaus, koska on tämä ensimmäinen ja viimeinen kerta! (Esko juo. Stjekseen). Ras niin! Nyt pieni riita ja sitten ero.

Esko. Entä juonut?

Mikko. Sen teit, ja olipa se kowin tarpeellista, nytpä otat vastaan äitiltäsi löylytyksen, niinkuin mies; sillä jekkääs saat, että roikaa, ole wisji siitä!

Esko. Mikko Wilkastus ei olekkaan tietäjä.

Mikko. Eipä tarwitse olla tietäjä, ennuustaisja sinulle tänäpäpä aika saunan. Mutta ei hätää, nyt on wärkkiä pääsijäs; anna tulla waan, kaikki käy siwästi kuin öljy Libanoonisja.

Esko. Sinä uskot siis, että täytyy minun wälttämättömästi saada jekkääni tänä-ehytoona, sinä uskot sen?

Mikko. Uskon ja luotan!

Esko. Ja iloitset ja riennuitset?

Mikko. Sioitiskko puhemies, koska julkainen jekkäänjä jaa?

Esko. Miksi puhut sitten näin?

Mikko. Sywästä sydämeni katkeruudesta lörpöttelen; sillä asia on itäwä.

Esko. Wain niin. Minä jaan jekkääni! Entäs sinä?

Mikko. Täytyy katjella päälle waan, ei auta!

Esko. Wain niin! Mutta kuka meistä kahdesta on oikein syypää, minä wai sinä?

Mikko. En tiedä; sillä wiaton olen minä.

Esko. Wiaton? Sinunpa syysi tähän pitkälliseen kotimattaamme. Talosta taloon olet kulkenut kuin mustalainen ja minä hännäsja.

Mikko. Mustalainen! Sinä koirra, aatteles kuinka monet kerrat ja kuinka häwyttömästi olet minua haukkunut tällä matkalla. Käypä se wiimein sydämelle. Kirkas tuli ja leimaus!

Esko. Taidatko janoa omatuntos nimesjää, ettes ole jyp-
pää tähän surkeuteen, jossa nyt oljentelemme?

Mikko. Syyppää! Minä yfsin?

Esko. Oletthan menettänyt kaikki rahatkin!

Mikko. Enin osa rahoista meni keskiwarisja, jossa söimme
päivällistä, niinkuin suuret herrat, ja joimme putelin oltta päälle.
Semmoinen ateria, sen tiedätkin, maksoi plootuja. — Mutta ke-
nen oli jyy, että jouduimme keskiwariin? Eikö sinun?

Esko. Enpä tarkoittanut muuta kuin saada piirrettyksi puu-
merkkini lupauskirjaan, jonka täytyy siellä löytyä; mutta tehtyäni
tämän, miksi emme jatkaneet kohta taas tietämme morsius-taloa
kshden?

Mikko. Kaikki tämä ei kuulu tänne; kysymys on, kenen
oli jyy, että poiffesimme keskiwariin?

Esko. Kas kas, mikä ääni nyt on kellossa!

Mikko. Kellossa! Onko ääneni kellon ääni, sinä juonikas
ja takawiijas suutarin poika, onko ääneni kellon ääni?

Esko. Ääni on lahja Herralta, liionkin laulun-ääni. —
Mutta ymmärrä wertausjeni oikein; sillä haastelenpa usein esiku-
wien ja tunnusmerkkien kautta. Niinpä tahdoin nytkin lausua
miten vaihtelee täällä ihmisten mieli, niinkuin metsäsjä kuullaan
sekä koleita että fileitä karjan-kelloja.

Mikko. Sinä tyhmä pääsi, kuuleppas tätä kelloa! (Eyö
Eskoa korwalle ja juoksee pois. Esko rientää peräsjä. — Kkaatari
Antres tulee klanetti kainalossja).

Antres (yksin). Täsjä siis pitää minun wartoa hääwäkeä,
ja koska tulewat viimein, seurata heitä suutarin huoneesen; niin
on ufon tahto. Mutta pitääkö minun seisoman täsjä waikka
puoleen yöhön asti, pilli kourasja wartoen heitä? — Waiti!
Tuosja owat; sulhainen kuitenkin. Tahdonpa antaa hänelle pie-
nen kunnian-töräykse. (Esko tulee, Antres puhalttaa hänelle pari
jaksoa).

Esko. Oletko nähnyt Mikko Wilkastusta?

Antres. Puhemiestäanne? Eikö ole hän seurasjanne?

Esko. Hän jätti minun kuin jusi poikansa, ja antoi minulle vielä korvapuustin lähteisjää.

Antres. Miksi erositte wihasja?

Esko. Hän on lyhy-noffkanen mies, eikä jalli syntejäänsä joimata. — Korwalleni sain häneltä. Hyvä! — Olisin ehtinyt hänen kiinni, niin kaswujen kansja olisin maksanut kaikki. Mutta waaran tullessa on hän aina nopea-jalkainen. Ei kannata hän turhaan nimeä: Wilkastus.

Antres. Uuspeili, koko mies! — Minä kutsuttiin häihinne puhaltajaksi, ja käskyn mukaan kävin wartomaan teitä tähän. Nyt tapaan sinun, mutta en morsiantas.

Esko. Ei yhtään morsianta. Hän jätti minun jo ennen wiikimistä ja otti itsellensä toisen. Ilkeä petos, tunnoton petos! Mutta asiaasta nousee tuima prosessi.

Antres. Kenen otti hän?

Esko. Puusuutarin; olimmehan häisjäänsä.

Antres. Minä surkuttelen tappioos, joka on suuri sydämesi puolesta.

Esko. Sanomaton! — Se peewelin Mikko, kuin piti pääsemän kynjistäni! Minä olisin pannut hänen noin, noin! (Hän tulee päihinsä).

Antres. Suuri uuspeili! — Mitä siitä waikk'ei tyttö ollut rikkaampia? Weisusja laulamme: „kuin meil' waan on rakkaut', kyl' Sumalal' on rakkaut'". Niin se on. Uskotko sinä myös sen?

Esko. Niin se kaiheti olla mahtaa. — Mikon käsken keräjiin myös. Ehkä näit puitten wälistä sinä hänen lyöwän minua korwalle?

Antres. En nähnyt!

Esko. Sano järkähtämätön totuus!

Antres. En minä nähnyt, en minä nähnyt!

Esko. Matteles, jos täytyy jun panna kaikki formeja firjan päälle!

Antres. En nähnyt fittenkään. — Olä Herran tähden minua saata keräjiin; lakitupaa kamoona niinkuin helwettiä.

Esko. Usiaa tahdon tuumailla. — Mutta minä ehkä kuolen nyt!

Antres. Sumal' warjel' meitä! Missi niin?

Esko. Tuntuuhan kuin ruumiini ja sieluni julaisivat yhteen ilman kansja.

Antres. Oletpa vielä kosja!

Esko. Minä siivet jelskääni jaan, ja pyllyyni pitkän pyrstön, ja kohoan korkeuksiin ylös.

Antres. Tanterella seisot vielä niinkuin minäkin, syntinen ihminen.

Esko. Näntäsi en oikein kuule tänne ylös. Mitä sanoit?

Antres. Sinä tanterella seisot?

Esko. Mutta henkeni taiwaan nawalla pyörii.

Antres. Sinä teet minun kowin murheelliseksi!

Esko. Tämä on niin lystiä. Maa ja taiwas lyöwät kupperkeikkaa ja sinä, kraatari Antres, pyörit filmisjani kuin apinja marffinoina ja kuitenkin tahtoisiin sinua hellästi suudella. Kyllä tämä on kuolema; ja minä jaan saatanan kuraasin. Hih! Nyt tappelijin legioonien kansja.

Antres. Oletthan ryppännyt, mies?

Esko. Olenhan jenkkin tehnyt. Raksi oiwaan kulausta otin äsken juuri Mikon taskumatista. — Mutta nyt on aika tullut, ja kerran meidän kaikkein kuolla pitää; usko minua!

Antres. Esko, oletko koskaan ennen ollut humalassa? —

Esko. Totta sanoen, en koskaan!

Antres. Nyt olet, naapurini!

Esko. Oliko tämä humalaa?

Antres. Samaa sorttia, ole warma siitä!

Esko. Näin ihanata, näin taiwaallista, näin rautarohkeata! Ois koko mailma sylisjani, niin suutelsinpa sitä kuin weljeä rakasta. Peijakas! taitaisinpa loiskata tuon kuusen kärkeen tai tuon pilven köyrylle istumaan ja sieltä taas aies kuin ukon wafama aina maan tunffasen ytimeen. Elämä on isoleikki!

Antres, mitä olemme me, mitä olentoja täällä, että Sumala

meistä huolen pitää? — Siih! Tässä on aika poika Koffolasta. Etkös niin? Mitä sanoit, fraatari?

Antres. En juuri mitään sano.

Esko. Onko fraatari parempi mies kuin juutari?

Antres. Molemmat tarpeelliset tässä maailmassa!

Esko. Sinulla on tapa moittia juutaria, ja panna fraatarin pykälän ylemmäs, mutta katso, jos ei olisi saappaita, niin eipä taitais olla jalkojakaan. Siinä sinulle yksi piikkaus niin hyvä kuin kaffi.

Antres. Tahdotpa välillemme juufopua ja riitaa. Niin niin, kyllä ymmärrän; mutta minä en puhu mitään.

Esko. Ei yhtään riitaa; sillä nyt on ilon päivä. (Saarnaamalla äänellä):

„Ole, sielun', iloinen,

Luota sinuas härjän pääl',

Härkä wie sin mäen pääl'."

Olinsa kowin lapsikas peljätessä mennänseni kotiin, niinkuin tarwitsti minun se tehdä. Koto jääköön hiiteen! Mailma on awara ja leipää löytyy joka haaralla.

Antres. Käy koreasti kotiis waan, Esko, se on julta paras!

Esko. Ei tuumaakaan enään kotoa kohden, waan tästä käännyn ympäri ja waellan kauwas, kauvemmas vielä kuin se etäinen kulta-nummi, jonka pappilan mamsjelli näki unisansa. — Wie sinä heille terweiseni, kiitä heitä puolestani plöskaswatuksen edestä, sano, että siunasin heitä mennessäni ja olin iloinen kuin oinas. (Mopeästi ja keikuttaen päättänsä).

„Ole, sielun', iloinen,

Luota sinuas härjän pääl',

Härkä wie sin mäen pääl'."

Siih, waan! Karrin hyllyssä oli kymmenen ruoka-luskaa, minä luin ne. — Antres, ollaanpas oikein iloisia! — Katso, kuinka nopea minä olen juoksemaan. (Juoksee kiiwaasti pois).

Antres (yhäin). Rupeanpa häntä pelkäämään. Kowin irs-
tasluontoinen mies, ja wahwa, hirmuisen wahwa. (Esko tulee
juosten takaisin ilman hattua ja toista kenkää).

Esko. Herran Kiejus, Antres, juostaankos päämme män-
tyyn?

Antres. Kuinka on laitas? Olethan ilman hattua ja
toista kenkää!

Esko. Olkoon niin!

Antres. Ne etsimme ylös.

Esko. Ei, kraatari, metjä saantinsa pitäköön! Huolifinko
yhdestä hatusta ja kengästä? Peeweli! jos oikein wihastun, niin
kaikki nutut päältäni heitän ja myyn itseni Rysjälle. Sataan
plootuun!

Antres. Ole siivosti, ystäväni, ja haastele niinkuin jär-
jellisen tulee. — Minä menen ja etsin ylös hattus.

Esko. Elä tee sitä, meistä tulee muuton wihan weljet.

Antres. Taitaisitko näin tulla pystysjä käydä ihmisten
näkywiin?

Esko. Se tulla kelpaa, waikka teit siitä kerran kowin pilk-
kaa, finä. Sen muistan aina.

Antres. Sillon olin wähän päisjäni.

Esko. Sinä naureskelit tätä pystysjä seisowaa töyhtöä
pääläellani tässä. Miehuuden ja kiiwauden merkki. Myös pilk-
kasit fillon filmiäni, kutsuen niitä ympyrjäisiksi maapässin filmiksi.
Hywä! Katseleppas niitä filmiä!

Antres. Ne olen nähnyt!

Esko. Katsele minua hetki tarkasti ja äänetönnä wästen
filmiä. Tee se pian, muuton ei käy sun hywin, Antres!

Antres. Minä katjelen. (Hetken aikaa äänettömyyttä, jona
he katselewat toinen toistaan wästen filmiä).

Esko. Niin, semmoiset filmät ne owat. Tunnustas myös
tuota tupjua pääsjäni!

Antres. Mitä wästen?

Esko. Se käy laatuun sitä tunnustaa. Tee se hyvän jään aikana.

Antres. Sinä olet erinomainen mies!

Esko. Tämöinen tupsupää. Pistä kouras tänne; siitä et jaa kipeätä!

Antres. Mutta mitä se meriteeraa?

Esko. En tiedä itsekkään. Mutta tee se kiireesti, jos jaksat syhyä.

Antres. Minä tunnustan! (Hän tunnustaa).

Esko. Toinen kerta! (Antres tunnustaa). Niin. Entäs kolmas kerta!

Antres. Sinä hulluttelet, mies! Olenhan jo tunnustanut.

Esko. Tunnustas vielä kolmas kerta!

Antres. Voi minua poloista miestä, mihin olen joutunut!

Esko. Kolmas kerta. — Tunnustappas!

Antres. Minä tunnustan! (Tunnustaa).

Esko. Niin, jemmoinen tukka se on, ja itseppä sen kannan niinkuin silmätkin.

Antres. Enpä olis luullut sinua näin kovaaksi mieheksi!

Esko. Kova ja kiivas luonnosta.

Antres. Enkä näin kiukkuijeksi ja juonikkaaksi.

Esko. Tuhannen peeweliä! Koko maailma on kuin noiduttu mua kohtaan. (Ottaa kraataria kauluksesta kiinni). Minun Karri petti, oma morsiameni minun petti, kutsuen minua häwyttömäksi mieheksi, ja kujalle minun ajoivat kuin kylän koiran. Niin kansani tehneet ovat, ja Mikko Wilkastushan koko saatana oli. Rahat juotuanja, löi hän minua korvalle ja juoksi tiehenjään kuin peto. Ja meidän välillä, Antres, on jotain vanhaa hapatusta myös.

Antres. Olä kiristä minua kirkusta!

Esko. Herran Kiepus, kraatari! Mikko Wilkastus on täytännyt sydämeni niin. (Kiristää aina kovemmin Antresta, joka koettaa rynnistellä vastaan).

Antres. Glä firistä!

Esko. Tierätkös, fraatari

Antres. Tulkaat minua apuun!

Esko. Noin minä miehiä panen; katjos! (Painaa fraatarin maahan, fraatari pyörtöy ja jää makamaan liikkumatonna). Kiusa kiusan päälle viimein mieheltä järjen wie. (Katselee fraataria). Liikkumaton niinkuin kiwi. Matteles jos . . . (Nawistaa häntä). Nous plös, Antres, ja ollaan ystäväit taas! — Hän ei hengitä enään. Se on tehty! Toinen laudoisja, toinen raudoisja, niin tämä hääreisä päättyi. Kuollut on hän! Se on tehty! (Siwari, Sakeri ja Niko tulewat ajaen, kaikki istuen rattailla). Tulkaat ja nähkää rikostani juurta.

Sakeri. Pysäytä! (Siwari pysäyttää). Mitä on tapahtunut tässä?

Esko. Tulkaat katsomaan wihan ja synnin hedelmiä!

Siwari. Weljeni, Esko! Mitä hirmutöitä?

Esko. Se on tehty!

Sakeri. Mies rattailta kaikki! (Astuwat ales). Sido Rusko mäntyy tuolla. (Siwari ajaa pois hewoisen oikealle. Sakeri, ta-luttaen Nikoa köydestä, joka on sidottu wankin jalkaan, lähestyy Eskoa). Esko, minun sijareni poika, mitä olet tehnyt?

Esko. Hywää päiwää! — Tekoni on tuossa. Siinä makaa fraatari niinkuin wihani uhrilammas. Mutta tämä on minulle rangaistukseksi. (Siwari tulee).

Siwari. Oletko tappanut fraatarin?

Esko. Hywää päiwää! Baikka ehtoo jo taitaakin olla. — Niin, Siwari; sinä olet nuorempi, ota waari minusta ja elä koskaan himoillesi valtaa anna. — Minä miehen tapoin, ja tämä tapahtui minulle rangaistukseksi. Mutta woi fraataria, joka hengensä panna täytyi kuritukseksi minulle! (Sakeri kiihtyy Eskoa korwaan, Esko lähtee juoksemaan, mutta kääntyy jälleen kohta takaisin neljän wiiden askeleen päästä). Ei, eno; en tahdo karata. Tunnon waiwat lievi esiwallan meitä rangaistessa. Siis tulkoon

kuusikorttelisia täysi kippu selälleni; sillä sen olen ansainnut. Ja sitten: marsi sinne, missä pilwet maata lamaa, ja peuroilla ajetaan. Sinne, sinne kruunu omanja korjaa. Humala katoa päästäni, haihtuu kuin tuhka tuulesa. Nyt olen ihan selvä. (Antres liikuttelee itjiänsä). Kraatari elää vielä! Mun ystäväni, Antres!

Antres (nousee istumaan huokaen raskaasti). Olemmeko tässä vielä?

Esko. Tässä, ystäväni! Mutta kiitos luojan, ettäs vielä hengen sait! Minä pyydän sinulta anteeksi, kraatari, laikesta sydämeistäni!

Antres. Minä kaukaisilla mailmoilla käynyt olen, wieraita kieliä haastellut ja paljon ihmeitä nähnyt. — Kuinka kauvan sitten, Esko, kuin sinä minua kirkusta kruunasit?

Esko. Tuskin kolme minutia!

Antres. Sano kolmekymmentä vuotta kuitenkin!

Esko. Ei yli kolmen minutin, usko mitä janon!

Antres. Ras ihmettä taas!

Esko. Nouseppa seisomaan, weljeni! (Muttaa Antresta seisomaan). Kuinka jaksat nyt?

Antres. Minä olen terve ja raitis!

Esko. Terve ja raitis! Mikä onnen hetki! — Mutta ottaispa mun peijakas, jos rupeisit minua laillisesti hakemaan!

Antres. En minä rupee.

Esko. Kiristää toista kirkusta, se on pedon-tapaista, ja tarwitsisipa loittiini aika lailla. Ei haittaisi se yhtään. Mutta minä rukoilen sinua, elä wie minua keräjiin tästä asiasta!

Antres. En minä wie, en minä wie.

Esko. Sinä funnon mies! Mitä maksan sinulle?

Antres. Et mitään, ei tarwitsje!

Esko. Werraton mies! Ilmatteeksi sulle saappaita teen aina kuolemaan asti.

Antres. Jos niin tahdot!

Esko. Sen teen minä! — Ras niin, eno ja nuorempi

weljeni, Siwari, jallimus auttoi minun tästä onnettomuudesta kuitenkin. — Mutta mistä tulette ja kuka on tämä?

Sakeri. Kaupungista tullaan!

Siwari. Ja tämä on ystävämmme, joka meidät onnellisiksi tekee.

Esko. Miksi eno häntä nuorasta hallitsee?

Siwari. Ystämyyden liite, näetkös?

Esko. Selittäkää minulle asia.

Siwari. Että huomaa lyhyä tukkaansa, piiffipartaansa ja pilkkua nenänsä wieressä?

Esko. Se juuri waras!

Sakeri. Sama weitiffä!

Siwari. Hänenpä nypistimme koreasti Puol'matkan krouwisja.

Esko. Mikä onni!

Siwari. Seitemän sataa rikkiä waan.

Esko (itsej.) Mikä onni! Tästä nousee isäni huoneesen ilo juuri, ja minäkin olen pelastettu sillä samalla.

Sakeri. Mutta kuuleppa, mun sijareni poika, tänäpäivänä nähän pitäisi wietettämän jälkihäitäs?

Siwari. Saa peijakas! Mutta miksi seisot tässä?

Esko. Ettäs janot. Mutta minua on kohdannut kowa wastoinkäyminen. Morjiameni annettiin petollisesti toiselle ja minä sain kääntyä nuorena miehenä takaisin; tähän asti olen wiipynyt kotomatkallani ja juuri Mikko Wilkastuksen tähden. Hän minun petti myös. Kaksitoista rikkiä, jotka äiti antoi minulle häärahoiksi, joi hän ylös, sitten löi hän minua kowalle ja juoksi tiehensä, ja se tapahtui juuri tässä. Päätinpä, etten enään lähtisi kotia waan waeltaisin kaukamaille, mutta luulen toki asiain kääntyvän nyt toisin.

Siwari. Nyt ei yhtään hätää sinullakaan, ei yhtään! Me myös teimme huonon retken, mutta tämä onnemme lintu tässä (osoittaen Nikoa) jaattoi kaikki parhaalle kaanalle taas. Nyt en ensinkään pelkää tullaeseni kotia, janonpa kohta juoraan, että kaikki

joinne, mutta tässä on sen hiaan teittämän jataa rikkiä, ja isämme mökissä ilosta hurrataan.

Sakeri. Elä sentähden ilmoita minun olleen seurasasi juomakengilläsi kaupungissa!

Siwari. En, waan sanon, että kohtasin teidän wasta ihan tullipuun alla, tullessani ulos kaupungista. Olkaat hywässä turwasja, eno; minä pelastan jelsänne.

Sakeri. Minun jelsäni?

Siwari. Niin teidän kuin Eskon ja Omani!

Esko. Ras kas, mikä ihmeellinen käännös! Nyt himoomme päästä kotia kuin woiton-sankarit jodasta. Tätä onnea emme olisi ansainneet. Mutta kiittäkäämme jallimusta!

Siwari. Kiittäkäämme jallimusta, se tämän miehen warauteen weti, pelastaaksensa meitä, kurjia. — Mutta minua kouristeleo kiukkuinen nälkä. Onko pusissisasi ruokaa?

Esko. Ei yhtään, waan on siellä ainoastaan riisiruohoja. — Kowin nälkä minunkin. Konna wieköön! taidanpa kuin paras lintukoira haistaa leiwän hajun matkamiesten ewäspusissija, ja makean uutishajun olenkin tuntenut kaiken tien. Totta, weljeni, näin kiwasta nälkää en muista vielä koettaneeni. Mutta kärkekkäämme hetki vielä, kohta antaa meille äitimme ruokaa.

Siwari. Woileipää hän antaa meille, niinkuin hywille lapsille. — Kotia kuin Hien pohtimesja! Minä päästän hewoijen. (Mikoo mennä oikealle). Mutta katsokaat, ettette hukkaa kulta-palloamme, eno; jos sen teette, niin sitten kuitenkin ilman armoa me molemmat hirteen. (Menee).

Sakeri. Hänestä waarin pidän kyllä!

Niko (itsej.). Saakeli olkoon! tyhjentäisinpä minäkin kernaasti pöytyrin hernewelliä, sillä olenpa tyhjä kuin wesikoijusja pari wiikkoa sitten. Mutta taidanhan nälän pahimman kauwaksi unohtaa vielä, katjellesani tässä lapsuuteni teitä ja polkuja.

Esko (Nikolle). Wai finäkö sama junffari. Matteles, mikä kamala rikos, luwattomasti ottaa toisen omaisuutta, pistää tas-kuunsa ja hiipistellä tiehens. Matteles sitä, finä kurja mies!

Niko. Pidä fitasi sinä, kanamwaras, mällistelewä hufkain fiinä; tempasenpa muuten käteni nuorista, käyn sun tuffaas ja hajoitan sen tuulen-pejän ilmaan.

Osko. Glä kopeile! Tunnenpa humalan tulewan päähäni takaisin, se kanalja tulee, antaen uutta kuraasia. — Sinä lurjus! haukutko minua? Katso etten iske kurffuus! Mitäs tefisit? Kätes owat kiinni.

Sakeri. Siivosti, Osko, ja muista, että on hän wankimme!

Siwari (on peräyttänyt hewoisen rattaineen teaterille). Mitä torelee Osko?

Osko. Tuo häwyton mies kun rupesti minua haukkumaan siitä, että fristillijellä tavalla nuhtelin häntä warfaudesta.

Siwari. Hän ei kärsi yksinkertaisia, ja yksinkertaisiapa olemme, jos häntä nuhtelemme siitä, josta meidän häntä kiittää tulee. — Nyt kaikki rattaille; orhini lewottomuudesta pyrskii ja raappii! (Kaikki istuvat rattaille). Minä, ajajanne, istun nokalle tähän, eno, kulta-kukkomme kanssa, istuu keskellemme, sitten Osko, ja sinä, pillinesi, sowita itjes tuonne taakse ja puhalla, että taiwas repee!

Antres. Minä puhallan!

Siwari. Mutta katso, ettes putoo fieltä, koska orhini neliin juoksee!

Antres. En minä putoo.

Siwari. Missä on hattus, Osko?

Osko. Tuonne metsään se jäi, mutta jääköön heitä waikka kymmenen.

Siwari. Niin juuri. Tästä lähin käymme silkkihatussa.

Osko. Ja kulta-kellossa. Ostammepa itsellemme kruunun puustellin tai arenteeraamme jonkun herrankartanon.

Siwari. Sen teen minä kohta.

Osko. Minä tulen pehtooriksi, Siwari!

Siwari. Sinun otan pehtooriksi, enon metsäwiskaaliksi

wannotan, isäni panen woudiksi ja huushollerskamme olkoon woudin waimo!

Esko. Kuka woudin waimo?

Siwari. Äitimme, ymmärräthän?

Esko. Niin niin, nyt äkkään!

Siwari. Olkaat warolla, nyt isken. Katjo waan, ettes helli fieltä, sinä, takapuhaltaja.

Antres. En minä helli, en minä helli!

Siwari. Nyt mennään! Pois tieltä! tässä tulee rifasta wäkeä. — Ilomarssi, kraatari, ilomarssi! (Menewät; Antres puhalttaa porin-marssia, toiset loilottawat. — Kaksi kuokkawierasta, tawoit-
taen Eskon häihin, tulee wajemmalta).

1:n kuokka. Alanetti pauhaa, joutukaamme! (Mikon wälitus-huuto kuuluu metsästä). Kuka walittaa siellä?

2:n kuokka. Jotain kuulin minäkin.

1:n kuokka. Käydäänpäs katjomaan! (Kuokat menewät. Hetken perästä tulewat he, kantaen Mikkoa, joka on taittanut jalkansa).

Mikko. Minä olen taittanut jalkani, wiekäätkö minua kanttooriin luoksi?

1:n kuokka. Kanttoori on häissä Nummijuutarilla. Sinne kannamme sinun!

Mikko. Tuhannen tulimmaista, pitääkö minun sinne!

2:n kuokka. Hän on siellä, sen tiedämme warmaan. — Onko jalkasi pahoin taittunut?

Mikko. Onpa tässä kärsimystä.

1:n kuokka. Se onkin waan murrettu. Mutta kuinka tapahtui se?

Mikko. Suoşin, mieletön, naarasterren perässä, joka hyp-
päsi saakelin wikkelaſti, wiekotellen sillä kurilla minua poika-par-
westansa. Minä kompastuin ja murşin jalkani. (Stjeksi.) Kirottu
Esko, kuin hätäytit minua ja matkaansaatoit kaiken tämän! Onni,
ettei nähnyt hän lankeemistani. (Äläneensä). Mutta tämä on

wimmattua, jalkani kimoilee ja polttaa kuin pahalaisen maffara-kattilasja.

1:n kuokka. Sentähden riennämme kansjas Nummijuu-tarille!

Mikko. Peikot ja perkeleet! en tahtoisi sinne!

1:n kuokka. Sinne kiireesti, jos parannusta toivot. Sal-kas pitää sidottaa lastoihin, mutta pienikin wiivytys taitaa pa-hentaa kaikki, tehdä sinusta ontuvan Huuperin äijän. — Ota kansjani kiinni hänestä sinä, ja rientäkäämme! (Kuokat, kan-taen Mikkoa, menewät).

Viides Näytös.

(Ulkopuolella Topiaksen huonetta, joka seisoo oikealla. Vasem-malla on pöytä, siinä wiinapotelli kaffi lasia, wehnäleiwän-pytkyjä ja sokeria. Perällä näkyy henka-nummi. — Topias ja Sepeteus tule-wat vasemmalta).

Topias. Kas kas Marttaa waan, kuin on rakentanut eri wiinapöydän, ja ulos pihalle sitten. Herraawäen konstia ja temp-puja istuu hänessä vielä nuoruuden päivistä, koska tyttö pal-weli Riutalan kartanosja, ja palveli seittemän vuotta. Kap-teenska piti hänestä paljon, jomoin kapteeni itse, waikka saiwat hekin pitää juunsa kiinni, koska Martta oikein wihuripäänsä pääl-lenjä otti. Semmoinen lifka hän oli. Sillonpa mekin, minun käydesjäni kartanosja neulomasja, tulimme keskenämme tuttavuu-teen, ja aina paremmiksi ja paremmiksi ystäviksi ja viimein pa-risunnaksi, ja jainpa, koira wieköön! makjaa terwarahaa Eskon tähden, kirffoa terwata jain. No, no! „Nuoruus ja hulluus wanhuus ja wiisaus“, sanoo sananlasku. Nuori mies, hän on kuin metjäuwohi, hurjapäinen. Hän ryntää päälle waan, aattele-matta perään, liionkin tähän aikaan.

Sepeteus. Ennen myrkki pystysä ja juu mytysä himo-
jamme vastaan jotaa käytiin, ja rautaa kasvoi miehen mieleen,
mutta tällä survulla ei ole tahdon voimaa, vaan tanssi ja halu-
jen ja pillin mukaan.

Topias. Niin niin. — Muistaaks kanttööri, kuinka Pel-
tolan hirsi-talkoosja jekä nuoret että vanhat tanssivat wirolais-
ufon, Hanesjun, jättipillin mukaan?

Sepeteus. Minä jouduin sinne wirka-retkilläni.

Topias. Tehtiinpä siellä yhtäkin konstia ja juonta. Siel-
lähän seppä minun filmäni noki, juuri talosta lähteisjani. Sun-
kari! Eikä tiennyt asioistakaan, ennenkuin kotona jain Martan
kimppuuni siitä syystä. — No, ne ovat menneitä asioja, ja ol-
koot unohduksesja. Mutta saapa tässä mies koetella yhtä ja
toista, jekä leiffiä että totta, tässä mailmasja, jonka oppineet sa-
nowat hymmyräiseksi kuin minun pääni, ja pyörivän tyhjässä il-
masja. Mitä aattelee kanttööri siitä asiasta?

Sepeteus. Minä kiinniriipun sanasja, josja weijsaamme:
„ei patjas' eikä napaa, vaan wahwa wirta wapaa“.

Topias. Niin uskon minäkin. — Wetten päällä se pyö-
rii, juuri kuin joulukaaffu. — Niin on tämä mailma hymmy-
jäinen ja joppia ja jolia täynnä, joisja pian masennetaan mies.
(Täyttää molemmat lasit wiinalla). Mutta kas, kuin kaikki viimein
ympäri käy, niin otammepa ryypin ja unohdamme kaikki. Ryy-
pin otamme ja nauramme ja itkemme yhtäikaa elinkautemme ret-
kille. — Kanttööri, olkaat niin hyvä! Elkäät hirttäkää Eskon
häitä, minä muuton närkästyn poisani puolesta.

Sepeteus. Maistaa tahdan!

Topias. Vasi kumoon, kanttööri, kumoon!

Sepeteus. Ei, Topias; maistan vaan!

Topias. Niinkuin tahdotte, mutta Eskon muistoksi!
(Ryyppäävät, Sepeteus maistaen).

Topias. Soferia tahi wehnäleipää päälle; kumpaa vaan
haluttaa; sillä tafa-kontoni, näettekö, ei ole juuri niin tyhjä kuin
luulis, sieltä heruu koska heruman pitää. Mikä on suutari To-

piaksen eläessä? Hänen konstinja istuu päässä, sen käntös kon-
rasja tässä; terve ruumis, filmät, korvat ja kaiffi muut jäsenet;
uljas waimo ja kaffi poikaa, ja omalla kannallaan asuu hän
tässä, tässä wapaalla, kaifuwalle hönkä-nummella. — Tässä on
ankara kaifu, herättäkääs se äänellämme, kanttööri!

Sepeteus. Nyt ei wiisaamiseen aika eikä paikka.

Topias. Wähän waan loilotusta, että kaifu kuuluu.

Sepeteus. La la la laa! (Kaifu).

Topias. La la la laa!

(laulaen). „Mutta me Mänttälän pojat . . .“

Hih! (Wiskasee laffinsa ilmaan. Martta tulee huoneesta ja tufistaa
häntä).

Martta. Pidätkö juus kiinni, sinä poutahaukka. — Mitä
teette tässä ulkona? Kanttoori on hyvä ja tulee sijään. (Menee
huoneeseen).

Topias (ottaa ylös laffinsa). Eskon iso-lippunen laffi; hän
jai hattuni häihin. (Ryppää).

Sepeteus. Mutta usko minua, pöllähdinpä tästä tapauk-
sesta, tufistuksesta nimittäin.

Topias. Tuosta etu-tupjusta hän minua vähän nujusti,
mutta annanpa hänelle sen anteeksi; sillä onpa hän kowin kii-
was ja kiukkuinen häätöimien hyörinässä. Hän on kun tulen
leimaus. Huomasitteko, kuinka pikaisesti tämä temppu oli tehty
häneltä? Kuin luoti oli hän tässä, kuin luoti oli hän jekuntin
päästä tuwasja jälleen, ja sillä aikaa ehti hän tufistaa minua.

Sepeteus. Nais-waltikka on murheellinen merkki; se maa-
kuntain häwiö ennustaa. Roomassa, koska tämä ankara walta
lankeemuksensa kallistui, hallitsit portot, narsjut ja naasikat, ja
mies wapii waimon edessä. Mikä häpeä! Mutta kaiffi hefu-
man ja huwituksen työ. — Topias! minä waimon armosja pi-
dän, mutta janon, että mailman loppu, häwitys ja ikuinen jeka-
melsta meitä lähestyy, koska hän housut päällensä pukee ja ru-
pewi meitä könistämään, meille korwapuusteja jakelee ja —
(katsoen merkillisesti Topiasta kohden) meitä tufistele.

Topias. Kuin oikein peräännaattelen, niin olipa se häwyttömästi tehty Martalta. Peijakas! minä närkästyn. Tufistaa minua! Sinä mustalainen! No no, otanpa sinun tästä koviin kouriin, kuin waan tämä paha-pääs on ohitse mennyt. Nyt ei ole hyvä hiiskua asiasta mitään. — Mutta astukaat sisään, kantoori, astukaat sisään! (Uwaa owen Sepeteufjelle, joka menee sisään). Minä tulen kohta perästä! (Menee ja ottaa ryypin, ja puree soke-rinpalasta päälle. Martta tulee). Minä tässä tirkistelen, tirkistelen katjella pitkin tietä, wartoen häämiehiä kuin päivän nousua.

Martta. Heitä kentiesi wartoa saamme!

Topias. Tänä ehtoona heidän täytyy tulla, niinkuin päätetty oli.

Martta. He saattawat tulla tänään tahi huomena tahi koska niin tapahtuu, mutta aattees, jos tulisiwat ilman morfianta!

Topias. Ilman morfianta?

Martta. Lypön tahi kaswatusifänjä pää olisi tainnut kääntyä!

Topias. Mahdotonta! Asia päätettiin kättä lyöden miehuullisesti.

Martta. Ei mikään mahdottomuus. Mutta tapahtuiksi niin, niin onpa Saana paljon likempänä perintöä kuin poikamme, Esko; kolmas kuulutus waan puuttuu. Että hän ja seppä, se kirottu, meiltä kieppaisiwi wiihi jataa rikkiä pois, se aatus sydäntäni polttaa kuin helwetin tuli. Mutta Sumalawita! minä wannon, niin ei käymän pidä. Jos ei kōnsiffä awiojiippaa muassa tuon, niin tyytyköön siihen, jonka hänelle annan. Minulla on hänelle waroina ystäwä, joka ahneesti kuin nälkänen kotta hänen vastaanottaman pitää. Naimiseen kohta, mutta fiksi täytyy sinun vielä juonitella prowastin kanssa.

Topias. Minä teen niinkuin tahdot. Mutta tämänkaltaisia hanffeita ei meidän pelätä tarwitse; he tulewat kohta, ja morfian Eskon rinnalla istuu, kaunis kuin saaronin-kukkainen. He owat wihitty pari, ijaisesti yhdistetyt, muuton eiwät olisi wiipy-

neet matkalla wiikkoja kolme. Kohta he tulewat pillin kirkunalla. Koraattori Antres, Kianetti kourasja, wartoo heitä tienhaaralla tuolla. Ja minä wannon, Martta, että tänäsin tänä ehtona vielä pols-
kaa kansjas tässä tafaijella tanterella. — Mutta mitä aattelemme Siwarista, joka ei ole vielääkään tullut?

Martta. Että hän elää, sen tiedämme; owathan nähneet hänen Hämeenlinnan kaduilla, mutta kaafertelewan juowuksiä.

Topias. Sinä kanalja pojaksi, nyt täytyy sinun saada pieni ryöpäys, ei auta. Saatpa, saafeli wie! Kuin sieltä waan tulet kerran kotia.

Martta. Hänen juomin pampullani, että makaa hän wiikon päiwät jäsentäkään liikuttamatta. — Mutta mene sisään sinä seuraksi luffarille. Yhtä toki sinulle muistutan: elä juo itseäsi tänään juowuksiin, jos et mieli tulla teljetyksi sikapahnaan.

Topias. Sikapahnaan? Elä, Marttani, haastele niin fikamaisesti tällä juhlallisella hetkellä?

Martta. Mene sisään ja elä mökötele? (Topias menee. Martta yskin). Sinä wiinoyt vielä, lunttu. Jos wilauksesja et ole tässä, niin niskas nuriin kierrän; sillä tänään ei ole mieleni leikkittävä. — (Saana tulee). Mutta tuossa hän tulee. Kiitä onneasi, ettes kauvemmin wiipynyt! — Saitko siirappia?

Saana. Enpä saanut; hän fanoi itsellään ei olewan.

Martta. Sinä wolpana, ethän taida koskaan mitään matkansaattaa.

Saana. Minä en saanut.

Martta. Sentähden, ettäs olet saamaton.

Saana. Mitä taifin tehdä?

Martta. Ääneti! ja mene Priitan luoksi, muistuta häntä niistä hymmenestä munasta, jotka hän on minulle welkaa ja fano hänelle, jos ei hän anna niin tulenpa ja rewäisen filmän päästänjä kuin perfele Kittelän noidalta ennen. (Saana menee oikealle. Leenan-Kalle tulee).

Leenan-Kalle. Siwari, luulen, ei ole vielä palannut kaupungista.

Martta. Ei vielä.

Leenan-Kalle. Olenpa warmasti siittä, että hän on juonut ylös lintu-rahani ja jään nyt ilman ampuvareja.

Martta. Niin taitaa käydä!

Leenan-Kalle. Mutta teidän tulee maksaa wahinkoni, josta kärsin poikanne kautta!

Martta. Sen saamme nähdä! (Anna-muori tulee).

Anna-muori. Hywää päivää, Nummijuutarin-muori! Onko kaupunkimiehestä jo mitään kuultu? Minä pelkään, etten saanuuskaa, enkä rahojani takaisin enään!

Martta. Niin luulen minäkin tapahtuvan.

Anna-muori. Se viheliäinen poika, misjäsä mahtanee hän, kaupungin wai tiwarren fromwisja, aikansa näin synnin humusja menettää?

Martta. Häntä käykäätsä etsimään, jos tahdotte tietoa siittä.

Anna-muori. Se on ennen teitin tehtäväanne, joka olette äitinsä.

Martta. Waiti, ämmä! jun muuton yhdellä potkauksella tästä mökkiini linfoon! (Kristo tulee vasemmalta). Mitä tahdot sinä?

Kristo. Ei niin vihajesti, Nummi-Martta; sillä tuonpa teille iloisen sanoman. Esko lähestyy nuoren waimonsa kansja; kaunis tyttö, kuin aamurusko punertawat poskensa ja silmät jästeilee kuin kaffi aurinkoa. Kohta owat tässä. Peltolan pihalla Esko hewoistansa juotti.

Martta. Sinä walehtelet, mies!

Kristo. Totta puhun! (Klanetin ääni kuuluu). Siinä owat! (Stjekseen). Kuulenpa ratasten jyrinän myös. Mitä aatelen tästä? Oliskohan Mikko minua wietellyt? Sitten totta walehtelin tässä. (Topias ja Sepeteus tulewat huoneesta, edellinen joteskin päisjään).

Topias. Klanetin äänen kuulin; he lähestywät.

Kristo. Paikalla owat he tässä!

Topias. Kuinka häitten tapaista! Mitä marssia puhalttaa fraatari?

Sepeteus. Porilaista!

Topias. Porilaista marssia! Ja nummi pauhaa kuin suden-ajossa. — Mutta mikä loilotus siellä?

Kristo. Suuri niinkuin suden-ajossa.

Topias. Tämä loilotus?

Kristo. Ilon ja riemun huuto.

Topias. Niin, seppä! „Ilottaat ja riennuitkaat, nyt on meillä joulu!” Ollaan ystäväit taas, seppä! Nyt annan anteeksi kaikille, itse saatanaallekin, joka meitä kiusaa ja heijalee pitkin myötä-wirtaa alespäin. — Tässä on tasjuni, seppä!

Kristo. Tässä minun! (Kättelewät).

Topias. Ystäväit olemme aina!

Kristo. Niinkauvan kuin kestää waan!

Topias. Niin, seppä!

Sepeteus (itse.) Ystävyys ja wesi, he ovat tähän aikaan yhtä.

Topias. Eskon häät!

Martta. Sinä nauta, oletthan juonut itjes juowuksiin, waikka kielsin kowin?

Topias. Nauta! Olä, Martta kulta, saata itsellesi tänä ehtoona sitä häpeää, että wihoisjani karfaan sinusta kuufsi päiwäkki!

Martta. Marsji matkaan, jos mieles tekee!

Topias. Mitä minun tarwitsee? Minä olen herra huoneesjani. Sinua en pelkää, meitä on monta nyt, sinun voitamme kyllä. — Nauta! Olä saata sydäntäni kiuhumään!

Martta. Kitasi kiinni, janon minä!

Sepeteus. Malttakaat mielenne, mies ja waimo! Nyt riita pois ja kristillisellä tawalla ottakaamme vastaan yllä ja morsian!

Topias. Kristillisellä tawalla, palawat lamput kädesjä. Yllä tulee! — Mutta mikä mustalaisykuorma tulee sieltä? (Siwari, Sakari, Niko, Esko ja Antres, kaikki istuen rattailla, tulewat

loilottaen ja klanetin pauhinalla. He pysäyivät perälle; Sakari ja Antres nostavat laffiansa).

Martta (itseks.) Sumal' awita! rupeanpa arwelemaan, ettei ole laita oikein!

Topias. Minä kysyn, mikä on tämä mustalais-fuorma?

Siwari. Rahafuormahan tämä on. — Mes rattailta kaiffi. Minä tahdon päästä syömään! (Astuwat rattailta, Siwari wie heimoisen pois teaterilta).

Topias. Selittäkää minulle tämä näkö, jos taidatte!

Sakari (osoittaen Nikoa kohden). Katseles tätä fuwaa! Etkö huomaa jotain?

Topias. Kaiffi on unta! Miksi on hän sidottu, ja miksi hallitjet häntä jalaista?

Sakari. Se on kallis kalu! (Siwari tulee takaisin). N-moita asia, Siwari!

Siwari. Kuulkaat, kuulkaat ilon janomaa! Willitysti elänyt olen, pahemmin kuin ennen tuhlaaja-poika. Tuhhat tulimmaista! joinpa kaiffi ylös, fuorman, rahat ja sääntit mennä annoin, mutta tässä on se, joka täyttää kaiffi läwet taas, tässä on seittemän jataa rikkiä!

Topias. Seittemän jataa! Minkätähden, minkätähden poikani, Siwari?

Siwari. Hän on se ulkomaan freiwil waras, hänen otin kiinni Puol'matkan krouwisja, ja luwattu palkinto on minun. Me tulemme rikkaitsi, isä!

Topias. Keritty tuffa, piikki-partta ja pilffu tuosja, juuri niinkuin pitää. Nyt iske kirkasta tulta ja jysky, riemun päivä on tullut ja iloista filmäni mustenee! Koira wieföön! eipä paljon puutuu, etten juutele sinua ilosta, waras! — Seittemän jataa, ja wiisi jataa siihen luoffi vielä!

Siwari. Me ostimme talon!

Topias. Talon oiwallisen! — Kas niin, Martta, minun kiltti Marttani, nyt olemme onnen myyriä.

Siwari. Isä ja äiti, teitä pyydän unohtamaan mitä rik-
konut olen!

Topias. Kaikki en unohdettu, sinä uljas poika. Nyt
muistelemme tätä onnen tempausta waan!

Siwari. Myös tahdon puhua Eskon puolesta. Alfianja
käwi huonosti, hänen pettiwät ja annoit morsiamensa toijelle,
mutta se ei ollut hänen syynsä, eikä jekän, että hän on wiipynyt
matkalla näin kauwan. Mikko oli petollinen myös. Suotuään
kaikki Eskon rahat, erosi hän kumppanistaan kuin roswo, annoi
hänelle kaupanpäälliseksi vielä korwapuustin. Niin teki hän!

Topias. Josin kuuluu tämä wähän kiusattawalta . . .

Martta. Se olkoot kirohut, niin morsian kuin Mikko!

Topias. Skäwätä; mutta kaikki olkoon unohdettu ja so-
wittu tällä ilon hetkellä!

Martta (itseksään). Jos asia on niinkuin se näyttää, niin
pelastuu mar todella jekä Siwarin että Eskon jekä! (Saana tulee).

Topias. Saana piikajeni, tules kuulemaan, mikä onni on
kohdannut meitä. Tässä on se juuri waras kiihtisä!

Niko. Sinäkö Saanani, pieni enkelini? Tule ja päästä
ijäs kädet, että hän saa sinua halailla!

Topias. Mitä hän janoo?

Saana. Se isäni?

Niko. Merimies Niko, karkuri, mutta ei waras. Ole loh-
dutettu, tyttäreni!

Anna-muori. No sinä juuri Sumala! Totijesti Järwe-
län Niko, waikka paljon muuttunut. — Tunnetko minua vielä?

Niko. Wanha Anna-muori, luulen!

Anna-muori. Sama muori, joka kerran sinunki auttoi
mailman wälkeuteen pääsemään!

Topias. Tunnetko minua sitten?

Niko. Sinua en koskaan ole unohtanut. Koska aawalla
merellä ystäwiäni muistelin kotomaasjani täällä, niin usein kai-
paufsen kynneliä wuodatin.

Topias. Mies parka! Minä surkuttelen sinua nytfin niin-
kuin ystävä.

Niko. Kiitoksia waan. Mutta koska sinua muistelin, sun-
tuffaas, totisia filmiäs ja pifistä naamaas, niin itku naurukfi
muuttui, nauroin, että kofuni kajahteli.

Topias. Wain niin, sinä wanha waras. Mutta etpä
tunneksaan minua. Kellen kuuluu tämä pikinen naama?

Niko. Nummijuntarin-Martan miehelle.

Topias. Sen taidat arvata; kysieleppäs jotain elämäni
vaiheista.

Niko. Onko jelsäs hiljan Martan pamppua maistanut?

Topias. Mha haha; kuinka wihaa täynnä! Nyt tunnen
sinun, entinen naapurini. Löisitpä minua, mutta katjos kätes
owat koreasti fidotut.

Niko. Minä en tahdo lyödä toisen waimon miestä. —
Mutta päästäkääät mua siteistä.

Saana (itseksen). Sjänikö näkisin, mutta waraana? Minä
kauhistun.

Kristo (itseksen). Minä onnea toiwon ja pahinta pel-
kään tofi.

Niko. Mua päästäkääät, muuton häwitystä ympärilleni jaa-
tan, kuin juoksuksaan kappaleiksi lentäwä mysllynkiwi. — Pääs-
tääkääät!

Sakeri. Sinä olet wanhimme.

Niko. Mikfi olette mun wanhinneet?

Sakeri. Että olet waras.

Niko. Waras! (Katkaisee siteensä). Sinä ryökäle! todista
janas, sitä muuton kadut, ja hellitä jalkani, mies. (Tempasee jalka-
nuorallaan Sakerin nuriin, Siwari ja Topias aikowat karata päällensä).
Pyhykääät matkan päässä, jos mielitte jäästää pääkallojanne.

Kristo. Elskääät koskekaa häneen, waan sanokaat jyy, mikfi
olette sitoneet hänen. Tässä seison minä ja tahdon häntä puo-
lustaa.

Sakeri. Katsokaamme, ettei pääse hän pakoon.

Topias. Hän ei pääse.

Siwari. Hänen kyllä pitelemme.

Niko. Kohta menen. — Mutta sinäkö tyttäreni? (Syleilee Saanaa). Saanani, taidatko minulle anteeksi antaa?

Saana. Raikki kaikki, kuin ette waan ole se, miksi nämät teitä syyttää.

Niko. Kunniallinen olen, muusta rikoksesta en tiedä, kuin että kerran laiwastani karkasin ja siitäpä söin jo wettä-leipää Turun linnassa, juuri silloin koska tapahtui tämä warkaus, jota nämät nyt tahtowat saattaa päähäni. Siellä istuin silloin ja sinen tulin fuoraan Engelsmannin laiwalla. Raikki todistaa taidan; tämä seisoo passisjani myös, jonka waadin takaisin tuolta mieheltä.

Sakeri. Sen saat koska annan.

Siwari (itseheeen). Eiuksijoko kulta kädestäni vielä? Mutta sitä en usko.

Esko (joka seisoo ta'empana muita jäseniä. Itseheeen). Minä pelkään, minä pelkään. (Lautamies Gerikki tulee).

Topias. Tuossa lautamies kuin käsketty. — Minä maan oikeuden nimesjä teitä ottamaan tarffa waari tästä miehestä, joka on se peräänkuulutettu freiwin waras. Poikani, Siwari, otti hänen kiinni.

Gerikki. Mitä turhia leffottelet? Se waras kiinniotettiin eilän Wanajan kirkolla, sen näin itse.

Siwari (itseheeen). Tulinen helwetti! Nyt on joppa edessäni taas.

Esko (itseheeen). Minä olen onneton!

Niko. Mitä tuijottelet noin päälleni, ystävä Gerikki.

Gerikki. Mitä konstia taas, Niko? Mihin on partas joutunut, sinä kanalja? Missä on ryhewä partas, jota Hämeenlinnassa jun, pari päivää sitten, näin kantawan?

Niko. Kuule pieni kertomus, ja nämät toiset kuulkooot myös, jos se heitä miellyttää. Näille kahdelle, jotka tulit kaupungista, tein pienen keppojen Puolmatkan krouwissa. Siinä

haasteltiin eräästä warfaasta, jonka janottiin löytyvän niillä jouduilla ja jonka he, toivoit saavansa kouriinsa, ansaittaakseen sen juuren luvatus palkinnon. Tuo mustahiuksinen ystävä tuossa lupasi, jos hän käsittäisi warfaan, hänen kohta istuttaa rattailensa ja kyydittää hänen kotopitäjän nimismiehen luoksi. Minä äkkäsin hänen olevan samasta pitäjästä kuin minä itse ja, koska olin kowin wäsyksissä, mielin päästä kyydillä kotiin; sentähdenpä kävin salaliittoon krouwarin kanssa, saadakseni itseni oikein tämän mainitun warfaan muotoiseksi. Kaikki kävi kuin tulta poh- taen. Krouwarin tullaani keritesjä partani ajoin, ainoastaan tämän piikin jätin ja painoin tämän pilkun nenäni wiereen, — ja se kadoksoon taas! (Pyhkäisee pois pilkun). — Toinen hattu ja takki wielä, jotka sain krouwista, ja se juuri waras astui si- jään krouwitupaan. Nämät kohta kuin kottat niskaani, sidoit minun, ja riemun metelillä, sillä luulivatpa käsittäneensä kalliin aarteon, kyyditit he minun kotiin. Tässä seison nyt ja kiitän kyydin edestä!

Gerikki (nauraa). Sinä weitillä!

Saana. Isäni, olkaat terve tultu!

Kristo. Terve tuloa! Sa tulittepa otolliseen aikaan. Oi onnen hetki! Tässä on siis Saanan isä, tytön oikea naittaja. (Lautamiehelle). Lautamies, käykääts puhemiehekseni.

Gerikki. Kernaasti. Tässä, Nisko, seppä Kristo, oiwa ja wikkela mies, rakastaa tytärtäsi; anna hänen saada se, hän on ansaitsewa hyvän waimon.

Nisko. Mitä janot itse, Saanani?

Saana. Suorasti puhua tahdon. Oi! olettehan oma isäni, tukeni ja turwani? Eihän tarvitse mun enään pelätä wieraan wihaa? Sydämeni aatukset teille janoa tahdon. — Tätä miestä kauwan rakastanut olen, hän yöt ja päivät on ainoa aatukseni ollut, ja armahin toiwoni on, joutua waimoksensa; mutta karmeasti on meitä estetty rhytymästä avioliittoon. Oi, isäni! minä paljon kärsinyt olen.

Nisko. Sen uskon. Sun filmäs katse on kärsiwän feraahwin.

Saana. Mutta en toki kannella tahdo, en, sitä en tee. Onhan kaikki hywin taas.

Sepeteus. Tosin on tyttö päiviä tuimia koettaa saanut; mutta ankara sananlasku sanoo: „silaffa ei pahene juolasja“.

Niko. Saa, kanttoori, hän on kelpo tyttö, sen näen. — Ota ystävääsi kädestä; minä kihlaan teidät, minä myös. (Kristo ja Saana ottawat toinen toistaan kädestä).

Martta (itseks.) Siis kaikki kadotettu. Kirous, kirous! Tätä en kestää voi.

Niko. Tulewana sunnuntaina käyköön kolmas kuulutus.

Kristo. Sillon wietämme hääme myös ja sitten nostamme wiiji sataa rikkiä. Se on nyt warma saaliimme, sillä ei hän taida Esko enään kanssamme kilvoitella. Jos päättäisikin hän itsensä kihlata paikalla, niin on kuitenkin häihinjä wiikkoja kolme, mutta meillä ainoastaan wiiji päiwää. Voitto on meidän! Mutta mitä on kaikki tämä sinun juhteen, tyttöni, jonka nyt wisisti omakseni tiedän. — Kuitenkin, voitto on meidän!

Sepeteus. Sallimuksen käsi, sallimuksen wilpitön käsi! — Totuuden kieltä lausjun. Tältä turwattomalta tytöltä koetettiin juonilla monikouffuilla oikeutenja kietoa pois, estellen laillista liittoa, mutta kaikki toisin kääntyi. — Se, jotka kiellätte löytyvän sallimuksen johtawaa perämelaa, käykäät tänne, käykäät Nummijuntarin pihalle, näkemään esimerkkiä edesjänne, sen teitä jokendella lyömän pitää kuin ukkosen sinertävä jalawa. — Suuri onpi wääryyden woima, mutta oikeuden juurempi vielä. Ja tämä on lohutus! — Mutta mitä joulupukkia tuodaan tuolta? (Ruokat, kantaen Mikkoa, tulewat wasemmalta).

Esko. Olethan siinä, Mikko? (Mettawat Mikon istumaan maahan).

1:n knokka. Kanttoorille sidottawaksi tuomme miehen; hän on murtanut jalkansa.

Esko. Wai niin, Mikko! Roh, enpä tahdo piteitellä, sinä olet saanut osas.

Topias. Sinä juutas! Mutta oletthan kaatunut wihamieheni, jentähden istu rauhasja siinä.

Sepeteus. Niin, tässä taas wälähtelee koston-ankelin miekka. Taiwas, sinua kiitän, että rangaitset, muuton wääräys, pilkka, riettaus ja petos täällä röyhistyisit ylös pilwihin, anastaisit korkeuden istuimen, ja häwityksen pimeys tulis meille perinnöksi ikuisiksi, mutta tasapainon, o taiwas! pitää täällä rangaitsewa henges. — Niin, Mikko Wilkastus, tämä on niitto kylwöstä, pistelewä ohdakkeinen niitto, mutta kylwä tästälähin wiijaammin. (Katselee jalkaansa). Paha murros. Seittemän wiikon perästä sinä kenties wuoteesi jättää taidat, mutta ole warma siitä, että haataas jaakka yksikolmatta astelet. Ontuwana kuolet, mies. — Mutta kantaakaa hän Siehaaran Priitan luoksi; muijalla on tawallisesti yhtä ja toista rohto-ainetta. Wiekäät hän sinne; itse tulen perässä kohta. (Kuokat menewät, kantaen Mikkoa).

Erikki. Minä teen, mitä wirkaani kuuluu. — Esko, sinun Karri antaa käskää keräjiin, wastamaan koirantöitteesi edestä kaswate-tyttärensä häisjä. Keräjät alkaa kolmas päivä syyskuusja, Marttilan talosja Hätylän kyläsjä. — Tästä wedät tuiman jakon, poikani.

Topias. Mitä kuulen minä?

Martta (itseksi). Tämäkö wielä?

Topias (Eskolle). Mutta sinua en taida uskoa pojakseni. Kuka olet sinä?

Esko. Esko.

Topias. Sano: Eskon haamu, hänen ennakkensa. — Si-man hattua ja toista kenkää! Kuka olet, mies?

Esko. Esko.

Topias. Oletko lihaa, luuta ja wertta? Tule, että jaan sinua tunnustaa, ennen en usko sinua Eskoksi. — Tule!

Sepeteus. Tee niinkuin isäs käskää. (Esko lähestyy hitaasti isäänsä).

Topias (Joltijesti päisjään. Käskää tunnustellen molemmat kätensä Eskon olkapäälle). Saa, me olemme nyt eroitettut. Mene

mene, ja elköön sinä ilmoisna ikänä filmäni sinua nähtöön enään!
Mene!

Sepeteus. Te'e niinkuin isäs käskee. (Esko poistuu muutamana askeleena isästänsä).

Topias. Sa ota myötäs, mitä sinulle kuuluu. Tässä on laffis. (Wiskasee laikin päästään Eskon jalkoihin, Esko kääntyy ympäri, ottaa sen ylös ja panee sen päähänsä). Sinustako naimisiin! Röntti! — Annappas takaisin waltuuskirja; lupauskirjani tänne! (Esko antaa hänelle kirjan, Topias katsoo siihen). Mikä on tämä, wariksen-jalka? — Ei wastausta. Tämä wariksen-jalka? Ehsyn minä.

Esko. Kyllä se on minun puumerkkiini. Sen luulin sinä tarwittawan laillisuuden tähden.

Sepeteus. Mikä kopea rohkeus!

Topias (rikkirepii kirjan ja wiskasee kappaleet Eskon filmille). Sinä peeweli!

Esko. Puhu puolestani, Siwari!

Topias. Jaa, kas Siwari. Paras puolustajas. — (Siwarille). Otanpa kynsiini sinun myös. — Miesjä on kuorman hinta?

Anna-muori. Miesjä on minun nuuskanaulani?

Leenan-Kalle. Ja minun ampuwarani, kruuti ja haulit?

Siwari (itseks.) Nyt olen kiinni. — Koetanpa tehdä itseni hulluksi, se kenties pelastaa jelskäni. (Mullistelelee silmiänsä).

Topias. Te'e tili kuormasta ja ostofista, mies sinä; sinä onneton mies ja Esko janoon. Taiwas warjelloon minua teistä!

Siwari (teeskennellen itsensä hulluksi). Taiwaan-kierukka puotosi pilwistä alas, että mötkähti, ja jalka poikki.

Topias. Kuka?

Siwari. Taiwaan-kierukka.

Topias. Häh!

Siwari. Tämä mailma on käynyt ylös-alas, niinkuin pyhä Pietari janoo.

Topias. Olä, elä poikani koe pettää meitä tällaisilla konsteilla.

Siwari. Pääsjäni frapisee paistettuja herneitä.

Sepeteus. Suuri weijari, juuri kanalisa!

Esko. Oh! on tässä täydet käsisjät; sillä hänellä on tällä hetkellä paljon juna niinkuin minullakin.

Siwari. Suro pannaan jalkiin, jalki lattiin ja iso tynkä oman päälle. — Mutta kuulokos mitään täältä päästäni?

Esko. En mitään.

Siwari. Sieltä kuuluu jotain.

Esko. Mitäs sieltä kuuluu?

Siwari. Ei mitään liioja.

Esko. Olä mullistele filmiäs noin. Muotosi on hirweä.

Siwari. Ja sinun muotos on punainen kuin turkin-lanka.
— „Punainen mustaa tuiffii“, mikä on se arwoitus?

Esko. Nyt ei huolita siitä.

Siwari. Minä rufoilen sinua: selitä minulle se arwoitus,
„punainen mustaa tuiffii“.

Esko. Se on liekki, joka tuiFFEilee mustaa pataa. — Mutta weli kulta, jano minulle, oletko sinä totisesti hullu?

Sepeteus. Hän hullu! Suuri weijari!

Topias. Yhtä wiijas kuin minäkin.

Siwari (itse). Näkyy kuin ei auttais tämäkän.

Topias. Kas tämmöisiä poikia minulla on, kantoori!
Kurituskeski owat he minulle annettu.

Sepeteus. „Kurita tääl', jäästä siel'!“

Topias. Niin weijaamme, mutta kowa on tämä kuritus. —
Millä maksan, Siwari, puolestasi kylän jänti-rahat, jotka olet hä-
wittänyt, millä maksan jalkos, Esko? Te peijoonit! pampusta
pitää teidän jaaman, että möffimme huiskuu. — Esko, millä
maksan jalkos?

Serikki. Hääräuhan rikkominen jalkottaa kowin.

Esko. Safosta ei niin paljon puhetta, lautamies. Minä
en ole juuri vielä täys-ikänen, siis taidan päästä koko asiasta
pienellä pieksiäis-jaunalla lafituwan porstuassa, jos niin tahdon.

Mutta tämä olis häpeä. — Minä sanon tofi: ei niin paljon kopeilemistä jaksosta.

Gerikki. Siitä juorita itjes miten parhain taidat. Minä olen tehnyt tehtäväni.

Sepeteus. Niin, tänäpäpä ansio palkkanja saanut on ja rangastuksensa pahuus. Sinä oikeuden päivä!

Lopias. Kanttoori, minä käskin teidät poikani häihin; tosin kyllä näyttää kuin ei nousis tästä mitään juhlaa, mutta minä käskin teidät kuitenkin.

Sepeteus. Siitä kiitän sinua! Mutta luulenpa itseni wieraaksi, jonka puhetta ja käytöstä ei tarwitzje sin häwetä. Minä totuuden kieltä puhun, sanoen, että tämä tapaus on sinulle ja vielä muillekin furittawa rangastus ja waroitus, mutta tytölle tässä ansaittu onni. — Oloitse, Saana!

Saana. On siis tullut ilon päivä, jota ennen kaukaisena walona synkeästä laakjosta katjelin, eikä mua lähestyähä tah-tonut. Se tullut on ja wierastanpa sitä vielä, sen lempeässä paisteessa kainostelen kuin pieni lapsi. — Nyt yst'aitkaa ystäväni omaiseni sain ja isän armaan löysin. Sjäni, teille kuolleen äitini terweykseset jaatan! Oi kironnut hän teitä, ei, waan sinasi ja janoi „jos sin isäs luoksesi palaa vielä, niin sano hänelle terweiseni, sano: terwe-tuloa mereltä eksyttäväältä!" Niin hän haas-teli hetkeä ennen kuin silmäkantenja umpeen käwit.

Niko (pyyhkien hyneliänsä). Sowinnon kihara-hiukseinen enkeli tänään wallitjee. Viehutellen lumiwalkeata wiiriänsä, hän haakseni mereltä myrskuyiseltä johtaa rauhan satamaan, ja ympärilläni seisoo lapsuuteni tienoot taas ja näwyt, ahot, kankaat, pel-lot leikatut, aumat pelloilla ja sauhuwat riidet, kaiken tämän näen ja korwisjani kielen lempeän kuulen. Päivää toista tämänkaltaista en elinkaudekseni enään näe, sentähden sen tahdon iloisesti wietää ja wihamiestä, onneni kadehtijaa ei fillon oleman pida. — Tämän huoneen asukkaat, teidän kaikkein kansjanne so-wintoon käydä tahdon. Silmämme wihamainen isku ystäwyypden loisteeksi muuttukoon! Towerit ja kylämmiehet, tehkäämme niin!

Sepeteus. Minä panen janansa sydämellenne, sinä Nummisuutarin perhe!

Topias (itsej.) Totisesti, niin eikö koske puheensa sydäntäni!

Niko. Tämä on vielä Saanan foto, juokaat, että on je myös minun fotoni tänä ehtoona. — Saanani, sinun kauttas elköön tässä närkästyistä olko! Sinä janoit, ettes kantele, niin tahdon minä myös; sinä elatus-wanhempias et moittia saa; sillä malta, heisjapä tofi on ollut tufes ja suoja, heidän kädestänsä elos ja waattees jaanut olet!

Saana. Sentähden olen heille kiitollinen, kiitollinen kuolemaan asti!

Topias (itsejseen). Kelpo tyttö, jen olen aina janonut!

Martta. Saana, eipä minun juuri edesjäsi tiliä tehdä tarwitse, mutta yhtä kysyn sinulta tofi. Sinua puheella tuimalla ja kiuffuijella — sillä äkeä on luontoni — kohdellut olen, jen todistan, mutta olenko koskaan kättäni päälles laskenut?

Saana. Ette koskaan, elatus-äitini!

Martta. Toijen lasta en lyö, waikka peittoisinki omiani kuin hallia, he omiani owat, ja löisinkö heidät waikka rammoiksi, niin eipä kose je muihin, heidän elätän itse!

Saana. Teitä kiinteän kohtelemisen edestä kiitän myös! Jos hempeyttä mua kohtaan osoittaneet olisitte, mun jallineet heittäyä riettauden helmaan, niin olisinpa kenties nyt tyttö kurja, ylenkatjetta ansaitsewa kaikilta. Mutta teitä kiitän, että näin waapaasti nyt isääni ja sulhaistani kaswohin katsoa taidan.

Martta (itsej.) Sumal' awita! puheensa mieltäni lämmitää!

Niko. Sinä päivä soma! Hyminän kuulen honkien kruunuista nummella. Soitto menneistä päivistä! — Maapurimme, huomaitkaat, että aurinko laskuunsa lifenee, siis heittäkäämme hii-teen kaikki wiha ja waino ennenkuin päivän ruhtinas kaswonja peittää. Sowintoa tahdon!

Topias. Minä myös, entinen kaswumumppanini. Tässä on kätteni!

Niko. Terwe, Topias, terwe!

Esko (itseksi.) Myös minun kiwikowa sydämeni liikkuu, niinkuin kiwifin koska sitä liikutetaan. (Ääneensä.) Sopikaamme kaiffi! — Terwe, Kristo, terwe!

Kristo. Terwe!

Esko. Niin! — Entäs, Siwari?

Siwari. Olkoon menneeksi! Terwe, eno Saferi! Kätkäämme miehisjä, niin saamme juoda kättiäisiä.

Sepeteus. Siwari! Tässä on totuus käsisjä.

Siwari. Suokaat anteiksi, waikka löin wähän leiffiä. So-
wintoa tahdon todenteolla minäkin. Ennen ystäwien kaswoja ympä-
rillämme kuin wihamiesten!

Topias. Martta, sinä myös sydämesi liewetä anna! Sinä olet ääneti.

Sepeteus. Topiasen waimo, sinulle sanasen lausun. Kaikkein powesja sinä itsiäsi kohtaen pahunta ja ilkeyttä löytywän luulet ja tämä aatus wereksi laikkaamatta kuohinasja pitää; mutta käyppäs omaan powehes, waimo, ja alkusyyn mieleksi kiukkuun ja wimmaan siellä sinun löytämän pitää. Usko tämä!

Topias. Martta, jos on sinulla korwat, niin kuule!

Martta. Eikö ole tämä kiusan ja murheen päiwä? Poikaamme viimein kotia tulleet owat, tuoden meille häpeän ja viimeisen häwiön!

Esko. Antakaat meille anteeksi!

Martta. Anteeksi teille! Ja olisiko sillä kaiffi parannettu? Ennenko pahat elkenne näiltä retkiltänne maksaneet olemme, niin ompa kädesjämme kerjäläis-sauwa! (Saana kuiskaa isäänsä korwaan).

Niko. Suuri niin, Saanani! Kuulkaat mitä mulle tytöni kuisiasi ja mitä jo itsekin mietiskelin. — Onhan ystäwäin tapa, jaakaa jaali tasan. Rahdan pankaamme woitto. Kaiksi jattaa wiisikymmentä rikkiä teille ja jama meille! Mitä sanot, Kristo?

Kristo. Olkoon niin!

Niko. Siis suoriutte hywin, Topias ja Martta, poikienne muoruuden hulluufista. Sa elkööt tehkö enään niin!

Topias. Niko, Niko! (Puristaa häntä kädestä). Sinä olet oivallisempi kuin luulinkaan. Puolet voitosta!

Niko. Sanasjani pysyn, ja se on Saanan tahto!

Topias. Sinä kewa-illan kuffainen! annas kuin syleilen finua. Mijä-karru tahtoo finua syleillä! (Syleilee Saanaa).

Martta (itseh.). Sinä hyvä lapsi! Hywyytes mua enemmin liikuttaa kuin tämä raha-voitto.

Serikki. Parhain näin! Raikki tulkoon hyville teloille taas! — Käy, Esko, koska aikaa jaat, käy ja jowi Karri pois! Minä tunnen hänen; jowintoja ei finun maksaa tarwitse, ainoastaan, mitä hävittänyt olet. Mene ja tee jowinto!

Esko. Sen teen niin pian kuin mahdollista.

Topias. Sa teidän wahinkonne, Anna-muori ja Leenan-Kalle ja jonkun muun wielä, teidän wahinkonne pitää palkitukfi tuleman! — Mutta finä, Siwari, muista tästälähin!

Siwari. Jä, minä häpeen! Tämä waituttaa enemmin kuin kurtus, tuhhat wertaa enemmin. Minä häpeen kuin koira muistellesjani yhtä ja ioista. — Pois, entinen elämä!

Sepeteus. Saa, Siwari; nuori nallikka ja niin kiltisti kassia kallistella! Poika, katso, ettes saa sauwastani!

Siwari. Hywästi antakaa!

Sepeteus. Noh, näetpä, että kaitwetaan wielä puun juuren ympärillä, mutta näytä pian hywiä hedelmiä!

Siwari. Minä jotain teen!

Sepeteus. Te'e ja te'e se niinkuin mies!

Siwari. Minä merelle lähen, Niko!

Niko. Oikein ja uljaasti päätetty, Siwari! Siellä sun leipäs, sen näen luonteestasi!

Siwari. Minä merelle lähen, ja koska sieltä palaan terwehtimään heimoani täällä, niin olenpa merimies komea ja kultaa on kuffarosja; ja monen profetan häpeälle saatan.

Niko. Hywä!

Topias. Ha ha ha, sinä Siwari poikani! — Te'e niin, te'e niin ja ole terve-tultu takaisin!

Siwari. Se on päätetty.

Esko. Siwari lähteföön merelle, minä neulostelen täällä isän kansja, enkä nai koskaan, en koskaan. Mitä waimosta? Minä tunnen sen juurun nyt. Petturia owat he.

Sepeteus. Sinä kentiesi harjitset myöskin parhain.

Esko. En koskaan nai, en, se on päätetty.

Martta. Hääpöydän huoneesemme rakensin, mutta muut-
tufoon se nyt Kriston ja Saanan kihlauspöydäksi. Sinne käsken
teitä kaiffia. Tehkääät hywin ja astukaat sijään! (Menee huonee-
sen, jättäen owen auki).

Niko. Kaiffi kaiffi! Elköön yksikään jääkö keinän taa.
— Te myös, wanha Anna-muori, ja sinä, poika, sinua en tunne,
sinä olet uurempaa juurta.

Leenan-Kalle. Minua kutsutaan Leenan-Kalleksi!

Niko. Tule sijään, Leenan-Kalle! Kaiffi sijään, ja ilon
edestä wältyköön ynseys ja murhe!

Esko. Onpa tänä päivänä murhe ja ilo, epäilys ja toivo
waihdelleet. Kirjawa se on ollut kuin lammastauma.

Sepeteus. Sinä juuri päivä! Rangaistuksen leimausja
ja jyrinätä seurasi sownnon kirkas taiwas. Muistakaamme tätä
juurta päivää!

Topias. Pöytään, ystävät! — Astu edellä, Antres, ja
puhalla Planetias, jälesjäs tulee pestiäiskestin juhla-kulku! (Kaiffi
menewät huoneesen, fraatari edellä puhaltaen porin-marsšia).

Seurassa. Se on se, josta on tullut.

Se on se, josta on tullut.

Seurassa. Se on se, josta on tullut.

Seurassa. Se on se, josta on tullut.

Seurassa. Se on se, josta on tullut.

Seurassa. Se on se, josta on tullut.

Seurassa. Se on se, josta on tullut.

Seurassa. Se on se, josta on tullut.

Seurassa. Se on se, josta on tullut.

Seurassa. Se on se, josta on tullut.

Seurassa. Se on se, josta on tullut.

Seurassa. Se on se, josta on tullut.

Seurassa. Se on se, josta on tullut.

Säsenten luettelosta on jäänyt nimittamatta **Mikko Wilkasto**.

Seurassa. Se on se, josta on tullut.

Seurassa. Se on se, josta on tullut.

Seurassa. Se on se, josta on tullut.

Seurassa. Se on se, josta on tullut.

Seurassa. Se on se, josta on tullut.

Seurassa. Se on se, josta on tullut.

Seurassa. Se on se, josta on tullut.

Seurassa. Se on se, josta on tullut.

Seurassa. Se on se, josta on tullut.

Seurassa. Se on se, josta on tullut.

Seurassa. Se on se, josta on tullut.

Seurassa. Se on se, josta on tullut.

Seurassa. Se on se, josta on tullut.

Seurassa. Se on se, josta on tullut.

Seurassa. Se on se, josta on tullut.

Seurassa. Se on se, josta on tullut.

Seurassa. Se on se, josta on tullut.

Seurassa. Se on se, josta on tullut.

Seurassa. Se on se, josta on tullut.

